

ปฏิทินการท่องเที่ยว

เสนอ องค์การความร่วมมือระหว่างประเทศของเยอรมัน (GIZ)
จัดทำโดย สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (ทีดีอาร์ไอ)

7 สิงหาคม 2569

สารบัญ

1	บทนำและบริบทใหม่ของการท่องเที่ยว.....	4
1.1	ที่มาและความสำคัญ.....	4
1.2	วัตถุประสงค์ของปฏิทิน	5
2	โครงสร้างข้อมูลของปฏิทิน.....	7
2.1	การกำหนดขอบเขตพื้นที่ศึกษา	7
2.2	ข้อมูลคาดการณ์สภาพภูมิอากาศ	7
2.3	แผนที่กิจกรรมการท่องเที่ยว	9
2.4	การประเมินความเสี่ยงจากสภาพอากาศ.....	10
2.4.1	ความเหมาะสมของการท่องเที่ยวจากภัยความร้อน.....	10
2.4.2	ความเหมาะสมของการท่องเที่ยวจากปริมาณฝน	11
3	ปฏิทินท่องเที่ยว.....	12
3.1	อุปสงค์ของการท่องเที่ยว.....	12
3.2	เขตการท่องเที่ยวทะเลตะวันออก	15
3.2.1	สถานการณ์ปัจจุบัน	15
3.2.2	ปฏิทินท่องเที่ยวในอนาคต.....	17
3.2.3	แผนที่กิจกรรมการท่องเที่ยว.....	18
3.3	เขตการท่องเที่ยวทะเลตะวันตก.....	28
3.3.1	สถานการณ์ปัจจุบัน	28
3.3.2	ปฏิทินท่องเที่ยวในอนาคต.....	31
3.3.3	แผนที่กิจกรรมการท่องเที่ยว.....	32
3.4	เขตการท่องเที่ยวทะเลอันดามัน	43
3.4.1	สถานการณ์ปัจจุบัน	43
3.4.2	ปฏิทินท่องเที่ยวในอนาคต.....	45
3.4.3	แผนที่กิจกรรมการท่องเที่ยว.....	47
3.5	เขตการท่องเที่ยวทะเลใต้.....	61

3.5.1	สถานการณ์ปัจจุบัน	61
3.5.2	ปฏิทินท่องเที่ยวในอนาคต	63
3.5.3	แผนที่กิจกรรมการท่องเที่ยว.....	64
4	ตัวชี้วัดประเมินผลการใช้เครื่องมือเพื่อการปรับตัว	76
4.1	ตัวชี้วัดการนำไปใช้ (ADOPTION INDICATORS)	76
4.2	ตัวชี้วัดผลลัพธ์ (OUTCOME INDICATOR).....	77
5	บทสรุป.....	79
5.1	ภาพรวมผลการวิเคราะห์ปฏิทินท่องเที่ยว	79
5.1.1	แนวโน้มความเสี่ยงด้านภูมิอากาศ	79
5.1.2	พลวัตความหลากหลายทางชีวภาพ	80
5.1.3	ศักยภาพของการท่องเที่ยวทางเลือก	80
5.1.4	โครงสร้างอุปสงค์ของนักท่องเที่ยวต่างชาติ	80
5.2	ข้อจำกัดและข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนาปฏิทิน	81
5.2.1	ข้อจำกัดของการวิจัย	81
5.2.2	ข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนาในระยะต่อไป.....	82
6	บรรณานุกรม.....	86

1 บทนำและบริบทใหม่ ของการท่องเที่ยว

1.1 ที่มาและความสำคัญ

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในปัจจุบันกำลังเผชิญกับความท้าทายครั้งสำคัญจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและปัญหาสิ่งแวดล้อมซึ่งส่งผลกระทบโดยตรงต่อรูปแบบฤดูกาลและขีดความสามารถในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว ปฏิทินการท่องเที่ยวแบบดั้งเดิมที่ใช้กันมายาวนานมักมุ่งเน้นเพียงการนำเสนอกำหนดการของเทศกาล ประเพณี และช่วงเวลาท่องเที่ยวตามฤดูกาลปกติ โดยขาดมิติข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมและสภาพภูมิอากาศทำให้เกิดช่องว่างระหว่างความคาดหวังของนักท่องเที่ยวกับสภาพความเป็นจริงที่ต้องเผชิญ เช่น การเดินทางไปที่ท่องเที่ยวทะเลในช่วงที่เกิดปรากฏการณ์แพลงก์ตอนบลูม หรือการทำกิจกรรมกลางแจ้งในช่วงที่มีภัยความร้อนสูง ซึ่งนอกจากจะสร้างประสบการณ์ที่ไม่ประทับใจแล้ว ยังอาจก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพและความปลอดภัยได้

ความจำเป็นในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate Change Adaptation) จึงกลายเป็นวาระเร่งด่วน ภาวะโลกรวนทำให้รูปแบบสภาพอากาศมีความผันผวนและรุนแรงขึ้น ฤดูกาลท่องเที่ยวที่เคยแน่นอนเริ่มมีความไม่ชัดเจน ช่วงเวลาที่เหมาะสมในการทำกิจกรรมต่างๆ หดสั้นลงหรือเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม เช่น ฤดูฝนที่ผันผวนมากขึ้นหรือภัยความร้อนที่รุนแรงมากขึ้น

การปรับตัวจึงไม่ใช่เพียงทางเลือก แต่เป็นทางรอด เพื่อให้อุตสาหกรรมท่องเที่ยวสามารถดำเนินต่อไปได้ ภายใต้ข้อจำกัดทางธรรมชาติใหม่เหล่านี้ โดยต้องอาศัยข้อมูลเชิงลึกมาช่วยในการบริหารจัดการความเสี่ยงและวางแผนกิจกรรมให้สอดคล้องกับสภาพอากาศจริง

นอกจากนี้ การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนจำเป็นต้องคำนึงถึงขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่อย่างเคร่งครัด ทรัพยากรธรรมชาติและระบบนิเวศมีความเปราะบางและต้องการช่วงเวลาในการฟื้นฟู การโปรโมตท่องเที่ยวโดยไม่คำนึงถึงวงจรชีวิตของสัตว์ หรือช่วงเวลาที่เหมาะสมจากการฟอกขาว อาจนำไปสู่ความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยวอย่างถาวร ปฏิทินการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่จึงต้องทำหน้าที่ในการกำหนดจังหวะเวลาที่เหมาะสม โดยระบุช่วงเวลาที่เหมาะสมที่สุดหรือจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวเพื่อรักษาสมดุลระหว่างการใช้ประโยชน์กับการอนุรักษ์

ดังนั้น โครงการจัดทำปฏิทินการท่องเที่ยวเพื่อการปรับตัวนี้ จึงมุ่งหวังที่จะยกระดับข้อมูลจากการเป็นเพียงสื่อประชาสัมพันธ์ทางการตลาด สู่การเป็นเครื่องมือวางแผนการท่องเที่ยวที่มีประสิทธิภาพสำหรับทั้งนักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการ และหน่วยงานภาครัฐ โดยบูรณาการข้อมูลกิจกรรมเข้ากับข้อมูลความเสี่ยงด้านภูมิอากาศและระบบนิเวศ เพื่อให้ทุกภาคส่วนสามารถตัดสินใจ วางแผน และบริหารจัดการทรัพยากรได้อย่างแม่นยำ ทันท่วงที สถานการณ์ และนำไปสู่การท่องเที่ยวที่มีคุณภาพและยั่งยืนอย่างแท้จริง

1.2 วัตถุประสงค์ของปฏิทิน

ปฏิทินการท่องเที่ยวเพื่อการปรับตัวฉบับนี้มีจุดเด่นที่แตกต่างจากปฏิทินท่องเที่ยวทั่วไปอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ ปฏิทินท่องเที่ยวในรูปแบบดั้งเดิมมักถูกจัดทำขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ด้านการประชาสัมพันธ์และการตลาด โดยนำเสนอภาพของแหล่งท่องเที่ยวในมุมที่ดึงดูดใจ แต่ปฏิทินฉบับนี้ถูกออกแบบให้ทำหน้าที่เป็น เครื่องมือวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ ที่ใช้ข้อมูลภูมิอากาศเป็นฐาน (Climate-informed Planning Tool) โดยบูรณาการข้อมูลการฉายภาพสภาพภูมิอากาศในอนาคต ทั้งในด้านความร้อนและปริมาณน้ำฝน เข้ากับบริบทของระบบนิเวศและกิจกรรมท่องเที่ยว เพื่อให้ผู้ใช้งานทุกกลุ่มสามารถเข้าใจความเสี่ยง วางแผนรับมือ และตัดสินใจบนพื้นฐานของข้อมูลจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้ วัตถุประสงค์สำคัญประการหนึ่งของปฏิทินฉบับนี้คือการ ลดความเป็นฤดูกาล (Seasonality) ของการท่องเที่ยวชายฝั่ง ซึ่งถือเป็นมาตรการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในเชิงโครงสร้าง โดยการนำเสนอข้อมูลความเสี่ยงและทางเลือกกิจกรรมในช่วง Low Season อย่างเป็นระบบ จะช่วยกระจายนักท่องเที่ยวออกจากช่วงพีคและพื้นที่แออัด ลดแรงกดดันต่อระบบนิเวศในช่วงฤดูกาลท่องเที่ยวหลัก และสร้างรายได้ที่มีเสถียรภาพตลอดทั้งปีให้แก่ผู้ประกอบการและชุมชนในพื้นที่

การจัดทำปฏิทินการท่องเที่ยวเพื่อการปรับตัวนี้ มีวัตถุประสงค์เชิงยุทธศาสตร์เพื่อสนับสนุนภาคส่วนต่างๆ ในระบบนิเวศการท่องเที่ยว ดังนี้

1) สำหรับกลุ่มนักท่องเที่ยว

- เพื่อสื่อสารความเสี่ยง: ทำหน้าที่เป็นเครื่องมือช่วยวางแผนล่วงหน้า ช่วยให้นักท่องเที่ยวรับรู้ความเสี่ยงของสภาพอากาศที่เปลี่ยนแปลงและข้อจำกัดทางระบบนิเวศอย่างถูกต้องและทันทั่วทั้งที่ เพื่อประกอบการตัดสินใจวางแผนการเดินทางและเตรียมความพร้อมด้านความปลอดภัย
- เพื่อบริหารจัดการความคาดหวัง: สร้างความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับสภาพความเป็นจริงของแหล่งท่องเที่ยวในแต่ละฤดูกาล เช่น ปรากฏการณ์น้ำทะเลเปลี่ยนสีหรือช่วงมรสุม เพื่อลดความผิดหวังจากประสบการณ์ที่ไม่เป็นไปตามภาพจำ และสร้างความพึงพอใจบนพื้นฐานของข้อมูลจริง
- เพื่อชี้ช่องโอกาสทางการท่องเที่ยว: นำเสนอทางเลือกการท่องเที่ยว (Alternative Tourism) และกิจกรรมที่น่าสนใจในช่วงนอกฤดูกาลท่องเที่ยว (Low Season) เพื่อให้นักท่องเที่ยวเห็นว่าสามารถเดินทางมาท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปีโดยปรับเปลี่ยนรูปแบบกิจกรรมให้เหมาะสม

2) สำหรับกลุ่มผู้ประกอบการ

- เพื่อการจัดการความเสี่ยง: สนับสนุนข้อมูลสำหรับการวางแผนรับมือภัยธรรมชาติล่วงหน้า ช่วยให้ผู้ประกอบการสามารถตัดสินใจทำประกันภัย หรือปรับปรุงโครงสร้างทางกายภาพของสถานประกอบการให้เหมาะสมกับสภาพภูมิอากาศที่เปลี่ยนแปลง เช่น การป้องกันน้ำท่วมหรือภัยความร้อน
- เพื่อการบริหารจัดการอุปสงค์: ใช้เป็นฐานข้อมูลในการวางแผนการตลาดและการจัดรายการส่งเสริมการขาย ให้สอดคล้องกับช่วงเวลาที่เหมาะสม เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้ตรงกับศักยภาพของพื้นที่ในขณะนั้น
- เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ท่องเที่ยวใหม่: กระตุ้นให้เกิดการสร้างสรรคกิจกรรมท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ๆ เพื่อสร้างรายได้ทดแทนในช่วง Low Season หรือช่วงมรสุม ลดการพึ่งพารายได้จากกิจกรรมทางทะเลเพียงอย่างเดียว และสร้างความยั่งยืนทางธุรกิจ

3) สำหรับกลุ่มหน่วยงานภาครัฐ

- เพื่อการวางแผนนโยบาย: ใช้เป็นข้อมูลเพื่อประกอบการกำหนดนโยบายการจัดการพื้นที่ การกำหนดช่วงเวลาปิด-เปิดแหล่งท่องเที่ยว และการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติให้สอดคล้องกับวงจรชีวิตของระบบนิเวศ
- เพื่อการตลาดเชิงกลยุทธ์: ใช้ปฏิทินท่องเที่ยวตามภูมิอากาศเพื่อสื่อสารจุดขายของจุดหมายปลายทางด้านความยั่งยืน การบริหารความเสี่ยง และความปลอดภัยอย่างเป็นระบบ สร้างความเชื่อมั่นและยกระดับภาพลักษณ์ให้สอดคล้องกับความคาดหวังของนักท่องเที่ยวคุณภาพ
- เพื่อการกระจายนักท่องเที่ยว: ใช้ข้อมูลภูมิอากาศเพื่อบริหารอุปสงค์เชิงพื้นที่-เชิงเวลา ผ่านการกำหนดช่วงแนะนำเดินทาง/ช่วงหลีกเลี่ยง และการออกแบบแคมเปญรายฤดูกาลเพื่อย้ายปริมาณนักท่องเที่ยวออกจากพื้นที่แออัดหรือพื้นที่เสี่ยง ไปยังพื้นที่ที่มีความพร้อมรองรับมากกว่า เช่น ส่งเสริมผิงอ่าวไทยเมื่อผิงอันดามันเข้าสู่มรสุม เพื่อลดความหนาแน่นและกระจายรายได้

2 โครงสร้างข้อมูลของปฏิทิน

2.1 การกำหนดขอบเขตพื้นที่ศึกษา

เพื่อให้การบริหารจัดการการท่องเที่ยวเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับบริบทของระบบนิเวศ การจัดทำปฏิทินฉบับนี้จึงยึดตามเกณฑ์การแบ่งพื้นที่ในรูปแบบเขตพัฒนาการท่องเที่ยวของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ซึ่งปัจจุบันมีการประกาศใช้ทั้งสิ้น 15 เขต การใช้เกณฑ์เขตพัฒนาการท่องเที่ยวนี้ มีข้อดีสำคัญคือ:

- ความต่อเนื่องของระบบนิเวศ: สภาพภูมิอากาศ ภูมิอากาศ มรสุม และกระแสน้ำในทะเล มักมีลักษณะร่วมกันในระดับภูมิภาค
- พฤติกรรมการเดินทาง: นักท่องเที่ยวนิยมเดินทางเชื่อมโยงหลายจังหวัดในทวีปเดียว การนำเสนอข้อมูลเป็นคลัสเตอร์จึงตอบโจทย์การวางแผนเดินทางจริง
- การบริหารจัดการร่วม: เอื้อต่อการแบ่งปันองค์ความรู้ ทรัพยากร โครงสร้างพื้นฐาน และการกระจายนักท่องเที่ยวภายในกลุ่มจังหวัด

ในรายงานฉบับนี้ จะมุ่งเน้นการศึกษาใน 4 เขตพัฒนาการท่องเที่ยวทางทะเล ซึ่งเป็นพื้นที่ยุทธศาสตร์สำคัญ ดังนี้:

1. เขตพัฒนาการท่องเที่ยวฝั่งทะเลตะวันออก
ครอบคลุมพื้นที่: ชลบุรี ระยอง จันทบุรี ตราด
2. เขตพัฒนาการท่องเที่ยวทะเลตะวันตก
ครอบคลุมพื้นที่: เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ ชุมพร ระนอง
3. เขตพัฒนาการท่องเที่ยวอันดามัน
ครอบคลุมพื้นที่: ภูเก็ต กระบี่ พังงา ตรัง สตูล
4. เขตพัฒนาการท่องเที่ยวทะเลใต้ ครอบคลุมพื้นที่: สุราษฎร์ธานี

2.2 ข้อมูลคาดการณ์สภาพภูมิอากาศ

ข้อมูลหลักที่ใช้ในการสร้างปฏิทินความเสี่ยงรายเดือน เป็นข้อมูลทุติยภูมิที่สังเคราะห์จากฐานข้อมูล Climate Change Knowledge Portal ของธนาคารโลก (World Bank)¹ ซึ่งเป็นแหล่งข้อมูลมาตรฐานสากล โดยเลือกใช้ตัวชี้วัด (Indicators) ที่ส่งผลกระทบต่อกิจกรรมการท่องเที่ยว ดังนี้:

- จำนวนวันที่ดัชนีความร้อนเกิน 35 องศาเซลเซียส: โดยดัชนีความร้อน (Heat Index) คือค่าอุณหภูมิที่ร่างกายมนุษย์รู้สึกจริง (Feels Like) ซึ่งคำนวณจากการนำอุณหภูมิอากาศมาพิจารณาพร้อมกับระดับความชื้นสัมพัทธ์ ใช้บ่งชี้ความถี่ของวันที่มีอากาศร้อนจัด ซึ่งเป็นเกณฑ์ที่เริ่มส่งผลกระทบต่อสุขภาพ² ยิ่งจำนวนวันสูง ยิ่ง

¹ World Bank Group and Asian Development Bank, *Climate Risk Country Profile* (World Bank, Washington, DC and Asian Development Bank, Manila, 2021), <https://doi.org/10.1596/36368>.

² Carlo Drago and Angelo Leogrande, *Beyond Temperature: How the Heat Index 35 Shapes Environmental, Social, and Governance Standards*, n.d.

แสดงถึงความเสี่ยงที่นักท่องเที่ยวจะไม่สามารถทำกิจกรรมกลางแจ้งได้ต่อเนื่อง

- ปริมาณน้ำฝน: ใช้หน่วยมิลลิเมตร (mm) เพื่อประเมินความรุนแรงของฝนในแต่ละเดือน โดยเทียบกับเกณฑ์มาตรฐาน หากปริมาณฝนสะสมสูงเกินเกณฑ์ จะถือเป็นอุปสรรคต่อการท่องเที่ยว
- ร้อยละการเปลี่ยนแปลงของปริมาณน้ำฝน (% Change in Precipitation): ใช้เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าปัจจุบันและค่าคาดการณ์ในอนาคต เพื่อแสดงแนวโน้มความผิดปกติของฤดูกาล (Seasonal Anomaly) เช่น ฝนที่ตกหนักขึ้นในช่วงเวลาเดิม หรือฝนที่เลื่อนไหลไปตกในช่วงเวลาอื่น

ข้อมูลและตัวชี้วัดข้างต้น มีวัตถุประสงค์เพื่อฉายภาพให้เห็นถึงผลกระทบเชิงโครงสร้างจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ที่มีต่อวัฏจักรการท่องเที่ยว โดยมุ่งเน้นการเปรียบเทียบให้เห็นว่าฤดูกาลท่องเที่ยวในปัจจุบันและอนาคตมีความแตกต่างอย่างไร โดยเฉพาะประเด็นเรื่องฤดูที่เหมาะสมต่อการท่องเที่ยวที่มีแนวโน้มสั้นลงจากสภาพอากาศที่แปรปรวน และช่วงนอกฤดูกาลท่องเที่ยวที่มีการขยายตัวยาวนานขึ้น หรือมีความเสี่ยงรุนแรงขึ้นในบางเดือน เพื่อนำไปสู่การวางแผนรับมือได้อย่างตรงจุด

ในการวิเคราะห์แนวโน้มสภาพภูมิอากาศในอนาคต รายงานฉบับนี้เลือกใช้กรอบเวลาในช่วงระยะใกล้ (ค.ศ. 2020–2039) ภายใต้ฉากทัศน์การ

ปล่อยก๊าซเรือนกระจก SSP5-8.5 ซึ่งเป็นฉากทัศน์การปล่อยก๊าซเรือนกระจกในระดับสูง เพื่อสะท้อนความเสี่ยงกรณีเลวร้าย (high-emission pathway) ที่อาจเกิดขึ้นได้ หากไม่มีการดำเนินมาตรการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกอย่างมีนัยสำคัญ การเลือกช่วงเวลาดังกล่าวมีความสอดคล้องกับกรอบการวางแผนระยะสั้นถึงระยะปานกลางของภาครัฐและภาคธุรกิจท่องเที่ยวในพื้นที่ และช่วยให้สามารถประเมินแนวโน้มความเปลี่ยนแปลงที่เริ่มส่งผลกระทบแล้วในปัจจุบันและทวีความรุนแรงขึ้นในอนาคตอันใกล้ ทั้งนี้ การใช้ปฏิทินดังกล่าวควรคำนึงถึงข้อจำกัดของข้อมูลด้วย เนื่องจากข้อมูลที่ใช้เป็นการฉายภาพสภาพภูมิอากาศระยะยาวภายใต้ฉากทัศน์การปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากแบบจำลองภูมิอากาศตามกรอบของรายงานการประเมินฉบับที่ 6 ของ IPCC มิใช่การพยากรณ์อากาศระยะสั้นโดยตรง จึงมีระดับความไม่แน่นอนสูงกว่าการพยากรณ์ในระยะใกล้

การเลือกใช้ฉากทัศน์ SSP5-8.5 มีเหตุผลเพื่อให้การวิเคราะห์สามารถสะท้อนสัญญาณของผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศได้เด่นชัดยิ่งขึ้นจากฉากทัศน์การปล่อยสูง ซึ่งเหมาะสมกับงานที่มุ่งเน้นการวางแผนเพื่อรองรับความเสี่ยง โดยเฉพาะในบริบทของการประเมินเชิงป้องกันล่วงหน้า การพิจารณาผลกระทบภายใต้ฉากทัศน์การปล่อยสูงจึงนับเป็นแนวทางที่รอบคอบมากกว่าการประเมินบนฐานของฉากทัศน์ที่อาจสะท้อนระดับความเสี่ยงต่ำกว่าเกณฑ์ที่ควรเตรียมพร้อม

ทั้งนี้ การเลือกใช้ตัวชี้วัดด้านความร้อนและปริมาณน้ำฝนเป็นเกณฑ์หลักในการวิเคราะห์ มีเหตุผลด้านความพร้อมของข้อมูลที่สามารถดึงมาวิเคราะห์ได้ในระดับรายเดือนและรายพื้นที่อย่างครบถ้วน อย่างไรก็ตาม ตัวชี้วัดทั้งสองมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับผลกระทบด้านอื่นๆ ได้ในเชิงระบบ

2.3 แผนที่กิจกรรมการท่องเที่ยว

ส่วนนี้เป็นการนำผลการวิเคราะห์ความเสี่ยงด้านภูมิอากาศจากหัวข้อ 2.2 มาแปลงเป็นข้อมูลเชิงพื้นที่และกิจกรรม เพื่อนำเสนอในรูปแบบแผนที่กิจกรรมท่องเที่ยวที่ระบุความเหมาะสมและข้อจำกัดในแต่ละช่วงเวลา โดยมีองค์ประกอบหลักดังนี้

1. กิจกรรมที่ได้รับผลกระทบจากสภาพอากาศ เป็นการระบุสถานะของกิจกรรมท่องเที่ยวหลักที่เป็นจุดขายเดิมของพื้นที่ แต่ปัจจุบันกำลังเผชิญกับข้อจำกัดจากสภาพภูมิอากาศที่เปลี่ยนแปลงไป

- กิจกรรมเดิมที่จะถูกกระทบจากสภาพอากาศ: อธิบายผลกระทบที่มีต่อกิจกรรมหลัก โดยเชื่อมโยงกับข้อมูลปฏิทินความเสี่ยงด้านภูมิอากาศเพื่อชี้ให้เห็นว่าเดือนที่เหมาะสมในการทำกิจกรรมแบบเดิมมีแนวโน้มหดสั้นลงอย่างไร เช่น กิจกรรมดำน้ำที่ถูกจำกัดด้วยฤดูมรสุมที่ยาวนานขึ้นและความเสี่ยงปะการังฟอกขาว

กล่าวคือ ดัชนีความร้อนที่สูงขึ้นมีความสัมพันธ์กับความเสี่ยงด้านภัยแล้งและการขาดแคลนน้ำ ในขณะที่ปริมาณน้ำฝนสะสมที่สูงเกินเกณฑ์สัมพันธ์กับความเสี่ยงด้านน้ำท่วมและดินถล่ม การตีความผลการวิเคราะห์จึงควรคำนึงถึงผลกระทบที่เกี่ยวข้องดังกล่าวประกอบด้วย

- ภัยธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง: ระบุความเสี่ยงทางชีวภาพและปรากฏการณ์ทางธรรมชาติที่เพิ่มขึ้นหรือรุนแรงขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ซึ่งส่งผลกระทบโดยตรงต่อความปลอดภัยและความพึงพอใจในการทำกิจกรรมทางน้ำ เช่น ปรากฏการณ์แพลงก์ตอนบลูมหรือน้ำทะเลเปลี่ยนสี ซึ่งมักเกิดขึ้นในช่วงฤดูฝนจากการชะล้างธาตุอาหารลงสู่ทะเล และการระบาดของแมงกะพรุน ซึ่งสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงของอุณหภูมิน้ำและกระแสน้ำที่เอื้อต่อการขยายพันธุ์หรือพัดพาเข้าสู่ชายฝั่ง

2. แนวทางการปรับตัวและกิจกรรมท่องเที่ยวทางเลือก เป็นการนำเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาและโอกาสใหม่เพื่อชดเชยช่วงเวลาที่กิจกรรมหลักไม่สามารถดำเนินการได้ โดยยึดโยงกับทิศทางการพัฒนาของพื้นที่

- วิสัยทัศน์การพัฒนาของพื้นที่: การกำหนดกิจกรรมทางเลือกจะสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของแต่ละเขตพัฒนาการท่องเที่ยว เพื่อให้การปรับตัวเป็นไปในทิศทางเดียวกับยุทธศาสตร์จังหวัดและช่วยเสริมสร้างอัตลักษณ์ของพื้นที่ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น
- กิจกรรมทางเลือก (Alternative Tourism): นำเสนอกิจกรรมที่มีความยืดหยุ่นต่อสภาพภูมิอากาศ หรือกิจกรรมที่ถูกออกแบบมาเพื่อแก้ปัญหาเฉพาะฤดูกาล เพื่อแสดงให้เห็นความเป็นไปได้ในการพัฒนาการท่องเที่ยวตลอดทั้งปี โดยแบ่งเป็น
 - กิจกรรมทางเลือกที่มีอยู่แล้ว ได้แก่ กิจกรรมเชิงประเพณี วัฒนธรรม และเทศกาลต่างๆ ที่มีศักยภาพในการดึงดูดนักท่องเที่ยวในช่วงนอกฤดูกาลท่องเที่ยว หรือช่วงที่สภาพอากาศไม่เอื้ออำนวย
 - กิจกรรมทางเลือกที่ควรส่งเสริมพัฒนา ได้แก่ กิจกรรมใหม่ที่ควรได้รับการสนับสนุนเพื่อปิดช่องว่างของฤดูกาล เช่น การส่งเสริมการท่องเที่ยวภาคค่ำเพื่อหลีกเลี่ยงความ

ร้อน การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ
 ในร่มเพื่อหลีกเลี่ยงฝน หรือ
 การท่องเที่ยวเชิงอาหารที่ไม่
 ขึ้นกับสภาพอากาศ

2.4 การประเมินความเสี่ยงจากสภาพอากาศ

2.4.1 ความเหมาะสมของการท่องเที่ยวจากภัยความร้อน

การวิเคราะห์ความเสี่ยงจากความร้อนใช้ตัวชี้วัดจำนวนวันที่ดัชนีความร้อน (Heat Index) เกิน 35 องศาเซลเซียส เป็นเกณฑ์ในการระบุเดือนที่ไม่เหมาะสมต่อการท่องเที่ยว (Unfavorable) โดยมีรายละเอียดการประเมินตามดัชนีภูมิอากาศเพื่อการท่องเที่ยว (Tourism Climate Index: TCI) ดังนี้

- เกณฑ์ตัวชี้วัดและจุดตัดคะแนน: กำหนดค่าดัชนีความร้อนที่ 35°C เป็นจุดตัด เนื่องจากตามระบบการให้คะแนนย่อยด้านความสบายเชิงอุณหภูมิ (Thermal Comfort Sub-index) ของ TCI ระบุว่า เมื่ออุณหภูมิอากาศสูงเกิน 35°C คะแนนความเหมาะสมสำหรับการท่องเที่ยวจะลดลงเหลือ 0 คะแนน (จากคะแนนเต็ม 5.0) ซึ่งสะท้อนสถานะที่ไม่เหมาะสมอย่างยิ่งต่อการทำกิจกรรมกลางแจ้ง³

³ Daniel Scott et al., "An Inter-Comparison of the Holiday Climate Index (HCI) and the Tourism Climate Index (TCI) in Europe," *Atmosphere* 7, no. 6 (2016): 80, <https://doi.org/10.3390/atmos7060080>.

- เกณฑ์ระยะเวลาและการแปลผล: กำหนดให้เดือนที่มีจำนวนวันร้อนจัด ($T_{max} > 35^{\circ}\text{C}$) มากกว่า 18 วัน เป็นเดือนที่มีความเสี่ยงสูง หรือ “ไม่เหมาะสมต่อการท่องเที่ยว (Unfavorable)” เนื่องจากในเดือนที่มี 30 วัน หากมีวันร้อนจัด 18 วัน (ร้อยละ 60 ของเดือน) แม้ว่าวันที่เหลือจะมีสภาพอากาศดี ค่าเฉลี่ยคะแนนรวมของ TCI ก็ยังมีแนวโน้มต่ำกว่า 40 ซึ่งตามเกณฑ์การจัดลำดับของ TCI จัดอยู่ในระดับ Unfavorable⁴

2.4.2 ความเหมาะสมของการท่องเที่ยวจากปริมาณฝน

ในการประเมินความเสี่ยงด้านปริมาณน้ำฝน รายงานฉบับนี้กำหนดให้เดือนที่มีปริมาณน้ำฝนสะสมสูงกว่า 150 มิลลิเมตร เป็นเดือนที่มีความเสี่ยงสูงและไม่เหมาะสมต่อการท่องเที่ยว (Unfavorable) โดยมีตรรกะการวิเคราะห์ที่อ้างอิงจากระบบการให้คะแนนของ TCI ดังนี้

- เกณฑ์ตัวชี้วัดและจุดตัดคะแนน: กำหนดค่าปริมาณน้ำฝนสะสมรายเดือนที่ 150

มิลลิเมตรเป็นจุดตัด เนื่องจากระบบ TCI ให้คะแนนปริมาณน้ำฝนในลักษณะผกผัน⁵ กล่าวคือ เมื่อปริมาณน้ำฝนสะสมในเดือนใดสูงเกิน 150 มิลลิเมตร คะแนนย่อยด้านปริมาณฝนจะลดลงเหลือ 0 คะแนน (จากคะแนนเต็ม 5.0)

- จุดตัดคะแนนเป็นศูนย์: อ้างอิงเกณฑ์ TCI ที่ระบุว่า หากปริมาณน้ำฝนสะสมในเดือนใดสูงเกิน 150 มิลลิเมตร คะแนนความเหมาะสมในหมวดน้ำฝนจะถูกปรับลดลงเหลือ 0 คะแนน (จากคะแนนเต็ม 5.0)⁶
- เกณฑ์ระยะเวลาและการแปลผล: การที่คะแนนย่อยด้านปริมาณฝนลดลงเหลือ 0 จะส่งผลกระทบต่อดัชนีรวม (Total TCI Score) ทำให้ค่าเฉลี่ยความเหมาะสมของเดือนนั้นมีแนวโน้มต่ำกว่า 40 ซึ่งตามเกณฑ์การจัดลำดับของ TCI จัดอยู่ในระดับ “Unfavorable” ดังนั้น เดือนที่มีปริมาณฝนสะสมเกิน 150 มิลลิเมตรจึงถือเป็นช่วงเวลาที่กิจกรรมกลางแจ้งมีโอกาสได้รับผลกระทบหรือถูกยกเลิกสูง

⁴ Scott et al., “An Inter-Comparison of the Holiday Climate Index (HCI) and the Tourism Climate Index (TCI) in Europe.”

⁵ Z. Mieczkowski, “The Tourism Climatic Index: A Method of Evaluating World Climates for Tourism,” *Canadian Geographies* /

Géographies Canadiennes 29, no. 3 (1985): 220–33, <https://doi.org/10.1111/j.1541-0064.1985.tb00365.x>.

⁶ Scott et al., “An Inter-Comparison of the Holiday Climate Index (HCI) and the Tourism Climate Index (TCI) in Europe.”

3 ปฏิทินท่องเที่ยว

3.1 อุปสงค์ของการท่องเที่ยว

โครงสร้างอุปสงค์ของนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามายังประเทศไทยมีความหลากหลายทั้งในด้านพฤติกรรม ช่วงเวลาการเดินทาง และความอ่อนไหวต่อสภาพภูมิอากาศ การทำความเข้าใจพลวัตของตลาดแต่ละกลุ่มจึงเป็นสิ่งสำคัญในการนำข้อมูลจากปฏิทินการท่องเที่ยวไปใช้บริหารจัดการและสื่อสารได้อย่างตรงจุด

- **ตลาดจีน (China):** ยังคงเป็นตลาดหลักที่มีศักยภาพสูงสุดในด้านปริมาณ แต่พฤติกรรมได้เปลี่ยนจากกรุ๊ปทัวร์ขนาดใหญ่สู่กลุ่มเดินทางด้วยตนเอง (FIT) และกลุ่มคนรุ่นใหม่มากขึ้น นักท่องเที่ยวกลุ่มนี้มีความกังวลเรื่องความปลอดภัย โดยเฉพาะอุบัติเหตุทางน้ำและภัยธรรมชาติ การมีปฏิทินที่แจ้งเตือนสภาพคลื่นลมและสภาพอากาศที่แม่นยำจึงเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างความเชื่อมั่นในการตัดสินใจเดินทาง
- **ตลาดอาเซียน (ASEAN):** เป็นตลาดระยะใกล้ที่มีความถี่ในการเดินทางสูง โดยเฉพาะมาเลเซีย เวียดนาม และสิงคโปร์ มักเดินทางในช่วงวันหยุดสุดสัปดาห์หรือวันหยุดยาว นักท่องเที่ยวกลุ่มนี้มีความคุ้นเคยกับสภาพอากาศร้อนชื้น คล้ายคลึงกับไทย จึงมีความอ่อนไหวต่อ

สภาพอากาศน้อยกว่าตลาดอื่น แต่จะให้ความสำคัญกับความสะดวกในการเดินทาง ปฏิทินจึงมีบทบาทในการแจ้งเตือนปัญหาน้ำท่วมขังหรือการจราจรที่เกิดจากฝนตกหนักเพื่อช่วยในการวางแผน

- **ตลาดเอเชียอื่นๆ (Other Asia - India, East Asia):**
 - อินเดีย: เป็นตลาดดาวรุ่งที่มีการเติบโตสูง โดยเฉพาะกลุ่มจัดงานแต่งงาน (Wedding) และกลุ่ม Incentive การวางแผนกิจกรรมกลางแจ้งจึงต้องการความแม่นยำเรื่องฝนเป็นพิเศษ
 - เกาหลีใต้และญี่ปุ่น: นิยมกิจกรรมกอล์ฟและสปา ซึ่งต้องการข้อมูลสภาพอากาศที่ชัดเจนเพื่อหลีกเลี่ยงช่วงที่ร้อนจัด หรือฝนตกหนักที่เป็นอุปสรรคต่อการออกรอบ
- **ตลาดตะวันออกกลาง (Middle East):** เป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวคุณภาพที่มีกำลังซื้อสูงและพำนักระยะยาว นิยมเดินทางมาไทยในช่วงเดือนพฤษภาคมถึงสิงหาคม ซึ่งตรงกับฤดูฝนของไทย เพื่อหนีความร้อนแห้งแล้งในประเทศตนเองมาสัมผัสความเขียวขจีและความชุ่มฉ่ำ ปฏิทินการท่องเที่ยวสำหรับตลาดนี้จึงไม่จำเป็นต้องหลีกเลี่ยงฝน

แต่นำเสนอความสวยงามของธรรมชาติในช่วงหน้าฝนและการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

- **ตลาดยุโรป (Europe):** เป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวระยะไกลที่หนีหนาวมาพักผ่อน โดยมีฤดูกาลท่องเที่ยวหลักในช่วงพฤศจิกายนถึงกุมภาพันธ์ ให้ความสำคัญกับกิจกรรมชายหาด มากที่สุด จึงมีความอ่อนไหวสูงต่อปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งหรือคุณภาพน้ำทะเลที่ไม่สะอาด (เช่น แพลงก์ตอนบลูม) ปฏิทินจึงต้องทำหน้าที่เสนอ

ทางเลือกกิจกรรมอื่นหากสภาพชายหาดไม่เอื้ออำนวย เพื่อรักษาความพึงพอใจ

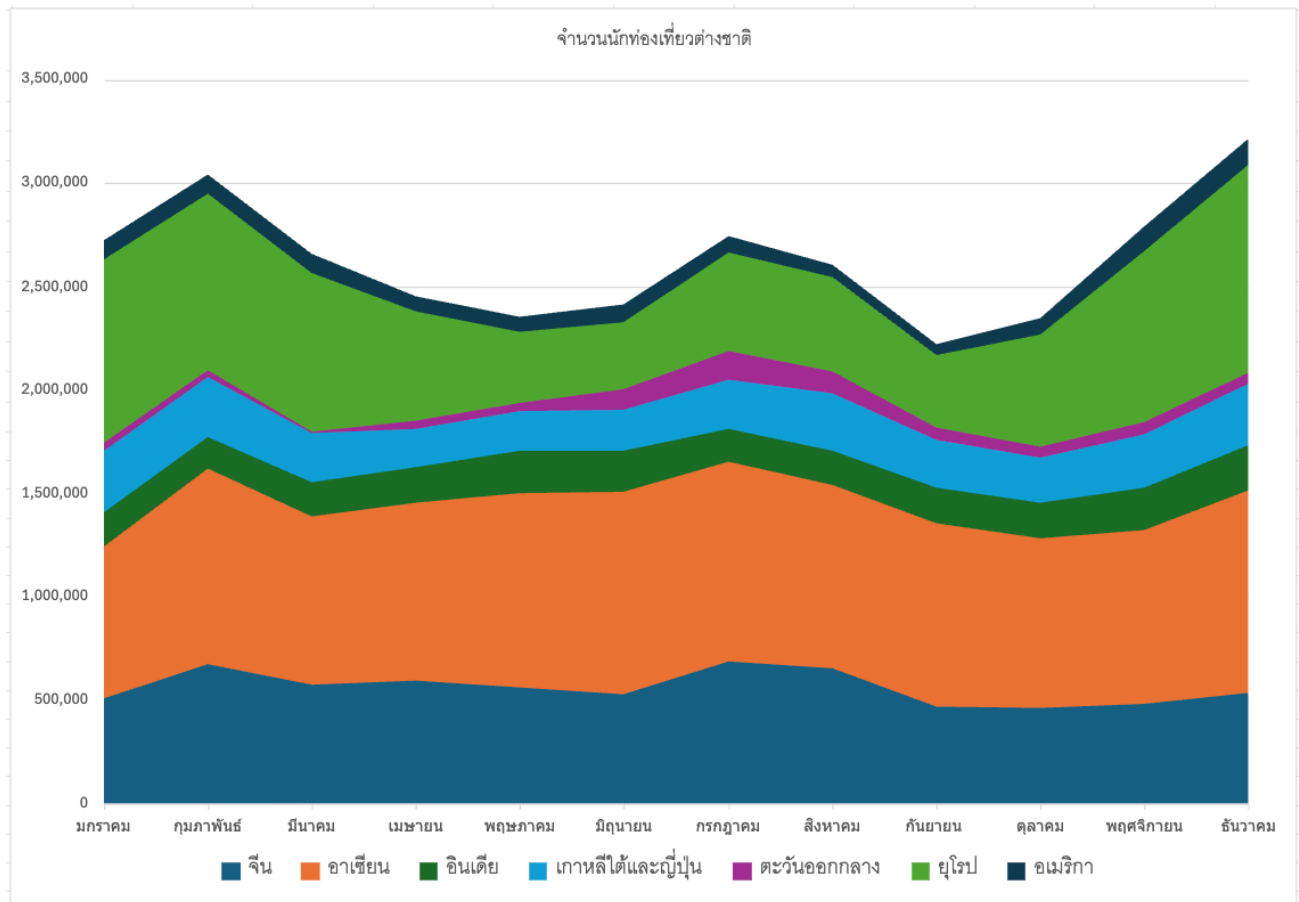
- **ตลาดอเมริกา (The Americas):** กลุ่มนักท่องเที่ยวจากสหรัฐอเมริกาและแคนาดา เน้นการแสวงหาประสบการณ์ และวัฒนธรรมท้องถิ่น มีความยืดหยุ่นในการทำกิจกรรมสูงและสนใจการท่องเที่ยวแบบผจญภัย ข้อมูลในปฏิทินที่ระบุกิจกรรมทางเลือกเชิงวัฒนธรรมหรือชุมชน จะช่วยตอบโจทย์ความต้องการเรียนรู้วิถีชีวิตท้องถิ่นของนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ได้เป็นอย่างดี

ตารางที่ 1: จำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติ ปี 2567

เดือน	จำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติ						
	จีน	อาเซียน	อินเดีย	เกาหลีใต้และญี่ปุ่น	ตะวันออกกลาง	ยุโรป	อเมริกา
มกราคม	508,563	735,661	162,831	296,776	44,223	879,741	97,046
กุมภาพันธ์	674,558	944,998	148,992	293,813	35,346	849,024	91,483
มีนาคม	573,216	817,836	161,129	239,711	8,455	765,683	91,719
เมษายน	595,572	859,777	170,635	182,968	45,071	523,160	75,204
พฤษภาคม	559,461	944,514	198,993	191,362	44,106	343,907	68,257
มิถุนายน	528,112	980,085	197,489	201,142	97,083	325,497	83,542
กรกฎาคม	688,248	967,013	158,676	233,559	137,816	477,447	81,334
สิงหาคม	657,366	883,873	165,757	278,534	105,097	453,267	61,700
กันยายน	469,668	887,356	171,694	227,568	60,381	349,648	56,819
ตุลาคม	459,819	825,721	168,747	216,332	53,937	540,653	80,999
พฤศจิกายน	483,364	837,314	203,489	264,148	56,991	823,777	118,423
ธันวาคม	535,215	976,631	220,717	293,936	53,703	1,007,018	124,207

ที่มา: กองเศรษฐกิจการท่องเที่ยวและกีฬา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

ภาพที่ 1: จำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติ ปี 2567

ที่มา: จัดทำโดยคณะผู้วิจัย

3.2 เขตการท่องเที่ยวทะเลตะวันออก

3.2.1 สถานการณ์ปัจจุบัน

สถานการณ์ปัจจุบันของเขตการท่องเที่ยวทะเลตะวันออก ซึ่งครอบคลุมจังหวัดชลบุรี ระยอง จันทบุรี และตราด มีลักษณะฤดูกาลท่องเที่ยวที่สัมพันธ์กับสภาพภูมิอากาศแบบมรสุม โดยทั่วไปช่วงฤดูท่องเที่ยวหลัก (High season) อยู่ระหว่างเดือนพฤศจิกายนถึงเดือนเมษายน ซึ่งเป็นช่วงที่ปริมาณฝนลดลง ท้องฟ้าโปร่ง คลื่นลมในทะเลค่อนข้างสงบ และสภาพอากาศเอื้อต่อกิจกรรมทางทะเลและ

ชายหาด เช่น การพักผ่อนชายหาด การดำน้ำ และการท่องเที่ยวหมู่เกาะ ขณะที่ช่วงเดือนพฤษภาคมถึงเดือนตุลาคมมักถือเป็นฤดูท่องเที่ยวรองหรือช่วง Low season เนื่องจากได้รับอิทธิพลจากมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ส่งผลให้มีฝนตกชุก คลื่นลมค่อนข้างแรง และสภาพทะเลแปรปรวน ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อกิจกรรมท่องเที่ยวกลางแจ้งและการเดินทางทางทะเลในบางช่วงเวลา อย่างไรก็ตาม การท่องเที่ยวบางรูปแบบ เช่น การท่องเที่ยวเชิงอาหาร การท่องเที่ยวชุมชน และกิจกรรมภายในที่พัก ยังคงสามารถดำเนินได้ตลอดทั้งปี

ตารางที่ 2: ปฏิทินสถานการณ์ปัจจุบัน (Baseline)

เดือน	อุณหภูมิพื้นผิวสูงสุด (T_max) เฉลี่ยสูงสุด	จำนวนวันที่ดัชนีความร้อนเกิน 35 องศา (วัน)	Precipitation (mm)	จำนวนนักท่องเที่ยวปี 2567 (คน)
มกราคม	31.7	0.0025	23.9815317	3,080,969
กุมภาพันธ์	31.89	0.1375	44.2720267	3,046,396
มีนาคม	32.79	1.7475	81.0799233	3,302,716
เมษายน	33.33	7.1975	121.288438	3,556,626
พฤษภาคม	32.51	7.755	300.637184	3,403,895
มิถุนายน	31.76	3.355	275.600585	3,018,864
กรกฎาคม	31.41	1.4175	294.31033	3,311,072
สิงหาคม	31.35	0.765	292.113427	3,340,661
กันยายน	30.98	0.29	341.288696	3,265,778
ตุลาคม	30.92	0.2225	227.832121	3,302,595
พฤศจิกายน	30.82	0.0475	59.6037717	3,453,757
ธันวาคม	30.58	0	17.449645	3,888,688

ที่มา: World Bank

รูปแบบการท่องเที่ยวปัจจุบัน

1. การท่องเที่ยวชายหาดและเกาะ (Mass Beach & Island Tourism)

ถือเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวจำนวนมากที่สุด ทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ โดยเน้นกิจกรรมการพักผ่อนริมทะเล เล่นน้ำ และเครื่องเล่นทางน้ำต่างๆ พื้นที่หลักได้แก่ พัทยาและเกาะล้าน (ชลบุรี) ซึ่งมีความพร้อมด้านสิ่งอำนวยความสะดวกครบครัน ตอบโจทย์นักท่องเที่ยวที่ชอบความสะดวกสบายและสีสัน หาดบางแสน (ชลบุรี) ที่เน้นกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวไทยแบบไปเช้าเย็นกลับ นั่งทานอาหารริมหาด รวมถึง เกาะเสม็ด (ระยอง) และเกาะช้าง (ตราด) ที่เน้นการพักผ่อนพักผ่อน ไร่ริมหาด และกิจกรรมดำน้ำตื้น

2. การท่องเที่ยวบันเทิงและยามราตรี

(Nightlife & Entertainment Tourism)

เป็นจุดขายสำคัญที่สร้างชื่อเสียงระดับโลก โดยเฉพาะในเมืองพัทยา ที่มีถนนคนเดิน (Walking Street) เต็มไปด้วยบาร์ ผับ ร้านอาหาร และสถานบันเทิงยามค่ำคืน นอกจากนี้ยังมีโชว์คาบาเรต์ที่มีชื่อเสียง และแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น (Man-

made Attractions) ขนาดใหญ่ เช่น สวนน้ำ สวนสนุก และปราสาทสังสรรค์

3. การท่องเที่ยวเชิงเกษตรและอาหาร (Agro-Tourism & Gastronomy)

รูปแบบนี้มีฤดูกาลที่ชัดเจนในช่วงหน้าฝน (พฤษภาคม-กรกฎาคม) โดยดึงดูดนักท่องเที่ยวชาวไทยจำนวนมากให้เดินทางมายัง ระยอง จันทบุรี และตราด เพื่อลิ้มลองผลไม้สด จากสวนในรูปแบบบุฟเฟต์ทุเรียน มังคุด และเงาะ นอกจากนี้ ยังรวมถึงการเดินทางไปตามแหล่งอาหารทะเลสดราคาประหยัด เช่น ตลาดปลาอ่างศิลา หรือร้านอาหารพื้นบ้านตามชายฝั่งระยอง

4. การท่องเที่ยวเชิงกีฬาและอีเวนต์ (Sports & Event Tourism)

ปัจจุบัน ชลบุรีและระยอง กลายเป็นศูนย์กลางของการจัดกิจกรรมกีฬาและอีเวนต์ดนตรีที่เกิดขึ้นแทบทุกสัปดาห์ เช่น งานวิ่งมาราธอนที่มีผู้เข้าร่วมหลักหมื่นคน (Bangsaen21, Pattaya Marathon) การแข่งขันเจ็ตสกี การแข่งรถยนต์ทางเรียบที่ปิดเมืองบางแสนแข่ง รวมถึงเทศกาลดนตรีริมหาดพัทยา ซึ่งช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจในช่วงที่ไม่มีวันหยุดยาวได้เป็นอย่างดี

3.2.2 ปฏิทินท่องเที่ยวในอนาคต

ตารางที่ 3: ปฏิทินท่องเที่ยวในอนาคต

เดือน	อุณหภูมิพื้นผิวสูงสุด (T_max) เฉลี่ยสูงสุด เพิ่มขึ้นจากปัจจุบัน	จำนวนวันที่ดัชนีความร้อนเกิน 35 องศา (วัน)	Precipitation (mm)	Precipitation Percentage Change
มกราคม	0.15	0.435	25.0482175	4.44794691
กุมภาพันธ์	0.67	2.4075	47.1934296	6.59875569
มีนาคม	0.67	8.6425	82.4590692	1.70097099
เมษายน	0.72	17.4475	122.489616	0.99034779
พฤษภาคม	0.84	19.9275	225.708797	-24.923193
มิถุนายน	0.81	13.735	270.336296	-1.9101155
กรกฎาคม	0.72	8.3975	291.876813	-0.826854
สิงหาคม	0.62	7.105	307.296853	5.19778417
กันยายน	0.72	4.7925	331.624912	-2.8315568
ตุลาคม	0.62	3.5375	242.908725	6.617418
พฤศจิกายน	0.89	1.67	63.7511416	6.9582341
ธันวาคม	0.69	0.1725	17.9332088	2.77119523

ที่มา: World Bank

เมื่อพิจารณาการเปลี่ยนแปลงจากสถานการณ์ปัจจุบัน (Baseline) ไปสู่สถานการณ์ในอนาคต พบว่า ความเสี่ยงจากความร้อนเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจนในช่วงปลายฤดูร้อนถึงต้นฤดูฝน โดยจำนวนวันที่ดัชนีความร้อนเกิน 35°C เพิ่มขึ้นจนเกินเกณฑ์ 18 วันใน เดือนเมษายน (ประมาณ 17-18 วัน) และ เดือนพฤษภาคม (ประมาณ 20 วัน) ซึ่งทำให้เดือนพฤษภาคมมีแนวโน้มกลายเป็นเดือนที่ไม่เหมาะสมต่อการท่องเที่ยวจากความร้อน ในขณะที่เดือน มีนาคมและมิถุนายนแม้ยังไม่เกินเกณฑ์ แต่จำนวน

วันร้อนจัดเพิ่มขึ้นอย่างมากเมื่อเทียบกับสถานการณ์ปัจจุบัน

สำหรับความเสี่ยงจากปริมาณฝน พบว่า เดือนที่มีฝนสะสมสูงกว่าเกณฑ์ 150 มม. และถือว่าไม่เหมาะสมต่อการท่องเที่ยว ได้แก่ เดือนพฤษภาคม มิถุนายน กรกฎาคม สิงหาคม กันยายน และตุลาคม ซึ่งยังคงสอดคล้องกับช่วงฤดูมรสุม แม้ว่าปริมาณฝนในบางเดือนจะมีแนวโน้มลดลงเล็กน้อยก็ตาม เมื่อพิจารณาภาพรวมร่วมกันทั้งปัจจัยความร้อนและปริมาณฝน พบว่าช่วงเดือนที่เหมาะสมต่อการ

ท่องเที่ยวมีแนวโน้ม กระจุกตัวอยู่ในช่วงพฤศจิกายน ถึงกุมภาพันธ์ และบางส่วนของเดือนมีนาคม ขณะที่เดือนที่มีความเสี่ยงต่อการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะจากภัยความร้อน ได้แก่ เดือนเมษายน และพฤษภาคม ส่งผลให้ช่วงเวลาที่เหมาะสมต่อการท่องเที่ยวโดยรวมมีแนวโน้ม สั้นลงในช่วงต้นฤดูร้อน และมีข้อจำกัดมากขึ้นในช่วงปลายฤดูร้อนต่อเนื่องไปจนถึงฤดูฝน

3.2.3 แผนทื่กิจกรรมการท่องเที่ยว

วิสัยทัศน์การพัฒนาเขตการท่องเที่ยว

แผนพัฒนาและการปรับตัวของเขตพัฒนาการท่องเที่ยวฝั่งทะเลตะวันออก (ชลบุรี ระยอง จันทบุรี ตราด) มุ่งเน้นการพลิกโฉมจากรูปแบบการท่องเที่ยวแบบเดิมไปสู่ “การท่องเที่ยวชายทะเลสี่แสนตะวันออกระดับสากล” ที่เน้นคุณภาพและความยั่งยืน โดยวางกลยุทธ์จัดระเบียบพื้นที่ เพื่อลดความแออัดและปัญหาสิ่งแวดล้อม ด้วยการศึกษาศีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวอย่างจริงจังในพื้นที่วิกฤต เช่น เกาะล้าน เกาะหมาก และเกาะกูด ควบคู่ไปกับการยกระดับโครงสร้างพื้นฐานด้านสิ่งแวดล้อม เช่น การสร้างโรงคัดแยกขยะแบบครบวงจรบนเกาะเสม็ด และการฟื้นฟูระบบนิเวศทางทะเลผ่านการจัดทำปะการังเทียม⁷ ในขณะที่ภาคเอกชนและชุมชนมีการปรับตัวรับมือกับสภาพอากาศแปรปรวน และการกีดเซาะชายฝั่ง โดยหันมาใช้วิธีการเติมทรายชายหาด-และปรับเปลี่ยนรูปแบบ

กิจกรรมจากกลางแจ้งมาเป็นกิจกรรมในร่มหรือการท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อลดความเสี่ยงจากสภาพอากาศ นอกจากนี้ แผนงานยังเน้นการปรับโครงสร้างตลาดเพื่อลดการพึ่งพานักท่องเที่ยวกลุ่มเดิม โดยการเจาะกลุ่มตลาดเฉพาะ และกลุ่มที่มีกำลังซื้อสูง เช่น กลุ่มท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ และกลุ่มลูกค้าองค์กร เพื่อสร้างรายได้ที่มั่นคงตลอดทั้งปีแทนการพึ่งพาดูฤดูกาลท่องเที่ยวเพียงอย่างเดียว

⁷ คณะกรรมการพัฒนาการท่องเที่ยวประจำเขตพัฒนาการท่องเที่ยวฝั่งทะเลตะวันออก, ประกาศคณะกรรมการพัฒนาการท่องเที่ยวประจำเขตพัฒนาการท่องเที่ยวฝั่งทะเลตะวันออก เรื่อง

แผนปฏิบัติการพัฒนาการท่องเที่ยวภายในเขตพัฒนาการท่องเที่ยวฝั่งทะเลตะวันออก พ.ศ. 2559-2563 (n.d.).

ภาพที่ 2: กิจกรรมที่ได้รับผลกระทบจากสภาพอากาศและพลวัตความหลากหลายชีวภาพทางทะเล เขตการท่องเที่ยวทะเลตะวันออก

ที่มา: รวบรวมโดยคณะผู้วิจัย โดยอิงข้อมูลจากปฏิทินปิดอุทยานแห่งชาติประจำปี 2567-2568

ที่มา: รวบรวมโดยคณะผู้วิจัย

กิจกรรมที่ได้รับผลกระทบจากสภาพอากาศ (Seasonal) และการปรับตัว

จากการวิเคราะห์ข้อมูลความเสี่ยงด้านภูมิอากาศ พบว่าปัจจัยความร้อน มรสุม และการเปลี่ยนแปลงของระบบนิเวศ ส่งผลกระทบโดยตรงต่อช่วงเวลาที่เหมาะสมในการทำกิจกรรมท่องเที่ยวหลักของเขตพัฒนาการท่องเที่ยวฝั่งทะเลตะวันออก ทำให้ฤดูกาลท่องเที่ยวแบบดั้งเดิมหดสั้นลง และมีความเสี่ยงเพิ่มขึ้นในช่วงเวลาที่เคยสามารถท่องเที่ยวได้ปกติ ดังแสดงในภาพที่ 2 รายละเอียดและแนวทางการปรับตัวต่อไปนี้

1. กิจกรรมท่องเที่ยวชายหาดและเล่นน้ำทะเล

กิจกรรมท่องเที่ยวชายหาดและเล่นน้ำทะเลในพื้นที่เป้าหมายหลักอย่างหาดบางแสน พัทยา จอมเทียน และหาดนางรำ มีแนวโน้มได้รับผลกระทบจากภาวะอากาศร้อนจัดที่ทวีความรุนแรงขึ้นอย่างชัดเจน ส่งผลให้ช่วงเวลาที่เหมาะสมสำหรับการท่องเที่ยวอาจลดลงจากเดิมที่เคยต่อเนื่องถึงเดือนพฤษภาคม

เหลือเพียงเดือนกุมภาพันธ์ ปัจจัยสำคัญคืออุณหภูมิพื้นผิวบริเวณชายหาดที่สูงขึ้นมากในช่วงเดือนเมษายน⁸ จนอยู่ในระดับที่ไม่เหมาะสมต่อการทำกิจกรรมกลางแจ้ง ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อแหล่งท่องเที่ยวคือการลดลงของการใช้พื้นที่ชายหาดในช่วงเวลากลางวัน รายได้ของผู้ประกอบการเตียงผ้าใบ ร้านค้า และกิจกรรมชายหาดลดลง ขณะเดียวกันสภาพแวดล้อมโดยรวมเกิดความร้อนสะสมสูง ส่งผลต่อภาพลักษณ์ความสะดวกสบายของพื้นที่⁹ ด้านนักท่องเที่ยวต้องเผชิญความเสี่ยงต่อโรคลมแดด ภาวะขาดน้ำ และอาการอ่อนเพลียจากความร้อน โดยเฉพาะกลุ่มผู้สูงอายุและครอบครัว¹⁰ ส่งผลให้พฤติกรรมการท่องเที่ยวเปลี่ยนไปสู่การหลีกเลี่ยงกิจกรรมกลางแจ้งในช่วงกลางวัน แนวทางการปรับตัวจึงควรมุ่งเน้นการปรับช่วงเวลา กิจกรรมให้เหมาะสม ส่งเสริมการท่องเที่ยวภาคค่ำ การจัดกิจกรรมตลาดนัดหรือถนนคนเดินหลังพระอาทิตย์ตก รวมถึงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทดแทน เช่น สวนน้ำที่มีระบบควบคุมอุณหภูมิและพื้นที่ร่มเงาเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวในช่วงวิกฤตความร้อน

⁸ “ไทยอากาศร้อนจัด! ลำดับ3ในรอบ70 ปี เม.ย. 68 บางที่ทะเล 44 °C ภาคเหนือเสี่ยงสุด,” springnews, March 3, 2025, <https://www.springnews.co.th/keep-the-world/climate-change/856378>.

⁹ “พัทยา...ลาก่อน? เมืองท่องเที่ยวจมน้ำท่วมซ้ำซากนักท่องเที่ยวหาย,” <https://www.tnnthailand.com/earth/198150/>, May 5, 2025, <https://www.tnnthailand.com/earth/198150/>.

¹⁰ “澳廣視新聞 | Thailand: More People Die of Heat Stroke This year | Thailand: More People Die of Heat Stroke This Year,” accessed March 10, 2026, <https://www.tdm.com.mo/en/news-detail/958751>.

2. กิจกรรมด้านน้ำขมปะการัง

กิจกรรมด้านน้ำและขมปะการังในพื้นที่เกาะแสมสาร เกาะล้าน และเกาะไผ่ เผชิญการหดสั้นของฤดูกาลท่องเที่ยวจากเดิมที่สามารถดำเนินได้ตั้งแต่เดือนตุลาคมถึงพฤษภาคม เหลือเพียงเดือนธันวาคมถึงมีนาคม สาเหตุหลักมาจากการเปลี่ยนแปลงอุณหภูมิน้ำทะเลที่เพิ่มสูงขึ้นจนก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อการเกิดปะการังฟอกขาว ประกอบกับคลื่นลมที่รุนแรงและมาเร็วขึ้นในช่วงต้นฤดูมรสุม ผลกระทบต่อแหล่งท่องเที่ยวคือความเสื่อมโทรมของแนวปะการัง¹¹ ความจำเป็นในการประกาศปิดพื้นที่เพื่อฟื้นฟู และความไม่แน่นอนของรายได้ผู้ประกอบการด้านนักท่องเที่ยวเผชิญความไม่แน่นอนของกำหนดการเดินทางและประสบการณ์การท่องเที่ยวที่ลดคุณภาพลงจากสภาพปะการังที่ซีดจางหรือพื้นที่ปิดชั่วคราว แนวทางการปรับตัวจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการตามขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่ ปรับปฏิทินการตลาดให้สอดคล้องกับฤดูกาลใหม่ที่สั้นลง และพัฒนากิจกรรมทดแทนเชิงเรียนรู้ในร่ม เช่น พิพิธภัณฑ์สัตว์น้ำหรือศูนย์วิทยาศาสตร์ทางทะเล เพื่อลดแรงกดดันต่อทรัพยากรธรรมชาติในช่วงพื้นที่

3. กิจกรรมล่องเรือ

กิจกรรมล่องเรือ เช่นในพื้นที่อ่าวพัทยาและท่าเรือ Ocean Marina ซึ่งเดิมสามารถดำเนินกิจกรรมได้ตลอดทั้งปี ปัจจุบันมีข้อจำกัดเพิ่มขึ้นในช่วงฤดูมรสุม โดยช่วงเวลาที่เหมาะสมมีแนวโน้มลดลง เนื่องจากความถี่ของพายุฝนฟ้าคะนองและความแปรปรวนของสภาพอากาศในช่วงบ่ายที่รุนแรงขึ้น ส่งผลให้ทัศนวิสัยลดลงและเพิ่มความเสี่ยงต่ออุบัติเหตุทางทะเล¹² ผลกระทบต่อผู้ประกอบการคือความไม่แน่นอนของตารางเดินเรือ ค่าใช้จ่ายด้านความปลอดภัยและประกันภัยที่สูงขึ้น และความเสี่ยงต่อความเสียหายทางธุรกิจ ด้านนักท่องเที่ยวต้องเผชิญการเลื่อนหรือยกเลิกกิจกรรมกะทันหันและความกังวลด้านความปลอดภัย¹³ แนวทางการปรับตัวจึงควรเน้นการใช้ระบบติดตามสภาพอากาศแบบเรียลไทม์ การกำหนดมาตรฐานความปลอดภัยที่เข้มงวด และการปรับนโยบายการจองให้มีความยืดหยุ่น เพื่อให้สามารถเลื่อนกำหนดการได้โดยไม่สร้างแรงกดดันให้ฝืนออกเรือในสภาพอากาศที่ไม่เหมาะสม

¹¹ “ส่องสถานการณ์ ‘ปะการังฟอกขาว’ มิ.ย. 67,” accessed March 10, 2026, <https://www.bangkokbiznews.com/environment/1130960>.

¹² นทพ.จีน ไวยบริษัทแพคเกจทัวร์ ผ่าตรงแดงล่องเรือยอร์ชเที่ยว สุดท้ายล่มกลางอ่าว หวัดตายยกครัว, directed by FM91

Trafficpro, 2025, 02:37, https://www.youtube.com/watch?v=JsLo-oe45_o.

¹³ Pattaya Mail, “Hot Days, Storm Risk Ahead for Pattaya as Summer Weather Pattern Builds,” *Pattaya Mail*, March 9, 2026, <https://www.pattayamail.com/news/hot-days-storm-risk-ahead-for-pattaya-as-summer-weather-pattern-builds-538591>.

พลวัตความหลากหลายทางชีวภาพทางทะเล

1. มาตรการปิดพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเพื่อการปรับตัว

ในเขตพัฒนาการท่องเที่ยวฝั่งทะเลตะวันออก (ชลบุรี, ระยอง, จันทบุรี, ตราด) การประกาศปิดแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติเป็นมาตรการสำคัญในการปรับตัวต่อความเสี่ยงด้านภูมิอากาศและระบบนิเวศ โดยมีตัวอย่างกำหนดการปิดสถานที่และกิจกรรมท่องเที่ยวที่สำคัญ ดังแสดงในภาพที่ 1

ปัจจัยสำคัญประการแรกคือความปลอดภัยจากสภาพทะเลในช่วงฤดูมรสุม ซึ่งมักมีคลื่นลมแรงและทำให้การเดินทางไปยังเกาะขนาดเล็กมีความเสี่ยงสูง โดยเฉพาะเกาะที่ไม่มีท่าเทียบเรือถาวรหรือโครงสร้างรองรับนักท่องเที่ยวอย่างเพียงพอหน่วยงานที่ดูแลพื้นที่จึงมักกำหนดช่วงปิดเกาะหรือจำกัดการเข้าถึงในช่วงดังกล่าว¹⁴ เพื่อลดความเสี่ยงต่ออุบัติเหตุและป้องกันความเสียหายต่อโครงสร้างพื้นฐานด้านการท่องเที่ยว ส่งผลให้นักท่องเที่ยวบางส่วนต้องเปลี่ยนไปทำกิจกรรมบนฝั่งหรือท่องเที่ยวในพื้นที่เกาะขนาดใหญ่แทน

อีกปัจจัยหนึ่งคือการฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเล โดยเฉพาะในพื้นที่ที่มีแนวปะการังหรือแหล่งดำน้ำสำคัญ ซึ่งได้รับผลกระทบจากการใช้ประโยชน์ด้านการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง¹⁵ การปิดพื้นที่บาง

ช่วงจึงเป็นแนวทางในการลดแรงกดดันต่อระบบนิเวศและเปิดโอกาสให้ธรรมชาติฟื้นตัว ตัวอย่างเช่นพื้นที่ดำน้ำในเขตหมู่เกาะพีพี ที่มีการกำหนดช่วงปิดเพื่อดูแลทรัพยากรใต้ทะเล

นอกจากนี้ ยังมีการจำกัดการเข้าถึงในพื้นที่ที่มีความเปราะบางทางระบบนิเวศ เช่น เกาะที่เป็นแหล่งวางไข่ของเต่าทะเลหรือพื้นที่อนุรักษ์เฉพาะ โดยอาจกำหนดให้เข้าชมได้เฉพาะช่วงเวลาหรือห้า

¹⁴ ข้าราชการกรมวิทย์ สาขาสัตววิทยา ชัยณรงค์ หลังทะเลคลื่นลมแรง, n.d., accessed March 10, 2026, <https://news.ch7.com/detail/816070>.

¹⁵ กองบรรณาธิการ GreenNews, “โรคปะการังระบาด เกาะขาม-สัตหีบ-แสมสาร สาเหตุยังไม่ชัด ทช.เร่งคัดแยก,” สำนักข่าวสิ่งแวดล้อม (GreenNews), October 27, 2022, <https://greennews.agency/?p=31161>.

ค้างคิน เพื่อลดการรบกวนจากกิจกรรมของมนุษย์¹⁶ มาตรการลักษณะนี้ช่วยให้การท่องเที่ยวสามารถดำเนินไปควบคู่กับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติได้อย่างสมดุลในระยะยาว

2. การเปลี่ยนแปลงของสัตว์ทะเล

ภาพที่ 1 สะท้อนให้เห็นถึงแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของระบบนิเวศทางทะเลในพื้นที่ท่องเที่ยวชายฝั่งทะเลตะวันออก ซึ่งมีความเชื่อมโยงโดยตรงกับความแปรปรวนของสภาพภูมิอากาศ ทั้ง

ร่วมกับอากาศร้อนจัด ส่งผลให้น้ำทะเลเปลี่ยนสีบ่อยครั้ง กระทบต่องิจกรรมท่องเที่ยวชายหาดและภาพลักษณ์แหล่งท่องเที่ยว¹⁷

ในพื้นที่จังหวัดระยองและตราด การพบแมงกะพรุนกล่องในแหล่งท่องเที่ยวสำคัญ เช่น เกาะเสม็ด เกาะหมาก และเกาะกูด มีช่วงเวลายาวนานขึ้นจากเดิม (กรกฎาคม – ตุลาคม) เป็นตั้งแต่มิถุนายนถึงธันวาคม สะท้อนผลของอุณหภูมิน้ำทะเลที่สูงขึ้นซึ่งเอื้อต่อวงจรชีวิตและการเพิ่มจำนวนของตัวอ่อนแมงกะพรุน ส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวและกิจกรรมทางทะเล¹⁸

ขณะที่ในพื้นที่จังหวัดจันทบุรีและตราด การพบเห็นโลมาอิรวดีและโลมาหลังโหนกบริเวณแหลมสิงห์และปากน้ำตราด ซึ่งเคยมีความชัดเจนในช่วง

ในมิติของอุณหภูมิ น้ำทะเล ปริมาณและรูปแบบฝน รวมถึงความสมดุลระหว่างน้ำจืดและน้ำเค็มในพื้นที่ปากแม่น้ำและชายฝั่ง

ในจังหวัดชลบุรี ปรากฏการณ์แพลงก์ตอนบลูม (Plankton Bloom) ที่เดิมเกิดขึ้นตามฤดูกาลในช่วงปลายฤดูฝน (สิงหาคม – กันยายน) มีแนวโน้มเกิดขึ้นและสามารถเกิดได้ตลอดทั้งปี โดยเฉพาะหลังฝนตกหนักผิดปกติ

พฤศจิกายน-มกราคม กลับมีความไม่แน่นอนมากขึ้น และพบเห็นได้ยาก สาเหตุสำคัญมาจากความผันผวนของปริมาณน้ำจืดและการเปลี่ยนแปลงของแหล่งอาหาร ทำให้รูปแบบการอพยพของโลมาเปลี่ยนแปลงไป¹⁹

โดยภาพรวม การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวสะท้อนลักษณะผลกระทบแบบ “ค่อยเป็นค่อยไป” (slow onset) ที่ส่งผลต่อสมดุลระบบนิเวศทางทะเลและนำไปสู่ความไม่แน่นอนของฤดูกาลท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ (nature-based tourism seasonality) ซึ่งจำเป็นต้องมีการติดตามข้อมูลเชิงวิทยาศาสตร์อย่างต่อเนื่องและบูรณาการสู่การวางแผนบริหารจัดการการท่องเที่ยวในระดับพื้นที่ต่อไป

¹⁶ “เกาะมันใน ดูเต่าทะเล ที่ ศูนย์อนุรักษ์พันธุ์เต่าทะเล ชลบุรี ทะเลระยอง,” <https://travel.trueid.net>, accessed March 10, 2026, <https://travel.trueid.net/detail/MRXD83pPW05>.

¹⁷ “บางแสนน้ำทะเลสีเขียว เกิดจากแพลงก์ตอนบลูม ‘อ.ธรณ์’ ชี้สาเหตุโลกร้อน,” Thai PBS, February 26, 2024, <https://www.thaipbs.or.th/news/content/337441>.

¹⁸ “เกาะกูดเตือนระวังแมงกะพรุนกล่อง หลังพบนักท่องเที่ยวบาดเจ็บ,” <https://www.naewna.com>, accessed March 10, 2026, <https://www.naewna.com/local/248577>.

¹⁹ “ทะเลตราดกำลังแย่ น้ำร้อน-ลด ปะการัง-หญ้าทะเล หาย กระทบ โลมา เต่า พะยูน,” accessed March 10, 2026, https://www.matichon.co.th/region/news_4554362.

กิจกรรมอื่นๆ (Alternative Tourism)

ภาพที่ 2 นำเสนอแนวทางกิจกรรมการท่องเที่ยวทางเลือก (Alternative Tourism) ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างความยืดหยุ่นให้แก่ภาคการท่องเที่ยวภายใต้บริบทของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ กิจกรรมเหล่านี้มีลักษณะร่วมที่สำคัญคือ พึ่งพาปัจจัยภูมิอากาศโดยตรงน้อยกว่าการท่องเที่ยวทางทะเลแบบดั้งเดิม สามารถควบคุมหรือออกแบบสภาพแวดล้อมได้มากกว่า และมีความยืดหยุ่นในการบริหารจัดการด้านเวลาและสถานที่ จึงช่วยลดความเปราะบางจากทั้งเหตุการณ์ฉับพลัน เช่น พายุ คลื่นลมแรง ฝนตกหนัก และผลกระทบแบบค่อยเป็นค่อยไป (slow onset) เช่น อุณหภูมิที่สูงขึ้นหรือฤดูกาลที่แปรปรวน

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ซึ่งเป็นกิจกรรมที่มนุษย์สร้างขึ้นและสามารถดำเนินการได้ตลอดปี มีความยืดหยุ่นสูงเนื่องจากอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ควบคุมได้ ไม่ขึ้นกับสภาพทะเลหรือภูมิอากาศภายนอกโดยตรง โครงสร้างพื้นฐานสามารถออกแบบให้รองรับอุณหภูมิสูง ฝนตกหนัก หรือสภาพอากาศสุดขั้วได้ จึงทำหน้าที่เป็นกลไกรองรับนักท่องเที่ยวในช่วงที่กิจกรรมกลางแจ้งหรือกิจกรรมทางทะเลต้องหยุดชะงัก และช่วยรักษาเสถียรภาพของรายได้ในพื้นที่ ตัวอย่างกิจกรรมในกลุ่มนี้ ได้แก่ การเยี่ยมชมปราสาทสังขละบุรี หรือการเข้าชมนิทรรศการและกิจกรรมการเรียนรู้ทางทะเลที่สถาบันวิทยาศาสตร์ทางทะเลบางแสน จังหวัดชลบุรี ซึ่งสามารถดำเนินกิจกรรมได้ตลอดทั้งปีโดยไม่ขึ้นกับสภาพอากาศภายนอก

การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและวิถีชุมชนมีความยืดหยุ่นในมิติของทุนทางสังคมและวัฒนธรรม เนื่องจากพึ่งพาอัตลักษณ์ท้องถิ่นมากกว่าทรัพยากรธรรมชาติที่อ่อนไหวต่อภูมิอากาศ รูปแบบกิจกรรมสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามบริบท เช่น การเปลี่ยนสถานที่จัดงาน การปรับช่วงเวลา หรือการออกแบบกิจกรรมให้เหมาะสมกับสภาพอากาศที่เปลี่ยนแปลง นอกจากนี้ยังช่วยกระจายรายได้สู่ระดับชุมชน เสริมสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานราก ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของความยืดหยุ่นเชิงระบบ ตัวอย่างเช่น ประเพณีวันไหลในพื้นที่บางแสน พัทยา และสัตหีบ หรือประเพณีวิ่งควายของจังหวัดชลบุรี รวมถึงการท่องเที่ยวเชิงชุมชนในพื้นที่ตะเคียนเตี้ย ซึ่งสะท้อนอัตลักษณ์และวิถีชีวิตท้องถิ่นที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้ตลอดปี

สำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ แม้จะยังพึ่งพาทรัพยากรธรรมชาติ แต่มีลักษณะผสมผสานระหว่างธรรมชาติกับการบริหารจัดการโดยมนุษย์ ทำให้สามารถกำหนดขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว (carrying capacity) ออกแบบเส้นทางศึกษา และพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานให้ลดผลกระทบต่อระบบนิเวศได้ กิจกรรมลักษณะนี้ไม่เพียงช่วยกระจายความเสี่ยงจากการพึ่งพาทะเลเพียงอย่างเดียว แต่ยังสร้างแรงจูงใจในการอนุรักษ์ ซึ่งช่วยเพิ่มความสามารถในการฟื้นตัวของระบบนิเวศในระยะยาว ตัวอย่างพื้นที่ที่ได้รับความนิยม ได้แก่ หุบโปรงทองในอำเภอแกลง จังหวัดระยอง ซึ่งเป็นแหล่งเรียนรู้ระบบนิเวศป่าชายเลน รวมถึงพื้นที่ท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติอย่าง Miracle of Natural หรือสวนดอกไม้เมืองหนาวในจังหวัดระยอง

การท่องเที่ยวเชิงเทศกาลและกิจกรรม แม้มีลักษณะตามฤดูกาล แต่มีความยืดหยุ่นด้านเวลา สามารถปรับหรือเลื่อนการจัดงานตามสภาพอากาศ และการพยากรณ์ล่วงหน้าได้ แตกต่างจากฤดูกาลท่องเที่ยวทะเลที่ขึ้นกับธรรมชาติเป็นหลัก กิจกรรมประเภทนี้ยังช่วยกระจายนักท่องเที่ยวออกจากช่วง High Season ลดความแออัด และเติมเต็มช่วง Low Season ทำให้รายได้มีความสม่ำเสมอมากขึ้น ตัวอย่างเช่น กิจกรรมการแข่งขันวิ่งมาราธอนในพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก เช่น บางแสน พัทยา และระยอง ซึ่งดึงดูดนักท่องเที่ยวเชิงกีฬาและสามารถกำหนดช่วงเวลาการจัดงานให้เหมาะสมกับสภาพอากาศได้

ขณะที่การท่องเที่ยวเชิงเกษตร แม้มีความสัมพันธ์กับฤดูกาลผลิต แต่มีศักยภาพในการปรับตัวผ่านการเปลี่ยนชนิดพืช การบริหารจัดการน้ำ และการพัฒนาเป็นกิจกรรมเชิงประสบการณ์ เช่น

การเรียนรู้กระบวนการผลิตหรือการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ ซึ่งช่วยเพิ่มมูลค่าและลดการพึ่งพาฤดูกาลเก็บเกี่ยวเพียงช่วงสั้น ๆ อีกทั้งยังเชื่อมโยงภาคการท่องเที่ยวกับภาคเกษตร ทำให้โครงสร้างเศรษฐกิจท้องถิ่นมีความหลากหลายมากขึ้น ตัวอย่างกิจกรรมสำคัญคือการท่องเที่ยวสวนผลไม้ในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด ซึ่งเป็นกิจกรรมยอดนิยมในช่วงฤดูผลไม้ระหว่างเดือนพฤษภาคมถึงกรกฎาคม

โดยภาพรวม การส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวทางเลือกเหล่านี้ถือเป็นกลยุทธ์สำคัญในการสร้างความยืดหยุ่นให้ระบบการท่องเที่ยว เนื่องจากช่วยลดการพึ่งพาทรัพยากรที่มีความเสี่ยงสูง กระจายแหล่งรายได้ เพิ่มความสามารถในการปรับตัวของผู้ประกอบการ และเสริมสร้างเสถียรภาพทางเศรษฐกิจในระยะยาว ภายใต้บริบทของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่มีแนวโน้มรุนแรงและไม่แน่นอนมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง

ภาพที่ 4: ปฏิทินการท่องเที่ยวรายเดือน เขตการท่องเที่ยวทะเลตะวันออก

ปฏิทินการท่องเที่ยวรายเดือน — เขตการท่องเที่ยวทะเลตะวันออก													
กิจกรรมท่องเที่ยว	พื้นที่/จังหวัด	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
กิจกรรมท่องเที่ยวหลัก (ได้รับผลกระทบจากสภาพภูมิอากาศ)													
กิจกรรมท่องเที่ยวชายหาดและกิจกรรมกลางแจ้ง	หาดบางแสน หาดพิทยา หาดจอมเทียน หาดบางร่ำ												
กิจกรรมดำน้ำตื้น ชมปะการัง	เกาะช้าง เกาะเสม็ด เกาะล้าน เกาะโพ												
กิจกรรมล่องเรือยอชท์	อ่าวพิทยา ท่าเรือ Ocean Marina												
Coastal Relaxation เดินเล่น/ร้านอาหารริมหาด	นาจอมเทียน หาดวอนนภา												
พลวัตความหลากหลายทางชีวภาพทางทะเล													
โลมาออร์วดี / หลิ่งโหนด	อ.แหลมสิงห์ ปากน้ำตราด												
อุทยาน / สถานที่ท่องเที่ยว (ข้อมูลเปิด-ปิด)													
อุทยานฯ เขาแหลมหญ้า-หมู่เกาะเสม็ด	ระยอง												
อุทยานฯ หมู่เกาะช้าง (เขนตันน้ำ)	ตราด												
เขาคิชฌกูฏ (รอยพระพุทธรบาท)	จันทบุรี												
อุทยานฯ น้ำตกพลิ้ว	จันทบุรี												
เกาะกูด / เกาะหมาก	ตราด												
กิจกรรมทางเลือก — เจริญหนาการณ์และกิจกรรมในร่ม													
ปราสาทหลังธรรม	พิทยา ชลบุรี												
สถาบันวิทยาศาสตร์ทางทะเลบางแสน	ชลบุรี												
กิจกรรมทางเลือก — เจริญวัฒนธรรมและวิถีชุมชน													
ประเพณีวันไหล	บางแสน พทยา สัตหีบ												
ประเพณีวิ่งควาย	เมืองชลบุรี												
ชุมชนตะเคียนเตี้ย	ชลบุรี												
กิจกรรมทางเลือก — เจริญเวิศ													
Miracle of Nature (สวนดอกไม้เมืองหนาว)	ระยอง												
ทุ่งโปรงทอง (Golden Mangrove Field)	แกลง ระยอง												
กิจกรรมทางเลือก — เจริญเทศกาลและกิจกรรม													
Bangsaen Marathon	ชลบุรี												
Pattaya Marathon	พิทยา ชลบุรี												
กิจกรรมทางเลือก — เจริญเกษตร													
บุฟเฟ่ต์ผลไม้ / เที่ยวสวนผลไม้	ระยอง จันทบุรี ตราด												

■ ช่วงเวลาเหมาะสม / เปิดให้บริการ

ที่มา: คณะผู้วิจัย

3.3 เขตการท่องเที่ยวทะเลตะวันตก

3.3.1 สถานการณ์ปัจจุบัน

สถานการณ์ปัจจุบันของเขตการท่องเที่ยวทะเลตะวันตก ซึ่งครอบคลุมจังหวัดเพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ ราชบุรี และชุมพร มีลักษณะฤดูกาลท่องเที่ยวที่ได้รับอิทธิพลจากระบบมรสุมของทะเลอันดามันและอ่าวไทยตอนล่าง โดยทั่วไปช่วงฤดูท่องเที่ยวหลัก (High season) อยู่ระหว่างเดือนพฤศจิกายนถึงเดือนเมษายน ซึ่งเป็นช่วงที่มรสุมตะวันออกเฉียงเหนือพัดปกคลุม ทำให้ปริมาณฝนลดลง ท้องฟ้าแจ่มใส และสภาพทะเลค่อนข้างสงบเหมาะสมต่อกิจกรรมท่องเที่ยวชายหาด การดำน้ำ

และการท่องเที่ยวหมู่เกาะ เช่น เกาะเต่าและหมู่เกาะชุมพร ขณะที่ช่วงเดือนพฤษภาคมถึงเดือนตุลาคมมักถือเป็นฤดูท่องเที่ยวรองหรือช่วง Low season เนื่องจากได้รับอิทธิพลจากมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ซึ่งนำความชื้นจากทะเลเข้ามาทำให้เกิดฝนตกชุก คลื่นลมในทะเลค่อนข้างแรง และสภาพทะเลแปรปรวนในบางช่วงเวลา ส่งผลให้กิจกรรมท่องเที่ยวทางทะเลและการเดินทางทางเรือมีข้อจำกัดมากขึ้น อย่างไรก็ตาม การท่องเที่ยวบางรูปแบบ เช่น การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ การท่องเที่ยวเชิงอาหาร และกิจกรรมพักผ่อนภายในรีสอร์ท ยังคงสามารถดำเนินได้ตลอดทั้งปี

ตารางที่ 4: ปฏิทินสถานการณ์ปัจจุบัน (Baseline)

เดือน	อุณหภูมิพื้นผิวสูงสุด (T_max) เฉลี่ยสูงสุด	จำนวนวันที่ดัชนีความร้อน เกิน 35 องศา (วัน)	Precipitation (mm)	จำนวนนักท่องเที่ยวปี 2567 (คน)
มกราคม	29.73	0	26.9812766	2,238,200
กุมภาพันธ์	31.03	0	33.0704239	2,040,891
มีนาคม	32.12	0.0975	71.7791499	2,051,470
เมษายน	32.86	1.5975	108.684742	2,256,806
พฤษภาคม	31.73	2.18	198.262254	2,140,116
มิถุนายน	30.41	0.4375	191.498098	1,918,715
กรกฎาคม	29.82	0.0975	206.901966	2,088,602
สิงหาคม	29.74	0.0475	228.845495	1,990,249
กันยายน	29.5	0.0175	266.071402	1,755,506
ตุลาคม	29.19	0.005	250.351313	1,907,584
พฤศจิกายน	28.93	0	139.623978	2,036,596
ธันวาคม	28.93	0	57.5009444	2,348,041

ที่มา: World Bank

รูปแบบการท่องเที่ยวปัจจุบัน

1. การท่องเที่ยวทะเลและชายหาด (Beach Tourism)

พื้นที่ชายฝั่งทะเลอ่าวไทยในจังหวัดเพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ และชุมพร เป็นแหล่งท่องเที่ยว ชายทะเลที่สำคัญของประเทศ แหล่งท่องเที่ยวหลัก ได้แก่ หาดชะอำ หาดหัวหิน หาดบ้านกรูด และหาด หุ้่งว้าวเล่น กิจกรรมการท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยม ได้แก่ การพักผ่อนริมชายหาด การเล่นน้ำทะเล การ ล่องเรือท่องเที่ยวเกาะ และกิจกรรมทางทะเล เช่น ดำน้ำตื้นและตกปลา ซึ่งเป็นกิจกรรมหลักที่ดึงดูด นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างชาติ

2. การท่องเที่ยวเชิงอาหารและ วัฒนธรรม (Gastronomy & Cultural Tourism)

เขตการท่องเที่ยวทะเลตะวันตกมีอัตลักษณ์ ด้านอาหารและวัฒนธรรมชายฝั่งที่โดดเด่น ซึ่ง สะท้อนความสัมพันธ์ระหว่างทรัพยากรทะเล วิถีชีวิต ชุมชน และประวัติศาสตร์ของพื้นที่ อาหารทะเลสด จากการประมงพื้นบ้าน รวมถึงอาหารพื้นถิ่นที่ใช้ วัตถุดิบจากทะเลและทรัพยากรชายฝั่ง เป็น องค์ประกอบสำคัญที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามา สัมผัสวัฒนธรรมการกินและวิถีชีวิตของชุมชนใน พื้นที่ แหล่งท่องเที่ยวสำคัญ ได้แก่ ตลาดอาหารทะเล ร้านอาหารท้องถิ่น และชุมชนชายฝั่งในจังหวัด เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ ระนอง และชุมพร

นอกจากนี้ พื้นที่ยังมีการจัดกิจกรรมและเทศกาล อาหารเพื่อส่งเสริมอัตลักษณ์ด้านอาหารท้องถิ่น เช่น งาน Gastronomy @ Prachuap Khiri Khan²⁰ ซึ่ง รวบรวมอาหารพื้นถิ่น วัตถุดิบทะเล และเมนู สร้างสรรค์จากผู้ประกอบการในพื้นที่มาเผยแพร่แก่นักท่องเที่ยว กิจกรรมลักษณะนี้ช่วยยกระดับ ภาพลักษณ์ด้านอาหารของพื้นที่ สร้างประสบการณ์ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และกระจายรายได้สู่ ชุมชนและผู้ประกอบการท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง

3. การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและการ พักผ่อน (Wellness & Leisure Tourism)

ด้วยสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติที่เงียบสงบ และทรัพยากรที่เอื้อต่อการฟื้นฟูสุขภาพ เขตการ ท่องเที่ยวทะเลตะวันตกมีศักยภาพในการพัฒนาการ ท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในระดับนานาชาติ แหล่ง ท่องเที่ยวสำคัญ ได้แก่ บ่อน้ำพุร้อนระนอง แหล่ง สปาและรีสอร์ทเพื่อสุขภาพในพื้นที่ชายฝั่งอันดามัน รูปแบบนี้ช่วยเพิ่มระยะเวลาพำนักรของนักท่องเที่ยว และส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพสูง นอกจากนี้ ยังได้มี การผลักดันเพื่ อยกระดับจังหวัด ประจวบคีรีขันธ์ สู่ Wellness City หรือต้นแบบการ ท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ โดยมีการสนับสนุน ผู้ประกอบการ รวบรวมไปถึงสปาและรีสอร์ท

²⁰ Warapol Patchuti, “ประจวบฯ จัดใหญ่ ‘Gastronomy @ Prachuapkirikhan’ ชูซอฟต์พาวเวอร์อาหารและส่งเสริมการท่องเที่ยว,”

เดลินิวส์, n.d., accessed March 11, 2026, <https://www.dailynews.co.th/news/5053724/>.

4. การท่องเที่ยวเชิงเกษตรและฐาน ทรัพยากรอาหาร (Agro-Tourism & Food-based Tourism)

เขตการท่องเที่ยวทะเลตะวันตก ซึ่งประกอบด้วยจังหวัดเพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ ราชบุรี และชุมพร มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตรจากทรัพยากรการเกษตรและวิถีชีวิตชนบทที่ยังคงมีเอกลักษณ์ พื้นที่ดังกล่าวมีการผลิตพืชเศรษฐกิจและผลผลิตทางการเกษตรที่หลากหลาย

เช่น สับปะรด มะพร้าว กาแฟโรบัสต้า และผลไม้พื้นถิ่น ซึ่งสามารถพัฒนาเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงประสบการณ์ได้ ตัวอย่างกิจกรรม ได้แก่ การเยี่ยมชมสวนเกษตร การเรียนรู้กระบวนการผลิตและแปรรูปผลผลิต รวมถึงการท่องเที่ยวเชิงชุมชนในพื้นที่เกษตร เช่น แหล่งปลูกกาแฟในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์²¹ รูปแบบการท่องเที่ยวนี้ช่วยเชื่อมโยงภาคการเกษตรกับภาคการท่องเที่ยว เพิ่มมูลค่าให้กับผลผลิตท้องถิ่น และสร้างรายได้เสริมให้กับเกษตรกรและชุมชนในพื้นที่อย่างยั่งยืน

3.3.2 ปฏิทินท่องเที่ยวในอนาคต

ตารางที่ 5: ปฏิทินท่องเที่ยวในอนาคต

เดือน	อุณหภูมิพื้นผิวสูงสุด (T _{max}) เฉลี่ยสูงสุด เพิ่มขึ้นจากปัจจุบัน	จำนวนวันที่ดัชนีความร้อนเกิน 35 องศา (วัน)	Precipitation (mm)	Precipitation Percentage Change
มกราคม	0.71	0	28.5970984	5.98867782
กุมภาพันธ์	0.64	0.065	36.3172491	9.81791211
มีนาคม	0.63	1.28	73.1668502	1.93329163
เมษายน	0.64	7.995	107.670754	-0.9329626
พฤษภาคม	0.93	10.225	187.36074	-5.4985324
มิถุนายน	0.78	4.225	182.282221	-4.8125166
กรกฎาคม	0.74	1.12	203.514069	-1.6374406
สิงหาคม	0.7	0.89	233.165123	1.88757417
กันยายน	0.67	0.5475	264.775109	-0.4871973
ตุลาคม	0.61	0.3375	267.540091	6.86586322

²¹ “เกษตรประจวบฯ เปิดกิจกรรม ‘จิบกาแฟ แลธรรมชาติ@ป่าหิมพานต์’ ดันท่องเที่ยวเชิงเกษตร สร้างรายได้ชุมชน,” 19:48:00+07:00, <https://mgronline.com/local/detail/9690000014875>.

เดือน	อุณหภูมิพื้นผิวสูงสุด (T_max) เฉลี่ยสูงสุด เพิ่มขึ้นจากปัจจุบัน	จำนวนวันที่ดัชนีความร้อนเกิน 35 องศา (วัน)	Precipitation (mm)	Precipitation Percentage Change
พฤศจิกายน	0.62	0.0775	150.640754	7.8903177
ธันวาคม	0.69	0	58.284555	1.36277859

ที่มา: World Bank

เมื่อเปรียบเทียบสถานการณ์ปัจจุบันกับสถานการณ์ในอนาคต พบว่าแนวโน้มสำคัญคือการเพิ่มขึ้นของอุณหภูมิและจำนวนวันที่ดัชนีความร้อนเกิน 35°C ในหลายช่วงเดือนของปี แม้ว่าจำนวนวันดังกล่าวยังไม่เกินเกณฑ์ 18 วันที่ใช้ระบุเดือนที่ไม่เหมาะสมต่อการท่องเที่ยวจากปัจจัยความร้อน แต่มีการเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะในช่วงเดือนเมษายน พฤษภาคม และมิถุนายน จากเดิมที่แทบไม่พบวันร้อนจัด กลายเป็นประมาณ 8 วันในเดือนเมษายน มากกว่า 10 วันในเดือนพฤษภาคม และมากกว่า 4 วันในเดือนมิถุนายน แนวโน้มดังกล่าวสะท้อนว่าช่วงปลายฤดูร้อนมีความเสี่ยงจากความร้อนเพิ่มสูงขึ้น โดยเฉพาะเดือนเมษายนซึ่งแม้อย่างยังไม่เกินเกณฑ์ที่กำหนด แต่มีจำนวนวันร้อนจัดเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน จนอาจเริ่มส่งผลกระทบต่อความสบายของนักท่องเที่ยวและควรจัดเป็นช่วงเดือนที่ต้องเฝ้าระวัง ขณะที่เดือนพฤษภาคมมีจำนวนวันร้อนจัดเพิ่มขึ้นมากที่สุดและเข้าใกล้ระดับที่อาจกระทบความเหมาะสมของการท่องเที่ยวกลางแจ้งมากขึ้น

ในด้านปริมาณฝน พบว่าเดือนที่มีปริมาณฝนสะสมสูงกว่าเกณฑ์ 150 มิลลิเมตร ได้แก่ เดือนพฤษภาคม มิถุนายน กรกฎาคม สิงหาคม กันยายน

ตุลาคม และพฤศจิกายน ซึ่งสะท้อนอิทธิพลของฤดูมรสุมที่ต่อเนื่อง แม้ว่าปริมาณฝนในบางเดือนจะมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นหรือลดลงเล็กน้อยก็ตาม เมื่อพิจารณาภาพรวมร่วมกันทั้งสองปัจจัย ช่วงเดือนที่เหมาะสมต่อการท่องเที่ยวยังคงอยู่ในช่วงเดือนธันวาคมถึงมีนาคม ขณะที่เดือนเมษายนเริ่มมีความเสี่ยงจากความร้อนเพิ่มขึ้น และช่วงเดือนพฤษภาคมถึงพฤศจิกายนยังคงมีข้อจำกัดจากปริมาณฝนเป็นหลัก

3.3.3 แผนที่กิจกรรมการท่องเที่ยว

วิสัยทัศน์การพัฒนาเขตการท่องเที่ยว

เขตพัฒนาการท่องเที่ยวฝั่งทะเลตะวันตก ซึ่งประกอบด้วยจังหวัดเพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ ชุมพร และระนอง โดยมีจังหวัดเพชรบุรีเป็นศูนย์กลางปฏิบัติการ ดำเนินงานภายใต้วิสัยทัศน์ “การท่องเที่ยวพักผ่อนเพื่อสุขภาพชั้นนำของโลก” (World-class Leisure and Health Tourism) เพื่อดึงดูดกลุ่มนักท่องเที่ยวคุณภาพและกลุ่มพำนักระยะยาว โดยมีการวางตำแหน่งทางยุทธศาสตร์ให้จังหวัดเพชรบุรีเป็นแหล่งผลิตอาหารและการท่องเที่ยวเชิง

วัฒนธรรมชั้นนำของอาเซียน²² จังหวัด
ประจวบคีรีขันธ์เป็นเมืองท่องเที่ยวสากลที่โดดเด่น
ด้านการพักผ่อนเชิงสุขภาพ จังหวัดชุมพรเน้นการ
ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ควบคู่กับเกษตรกรรมที่ยั่งยืน
และจังหวัดระนองยกระดับสู่เมืองท่องเที่ยวเชิง
สุขภาพชั้นนำด้วยทรัพยากรน้ำพุร้อนพร้อมเป็น
ประตูการค้าชายแดนฝั่งอันดามัน ทั้งนี้ แผนงาน
มุ่งเน้นการเพิ่มมูลค่าฐานทรัพยากรธรรมชาติและ
วัฒนธรรมให้สอดคล้องกับมาตรฐานโลก

²² คณะกรรมการพัฒนาการท่องเที่ยวประจำเขตพัฒนาการ
ท่องเที่ยวฝั่งทะเลตะวันตก, ประกาศคณะกรรมการพัฒนาการ
ท่องเที่ยวประจำเขตพัฒนาการท่องเที่ยวฝั่งทะเลตะวันตก เรื่อง

แผนปฏิบัติการพัฒนาการท่องเที่ยวภายในเขตพัฒนาการท่องเที่ยวฝั่ง
ทะเลตะวันตก พ.ศ. 2559-2563 (2558).

ภาพที่ 5: กิจกรรมที่ได้รับผลกระทบจากสภาพอากาศและพลวัตความหลากหลายชีวภาพทางทะเล เขตการท่องเที่ยวทะเลตะวันตก

ที่มา: รวบรวมโดยคณะผู้วิจัย โดยอิงข้อมูลจากปฏิทินปิดอุทยานแห่งชาติประจำปี 2567-2568

ภาพที่ 6: กิจกรรมท่องเที่ยวทางเลือก และวิสัยทัศน์การพัฒนา

ที่มา: รวบรวมโดยคณะผู้วิจัย

กิจกรรมที่ได้รับผลกระทบจากสภาพอากาศ (Seasonal) และการปรับตัว

จากการวิเคราะห์ข้อมูลความเสี่ยงด้านภูมิอากาศ พบว่าปัจจัยความร้อน มรสุม และการเปลี่ยนแปลงของระบบนิเวศ ส่งผลกระทบโดยตรงต่อช่วงเวลาที่เหมาะสมในการทำกิจกรรมท่องเที่ยวหลักของเขตพัฒนาการท่องเที่ยวฝั่งทะเลตะวันตก (เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ ชุมพร ระยอง) ทำให้ฤดูกาลท่องเที่ยวแบบดั้งเดิมหดสั้นลง และมีความเสี่ยงเพิ่มขึ้นในช่วงเวลาที่เคยสามารถท่องเที่ยวได้ปกติ ดังแสดงในภาพที่ 5 รายละเอียดและแนวทางการปรับตัวต่อไป

1. กิจกรรมท่องเที่ยวชายหาดและกิจกรรมกลางแจ้ง

กิจกรรมท่องเที่ยวชายหาดและกิจกรรมกลางแจ้งริมทะเลในพื้นที่สำคัญ เช่น หาดหัวหิน หาดชะอำ และหาดทุ่งวัวแล่น มีแนวโน้มได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศอย่างชัดเจน²³ โดยช่วงเวลาที่เหมาะสมสำหรับการทำกิจกรรมลดลงจากเดิมที่สามารถดำเนินกิจกรรมได้ในช่วงเดือนพฤศจิกายนถึงเมษายน เหลือเพียงเดือนธันวาคมถึงมีนาคม ปัจจัยสำคัญมาจากอุณหภูมิที่เพิ่มสูงขึ้นในช่วงปลายฤดูร้อน โดยเฉพาะเดือนมีนาคมถึงพฤษภาคม ซึ่งทำให้อุณหภูมิพื้นผิวทรายสูงขึ้นและ

เพิ่มความเสี่ยงต่อภาวะลมแดด ส่งผลให้นักท่องเที่ยวหลีกเลี่ยงกิจกรรมกลางแจ้งในช่วงกลางวันมากขึ้น กิจกรรมที่ได้รับผลกระทบ ได้แก่ การพักผ่อนบนชายหาด การเดินเล่นริมทะเล การใช้บริการร้านอาหารริมหาด ตลอดจนกิจกรรมกลางแจ้งที่เป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่หัวหิน เช่น การขี่ม้าริมชายหาด การวิ่งหรือปั่นจักรยานเลียบชายฝั่ง และการจัดกิจกรรมกีฬาและงานเทศกาลริมทะเล เมื่อสภาพอากาศร้อนจัดหรือคลื่นลมแรงจากมรสุมทำให้พื้นที่ชายหาดบางช่วงแคบลง ความปลอดภัยในการทำกิจกรรมและการลงเล่นน้ำทะเลก็ลดลงตามไปด้วย ส่งผลให้รายได้ของผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมชายหาด เช่น เติ่งผ้าใบ ร้านอาหาร และผู้ให้บริการกิจกรรมท่องเที่ยวกลางแจ้งได้รับผลกระทบโดยตรง แนวทางการปรับตัวจึงควรมุ่งเน้นการปรับช่วงเวลากิจกรรมไปสู่ช่วงเช้าตรู่หรือช่วงเย็น การเพิ่มพื้นที่ร่มเงาและสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับพักผ่อนในสภาพอากาศร้อน รวมถึงการพัฒนากิจกรรมทางเลือก เช่น พื้นที่รับประทานอาหารหรือกิจกรรมในร่มภายในเมืองหัวหิน เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวในช่วงที่สภาพอากาศไม่เอื้อต่อกิจกรรมกลางแจ้ง นอกจากนี้ การเสริมมาตรการด้านความปลอดภัย เช่น จุดปฐมพยาบาลและระบบเตือนภัยคลื่นลม ยังเป็นองค์ประกอบสำคัญในการสร้างความมั่นใจให้กับนักท่องเที่ยวในระยะยาว

²³ “ข่าว”ชะอำ” ร้อนจัด ๆ นักท่องเที่ยวสู้ไม่ถอยกางร่มเล่นน้ำทะเล,” accessed March 16, 2026, <https://news.ch7.com/detail/726156>.

2. กิจกรรมดำน้ำและท่องเที่ยวเกาะ

กิจกรรมดำน้ำและท่องเที่ยวเกาะในพื้นที่ที่มีลักษณะทางภูมิศาสตร์แตกต่างกันระหว่างหมู่เกาะระนองฝั่งอันดามันและหมู่เกาะชุมพรฝั่งอ่าวไทย ฝั่งระนองได้รับอิทธิพลจากมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ในช่วงเดือนพฤษภาคมถึงตุลาคม ซึ่งทำให้สภาพคลื่นลมในทะเลอันดามันมีความแปรปรวนและจำกัดกิจกรรมดำน้ำหรือท่องเที่ยวเกาะในหลายช่วงเวลา ส่งผลให้กิจกรรมทางทะเลหยุดชะงักเป็นระยะเวลานานขึ้น อีกทั้งยังมีความเสี่ยงต่อการเกิดปะการังฟอกขาวจากอุณหภูมิน้ำทะเลที่สูงขึ้น และดัชนีความร้อนที่เพิ่มขึ้นในเดือนเมษายน ส่วนฝั่งชุมพรต้องระมัดระวังคลื่นลมแรงในช่วงปลายปีจากอิทธิพลมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ผลกระทบที่เกิดขึ้นคือฤดูกาลท่องเที่ยวที่เคยค่อนข้างแน่นอนกลับมีความผันผวนและต้องอาศัยการติดตามพยากรณ์อากาศอย่างใกล้ชิด นักท่องเที่ยวเผชิญความไม่แน่นอนของแผนการเดินทางและอาจต้องเปลี่ยนกำหนดการกะทันหัน แนวทางการปรับตัวจึงควรมุ่งเน้นกลยุทธ์การเชื่อมโยงข้ามฝั่งทะเล โดยผลักดันให้นักท่องเที่ยวเดินทางไปยังพื้นที่ที่มีสภาพคลื่นลมสงบกว่าในช่วงเวลาเดียวกัน ควบคู่กับการพัฒนาและประชาสัมพันธ์กิจกรรมทดแทน

พลวัตความหลากหลายทางชีวภาพทางทะเล

ในเขตพัฒนาการท่องเที่ยวฝั่งทะเลตะวันตก การประกาศปิดแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติเป็นมาตรการสำคัญในการปรับตัวต่อความเสี่ยงด้านภูมิอากาศและระบบนิเวศ โดยมีตัวอย่างกำหนดการ

ปิดสถานที่และกิจกรรมท่องเที่ยวที่สำคัญ ดังแสดงในภาพที่ 5

1. มาตรการปิดฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการปรับตัว (Adaptive Closure Measures)

ในเขตพัฒนาการท่องเที่ยวฝั่งทะเลตะวันตก การบริหารจัดการพื้นที่และการประกาศปิดแหล่งท่องเที่ยวมีความซับซ้อนกว่าพื้นที่อื่นเนื่องจากลักษณะภูมิศาสตร์ที่ครอบคลุมชายฝั่งทะเลสองด้าน ซึ่งได้รับอิทธิพลจากมรสุมในช่วงเวลาที่แตกต่างกัน ปัจจัยหลักประการแรกคือ ความปลอดภัยจากมรสุมและคลื่นลมแรง โดยเฉพาะในฝั่งอันดามัน ซึ่งได้รับอิทธิพลจากมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ที่รุนแรงและยาวนาน (พ.ค.-ต.ค.) กรมอุทยานแห่งชาติฯ จำเป็นต้องประกาศปิดการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติทางทะเล เช่น หมู่เกาะกำ หมู่เกาะระนอง เพื่อป้องกันอันตรายจากการเดินเรือฝ่าคลื่นลมและพายุฝน ในขณะที่ฝั่งอ่าวไทย จะเผชิญกับคลื่นลมแรงจากมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือในช่วงปลายปี (พ.ย.-ม.ค.) ทำให้กิจกรรมทางทะเลต้องหยุดชะงักสลับช่วงเวลากัน ซึ่งเป็นปัจจัยบังคับให้ผู้ประกอบการต้องปรับตัวด้วยกลยุทธ์การเชื่อมโยงท่องเที่ยวข้ามฝั่งและหันมาส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและน้ำพุร้อนในช่วงที่ออกทะเลไม่ได้

นอกจากปัจจัยด้านความปลอดภัยแล้ว การฟื้นฟูระบบนิเวศจากความร้อน ยังเป็นมาตรการสำคัญที่ต้องดำเนินการอย่างเคร่งครัด โดยเฉพาะในช่วงเดือนเมษายนถึงพฤษภาคมที่อุณหภูมิน้ำทะเลสูงขึ้นจนเสี่ยงต่อการเกิดปะการังฟอกขาวในแนวปะการังน้ำตื้นทั้งฝั่งชุมพรและระนอง การปิดพื้นที่

อุทยานในช่วงฤดูฝน จึงเป็นช่วงเวลาสำคัญที่ช่วยลดความเครียดจากกิจกรรมมนุษย์และเปิดโอกาสให้ธรรมชาติได้ฟื้นตัวตามวงจรปกติ ซึ่งสอดคล้องกับช่วงเวลาที่ทรัพยากรป่าไม้และน้ำตกมีความสมบูรณ์สูงสุด จึงเป็นการผลักดันให้นักท่องเที่ยวเปลี่ยนรูปแบบกิจกรรมจากการดำน้ำไปสู่การท่องเที่ยวเชิงนิเวศในป่าฝนหรือล่องแพพะโต๊ะแทน

สุดท้ายคือการบริหารจัดการพื้นที่เพื่อคุ้มครองความหลากหลายทางชีวภาพและสัตว์ป่าหายาก ซึ่งเป็นจุดเด่นของเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยขาแข้ง โดยมีการนำมาตรการจำกัดจำนวนและควบคุมพฤติกรรม มาใช้อย่างเข้มงวดในพื้นที่เปราะบาง เช่น การชมช้างป่าและกระทิงที่อุทยานแห่งชาติกุยบุรี (ประจวบคีรีขันธ์) ที่กำหนดเวลาเข้าชมและบังคับใช้รถนำเที่ยวของชุมชนเท่านั้นเพื่อลดการรบกวนสัตว์ป่า หรือการชมวาฬรูดำที่เพชรบุรี ซึ่งต้องควบคุมความเร็วเรือและระยะห่างไม่ให้กระทบการหากินของวาฬ รวมถึงเทศกาลดูเหยี่ยวอพยพที่ชุมพร ซึ่งต้องจำกัดการใช้โดรนและเสียงรบกวน มาตรการเหล่านี้ช่วยรักษาสมดุลระหว่างการท่องเที่ยวกับการอนุรักษ์ให้ยั่งยืนในระยะยาว

2. การเปลี่ยนแปลงของสัตว์ทะเล

ภาพที่ 5 สะท้อนให้เห็นถึงแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของระบบนิเวศทางทะเลในพื้นที่ท่องเที่ยวฝั่งทะเลตะวันตก ซึ่งมีความอ่อนไหวต่อ

ความแปรปรวนของสภาพภูมิอากาศ ทั้งในด้านอุณหภูมิ น้ำทะเลที่สูงขึ้น ความเป็นกรดของมหาสมุทร ความรุนแรงของคลื่นลมมรสุม และปริมาณฝนที่กระจุกตัวมากขึ้นในบางช่วงเวลา ปัจจัยเหล่านี้ส่งผลโดยตรงต่อวงจรชีวิต การอพยพ และช่วงเวลาการปรากฏตัวของสัตว์ทะเลที่เป็นจุดขายสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ

ในกรณีของการชมวาฬรูดำในพื้นที่อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี ซึ่งเดิมสามารถพบได้ในช่วงเดือนกันยายนถึงพฤศจิกายน พบว่าช่วงเวลาการพบเห็นมีแนวโน้มไม่แน่นอนมากขึ้นและสั้นลง²⁴ เนื่องจากวาฬมีแนวโน้มเคลื่อนที่ออกไปหาแหล่งอาหารในบริเวณที่ห่างจากชายฝั่งมากขึ้นเพื่อหลีกเลี่ยงอุณหภูมิ น้ำทะเลที่สูงขึ้น ขณะเดียวกันการขยายตัวของฤดูมรสุมยังส่งผลให้สภาพทะเลไม่เอื้ออำนวยต่อการออกเรือท่องเที่ยว ทำให้โอกาสในการพบเห็นลดลง

สำหรับปรากฏการณ์ Red Tide บริเวณหาดหัวหินและหาดชะอำ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์²⁵ ซึ่งเดิมมักเกิดขึ้นในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ถึงมีนาคม พบว่ามีแนวโน้มเกิดเร็วขึ้นและยาวนานขึ้น โดยขยายช่วงเวลาไปตั้งแต่เดือนมกราคมถึงเมษายน ปรากฏการณ์ดังกล่าวมีความสัมพันธ์กับฤดูร้อนที่ยาวนานและอุณหภูมิ น้ำทะเลที่สูงขึ้น ซึ่งกระตุ้นให้

²⁴ “ฤดูกาลชมวาฬรูดำ,” accessed March 16, 2026, <https://thai.tourismthailand.org/Events-and-Festivals/ฤดูกาลชมวาฬรูดำ>.

²⁵ “16 มกราคม 2565 ‘หัวหิน’ น้ำทะเลเป็นสีเขียว จากปรากฏการณ์ ‘ซีปาลาฟ,’ ชาวสิ่งแวดลอม, สำนักงานนโยบายและ

แผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, January 15, 2022, <https://www.onep.go.th/16-%e0%b8%a1%e0%b8%81%e0%b8%a3%e0%b8%b2%e0%b8%84%e0%b8%a1-2565-%e0%b8%ab%e0%b8%b1%e0%b8%a7%e0%b8%ab%e0%b8%b4%e0%b8%99-%e0%b8%99%e0%b9%89%e0%b8%b3%e0%b8%97%e0%b8%b0%e0%b9%80%e0%b8%a5/>.

แพลงก์ตอนบางชนิดเกิดการเพิ่มจำนวนอย่างรวดเร็ว และกระจายตัวเป็นวงกว้างตามแนวชายฝั่ง ส่งผลกระทบต่อคุณภาพน้ำทะเลและกิจกรรมท่องเที่ยวชายหาด

ในพื้นที่เกาะร้านเป็ด-เกาะร้านไก่ จังหวัดชุมพร การชมฉลามวาฬซึ่งเดิมสามารถพบได้ในช่วงเดือนมีนาคมถึงตุลาคม²⁶ มีแนวโน้มสั้นลงเหลือระยะเดียวกับการปรากฏของแมงกะพรุนไฟในพื้นที่เกาะพยาม อุทยานแห่งชาติแหลมสน จังหวัดระนอง รวมถึงบริเวณชายหาดหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีแนวโน้มขยายช่วงเวลาเพิ่มขึ้นจากเดิมในช่วงเดือนตุลาคมถึงธันวาคม เป็นช่วงเดือนกันยายนถึงมกราคม การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงของกระแสน้ำทะเลในฝั่งอันดามันและอ่าวไทย ซึ่งพัดพาแมงกะพรุนพิษเข้ามายังบริเวณชายฝั่งเร็วกว่าปกติ ส่งผลให้พื้นที่ชายหาดและกิจกรรมทางน้ำบางช่วงมีความเสี่ยงเพิ่มขึ้นสำหรับนักท่องเที่ยวโดยภาพรวม การเปลี่ยนแปลงที่ปรากฏมีทั้งลักษณะฉับพลัน (เช่น พายุรุนแรงหรือคลื่นความร้อนทางทะเล) และลักษณะค่อยเป็นค่อยไป (slow onset) เช่น อุณหภูมิน้ำทะเลที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และการเสื่อมโทรมของแนวปะการัง ซึ่งส่งผลต่อความแน่นอนของฤดูกาลท่องเที่ยวทางทะเล และความสามารถในการคาดการณ์รายได้ของผู้ประกอบการในพื้นที่ ดังนั้น การติดตามข้อมูลทางวิทยาศาสตร์อย่างต่อเนื่องและการปรับแผนบริหารจัดการพื้นที่ท่องเที่ยวให้ยืดหยุ่นต่อความไม่แน่นอน

ประมาณเดือนมีนาคมถึงมิถุนายน เนื่องจากอุณหภูมิ น้ำทะเลที่สูงขึ้นทำให้ฉลามวาฬมีพฤติกรรมดำลงสู่ระดับน้ำที่ลึกขึ้นเพื่อหลีกเลี่ยงความร้อนบริเวณผิวน้ำ ส่งผลให้โอกาสในการพบเห็นจากกิจกรรมดำน้ำลดลง นอกจากนี้ฤดูมรสุมที่ยาวนานขึ้นในช่วงปลายปียังส่งผลให้คลื่นลมแรงและจำกัดการออกเรือหรือกิจกรรมดำน้ำในทะเล

จึงเป็นประเด็นสำคัญสำหรับการรักษาความยั่งยืนของภาคการท่องเที่ยวฝั่งทะเลตะวันตกในระยะยาว

กิจกรรมอื่นๆ (Alternative Tourism)

ภาพที่ 6 แสดงให้เห็นถึงศักยภาพของกิจกรรมการท่องเที่ยวทางเลือกในพื้นที่ฝั่งอ่าวไทยตอนบนและภาคใต้ฝั่งตะวันตก ซึ่งสามารถทำหน้าที่เป็นกลไกเสริมสร้างความยืดหยุ่น (resilience) ให้แก่ภาคการท่องเที่ยวภายใต้บริบทของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ กิจกรรมเหล่านี้มีลักษณะสำคัญคือ ไม่พึ่งพาทรัพยากรชายหาดและทะเลโดยตรง หรือสามารถควบคุมและบริหารจัดการสภาพแวดล้อมได้มากกว่า จึงลดความเปราะบางจากทั้งเหตุการณ์สภาพอากาศสุดขั้วและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงแบบค่อยเป็นค่อยไป (slow onset) เช่น อุณหภูมิที่สูงขึ้นและฤดูกาลที่แปรปรวน

การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและสุนทรียภาพ (Health & Wellness) ซึ่งผสมผสานทั้งทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งปลูกสร้าง เช่น บ่อน้ำพุร้อน สปาเกลือ สปาโคลน และสถานพักผ่อนเพื่อ

²⁶ “กินปู ดูฉลามวาฬ ที่ เกาะร้านเป็ด-เกาะร้านไก่ จ. ชุมพร,” accessed March 16, 2026,

<https://thai.tourismthailand.org/Articles/กินปู-ดูฉลามวาฬ-ที่-เกาะร้านเป็ด-เกาะร้านไก่-จ-ชุมพร>.

สุขภาพ มีความยืดหยุ่นสูงเนื่องจากสามารถดำเนินกิจกรรมได้ตลอดปี และอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ควบคุมได้บางส่วน แม้ใช้ทรัพยากรธรรมชาติเป็นฐาน แต่สามารถบริหารจัดการพื้นที่และโครงสร้างพื้นฐานให้รองรับอุณหภูมิสูงหรือฝนตกหนักได้ อีกทั้งแนวโน้มการท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพมีความต้องการสม่ำเสมอ จึงช่วยรักษาเสถียรภาพของรายได้ในช่วงที่กิจกรรมทางทะเลได้รับผลกระทบ ตัวอย่างกิจกรรมในกลุ่มนี้ ได้แก่ การแช่น้ำพุร้อนที่บ่อน้ำพุร้อนรักษะวาริน จังหวัดระนอง การทำสปาเกลือและสปาโคลนในจังหวัดเพชรบุรี รวมถึงกิจกรรม Wellness Retreats ในพื้นที่หัวหิน

การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม เป็นกิจกรรมที่พึ่งพาทุนทางวัฒนธรรม สถาปัตยกรรม และอัตลักษณ์ท้องถิ่นเป็นหลัก สามารถเปิดดำเนินการได้ตลอดปี และมีความยืดหยุ่นด้านรูปแบบการจัดการ เช่น การจัดแสดงในพื้นที่ร่มหรือการปรับเวลาเข้าชมให้เหมาะสมกับสภาพอากาศ กิจกรรมลักษณะนี้จึงมีความเปราะบางต่อการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศต่ำกว่าการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ และช่วยกระจายความเสี่ยงของระบบการท่องเที่ยวโดยรวม ตัวอย่างสถานที่สำคัญ ได้แก่ พระราชนิเวศน์มฤคทายวันและถ้ำเขาหลวงในจังหวัดเพชรบุรี รวมถึงจวนผู้ว่าราชการระนอง (คนแรก) ซึ่งสะท้อนประวัติศาสตร์และอัตลักษณ์ของท้องถิ่น

สำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการผจญภัยทางธรรมชาติ แม้มีลักษณะตามฤดูกาล เช่น ช่วงเทศกาลดูเหยี่ยวอพยพ แต่กิจกรรมเหล่านี้สามารถ

บริหารจัดการขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว และกระจายพื้นที่ท่องเที่ยวไปยังระบบนิเวศที่หลากหลายได้ ความยืดหยุ่นจึงอยู่ที่การจัดการเชิงพื้นที่และการวางแผนตามฤดูกาล ซึ่งช่วยลดแรงกดดันต่อทรัพยากรชายฝั่งและทะเลโดยตรง ตัวอย่างกิจกรรมที่ได้รับความนิยม ได้แก่ การชมเหยี่ยวอพยพในจังหวัดชุมพร และการเดินชมธรรมชาติจากจุดชมวิวกาโหล

การท่องเที่ยวเชิงนวัตกรรมอาหารและวิถีเกษตร เป็นกิจกรรมที่สามารถดำเนินการได้ตลอดปี และมีฐานอยู่บนห่วงโซ่อุปทานในท้องถิ่น เช่น เมืองสร้างสรรค์ด้านอาหาร ตลาดกลางคืน หรือแหล่งเกษตรเชิงประสบการณ์ กิจกรรมลักษณะนี้มีความยืดหยุ่นเชิงเศรษฐกิจสูง เนื่องจากสามารถปรับรูปแบบการให้บริการและชนิดผลผลิตตามสภาพภูมิอากาศ อีกทั้งช่วยสร้างความหลากหลายของรายได้และลดการพึ่งพาภาคการท่องเที่ยวชายหาด ตัวอย่างเช่น การท่องเที่ยวเชิงอาหารในเมืองสร้างสรรค์ด้านอาหารจังหวัดเพชรบุรี การเดินเที่ยวตลาดโต้รุ่งหัวหิน รวมถึงการเยี่ยมชมไร่ร้อนมอนซูน แวลลีย์ และสวนกาแฟโรบัสต้าในจังหวัดชุมพรและระนอง

ขณะที่การท่องเที่ยวเชิงกีฬา แม้บางประเภทมีความเหมาะสมตามฤดูกาล เช่น กีฬาทางลมหรือการแข่งขันวิ่ง แต่มีความยืดหยุ่นด้านการกำหนดช่วงเวลาและการจัดการสูง สามารถปรับปฏิทินกิจกรรมตามการพยากรณ์อากาศ และออกแบบมาตรการรองรับสภาพอากาศร้อนหรือฝนตกหนักได้ จึงช่วยกระจายนักท่องเที่ยวออกจากช่วง

ฤดูท่องเที่ยวหลัก และเพิ่มความสม่ำเสมอของรายได้ ตัวอย่างกิจกรรม ได้แก่ การเล่นโค้ตเซิร์ฟในพื้นที่หัวหินและปราณบุรี รวมถึงการแข่งขันวิ่งมาราธอนหรือกิจกรรมวิ่งเทรลในพื้นที่ภูเขาอย่างตะนาวศรีเทรล

โดยภาพรวม กิจกรรมการท่องเที่ยวทางเลือตามตารางนี้มีบทบาทสำคัญในการสร้างความหลากหลายของผลิตภัณฑ์ท่องเที่ยว และ

เสริมสร้างความยืดหยุ่นเชิงโครงสร้างให้แก่ระบบการท่องเที่ยวในพื้นที่ เนื่องจากช่วยลดการพึ่งพาทรัพยากรที่มีความเสี่ยงสูงต่อการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ เพิ่มความสามารถในการปรับตัวของผู้ประกอบการ และสนับสนุนเสถียรภาพทางเศรษฐกิจในระยะยาวภายใต้ความไม่แน่นอนของสภาพภูมิอากาศที่ทวีความรุนแรงมากขึ้น

ภาพที่ 7: ปฏิทินการท่องเที่ยวรายเดือน เขตการท่องเที่ยวทะเลตะวันตก

ปฏิทินการท่องเที่ยวรายเดือน — เขตการท่องเที่ยวทะเลตะวันตก													
กิจกรรมท่องเที่ยว	พื้นที่/จังหวัด	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
กิจกรรมท่องเที่ยวหลัก (ได้รับผลกระทบจากสภาพภูมิอากาศ)													
กิจกรรมท่องเที่ยวชายหาดและกิจกรรมกลางแจ้ง	หาดหัวหิน หาดชะอำ หาดทุ่งวัวแล่น อำเภอนาว												
กิจกรรมดำน้ำ (ฝั่งอันดามัน)	หมู่เกาะกำ เกาะค้างคาว เกาะพยาม ระนอง												
กิจกรรมดำน้ำ (ฝั่งอ่าวไทย)	หมู่เกาะชุมพร เกาะทะลุ												
พลวัตความหลากหลายทางชีวภาพทางทะเล													
การชมวาฬรูด้า	อ.บ้านแหลม เพชรบุรี												
การชมฉลามวาฬ	เกาะรัตนเปิด เกาะรัตนโก๋ ชุมพร												
อุทยาน / สถานที่ท่องเที่ยว (ข้อมูลเปิด-ปิด)													
อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง	ระนอง												
อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะชุมพร	ชุมพร												
อุทยานแห่งชาติกุยบุรี	ประจวบฯ												
อุทยานแห่งชาติเขาสมร้อยยอด	ประจวบฯ												
อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน	เพชรบุรี												
กิจกรรมทางเลือก — เชิงสุขภาพและสุนทรียภาพ													
บ่อน้ำพุร้อนรักษะวาริน และพริ้ง	ระนอง												
สปาเกลือและสปาโคลน	เพชรบุรี												
Wellness Retreats	หัวหิน ประจวบฯ												
กิจกรรมทางเลือก — เชิงประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม													
พระราชวังสนามจันทร์	เพชรบุรี												
ถ้ำเขาหลวง	เพชรบุรี												
จวนผู้ว่าราชการระนอง	ระนอง												
กิจกรรมทางเลือก — เชิงนิเวศ													
เทศกาลดูเหยี่ยวพยพ	ชุมพร												
จุดชมวิวกาโหล	ชุมพร												
กิจกรรมทางเลือก — เชิงอาหารและเกษตร													
เมืองสร้างสรรค์อาหารเพชรบุรี (Gastronomy City)	เพชรบุรี												
ตลาดใต้ทุ่งหัวหิน	ประจวบฯ												
ไร่ถั่วลิสงสวน วาสลีย์	หัวหิน ประจวบฯ												
สวนกาแฟไร่บัสต้า	ชุมพร ระนอง												
กิจกรรมทางเลือก — เชิงกีฬา													
Kitesurfing	หัวหิน/ปราณบุรี ประจวบฯ												
Hua Hin Marathon	หัวหิน ประจวบฯ												

■ ช่วงเวลาเหมาะสม / เปิดให้บริการ

ที่มา: คณะผู้วิจัย

3.4 เขตการท่องเที่ยวทะเลอันดามัน

3.4.1 สถานการณ์ปัจจุบัน

สถานการณ์ปัจจุบันของเขตการท่องเที่ยวทะเลอันดามัน ซึ่งครอบคลุมจังหวัดภูเก็ต พังงา กระบี่ ตรัง และสตูล มีลักษณะฤดูกาลท่องเที่ยวที่สัมพันธ์กับอิทธิพลของมรสุมในทะเลอันดามัน โดยทั่วไปช่วงฤดูท่องเที่ยวหลัก (High season) อยู่ระหว่างเดือนพฤศจิกายนถึงเดือนเมษายน ซึ่งเป็นช่วงที่มรสุมตะวันออกเฉียงเหนือพัดปกคลุม ส่งผลให้ปริมาณฝนลดลง ท้องฟ้าโปร่ง น้ำทะเลใส และคลื่นลมค่อนข้างสงบ เหมาะสมต่อกิจกรรมท่องเที่ยวชายหาด การดำน้ำตื้นและดำน้ำลึก การล่องเรือ และ

การท่องเที่ยวหมู่เกาะ เช่น หมู่เกาะพีพี และหมู่เกาะสิมิลัน ขณะที่ช่วงเดือนพฤษภาคมถึงเดือนตุลาคมมักถือเป็นฤดูท่องเที่ยวรองหรือช่วง Low season เนื่องจากได้รับอิทธิพลจากมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ทำให้มีฝนตกชุก คลื่นลมในทะเลค่อนข้างแรง และสภาพทะเลแปรปรวนในหลายช่วงเวลา ส่งผลให้กิจกรรมท่องเที่ยวทางทะเลบางประเภท โดยเฉพาะการเดินทางไปยังหมู่เกาะหรือการดำน้ำ อาจมีข้อจำกัดหรือปิดให้บริการชั่วคราว อย่างไรก็ตาม การท่องเที่ยวในเมือง การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และกิจกรรมพักผ่อนภายในที่พักยังคงสามารถดำเนินได้ตลอดทั้งปี

ตารางที่ 6: ปฏิทินสถานการณ์ปัจจุบัน (Baseline)

เดือน	อุณหภูมิพื้นผิวสูงสุด (T_max) เฉลี่ยสูงสุด	จำนวนวันที่ดัชนีความร้อนเกิน 35 องศา (วัน)	Precipitation (mm)	จำนวนนักท่องเที่ยวปี 2567 (คน)
มกราคม	30.82	0	45.1110985	2361839
กุมภาพันธ์	32.44	0	41.8899103	2430883
มีนาคม	33.19	0.202	90.0679649	2554528
เมษายน	32.68	0.96	160.977171	2633939
พฤษภาคม	31.4	0.804	251.286887	2463025
มิถุนายน	30.65	0.04	223.204123	2428848
กรกฎาคม	30.22	0	235.253354	2285918
สิงหาคม	30.09	0	265.244878	2317027
กันยายน	29.85	0	314.075811	2193486
ตุลาคม	29.8	0	314.297354	2310846
พฤศจิกายน	29.68	0	227.859117	2559078
ธันวาคม	29.7	0	115.296332	2772856

ที่มา: World Bank

รูปแบบการท่องเที่ยวปัจจุบัน

1. การท่องเที่ยวชายหาดและหมู่เกาะ (Beach & Island Tourism)

การท่องเที่ยวชายหาดและหมู่เกาะระดับโลกเป็นแม่เหล็กสำคัญที่สุดของภูมิภาคอันดามันซึ่งดึงดูดนักท่องเที่ยวจากทั่วโลกด้วยความสวยงามของทรัพยากรธรรมชาติที่สมบูรณ์ โดยมีจุดหมายปลายทางหลักอยู่ที่อ่าวมาหยาและเกาะพีพีในจังหวัดกระบี่ที่ได้รับการยกย่องในระดับสากล²⁷ นอกจากนี้ยังมีเกาะหลีเป๊ะในจังหวัดสตูลที่ขึ้นชื่อเรื่องน้ำทะเลใสและแนวปะการังที่อุดมสมบูรณ์ ขณะที่เกาะกระดานในจังหวัดตรังสร้างชื่อเสียงในระดับโลกจากการได้รับเลือกให้เป็นชายหาดที่สวยงามที่สุดในโลกโดย World Beach Guide ประจำปี 2023²⁸ กิจกรรมในรูปแบบนี้ครอบคลุมตั้งแต่การดำน้ำลึก การดำน้ำตื้น การล่องเรือยอร์ชและเรือสปีดแคตามารันในภูเก็ตและพังงา ไปจนถึงการพักผ่อนริมชายหาดที่มีชื่อเสียงอย่างหาดป่าตองและหาดเขาหลัก ซึ่งทั้งหมดนี้ได้รับการสนับสนุนจากโครงสร้างพื้นฐานด้านการท่องเที่ยวที่มีมาตรฐานสูง

²⁷ “‘อ่าวมาหยา’ ติดอันดับ 3 ชายหาดที่ดีที่สุดในโลก การันตีโดยสื่อท่องเที่ยวระดับโลก Lonely Planet,” accessed March 10, 2026, <https://www.prd.go.th/th/content/category/detail/id/9/iid/258854>.

²⁸ “เกาะกระดาน จ.ตรัง ครัวอันดับ 1 ชายหาดดีที่สุดในโลก โดย World Beach Guide,” THE STANDARD, n.d., accessed March 10, 2026, <https://thestandard.co/life/ko-kradan-trang-world-best-beach/>.

2. การท่องเที่ยวเชิงอาหาร (Gastronomy Tourism)

เขตอันดามันโดดเด่นด้วยวัฒนธรรมการกินที่ผสมผสานรากเหง้าของชาวไทย จีน และมลายู โดยจังหวัดภูเก็ตได้รับการรับรองเป็นเมืองสร้างสรรค์ด้านวิทยาการอาหาร (UNESCO Creative City of Gastronomy) จากเมนูท้องถิ่นที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว ขณะที่จังหวัดตรังกำลังเร่งขับเคลื่อนแผนงานเพื่อเสนอชื่อเป็นเมืองสร้างสรรค์ด้านอาหารของ UNESCO ในปี พ.ศ. 2570²⁹ โดยชูจุดเด่นเรื่องวัฒนธรรมอาหารเข้าที่เป็นเอกลักษณ์ เช่น หมูย่างเมืองตรังและติ่มซำที่สืบทอดกันมาหลายรุ่น นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมส่งเสริมการขายระดับพรีเมียมอย่างเทศกาล “Food for Faith”³⁰ เพื่อรองรับกลุ่มนักท่องเที่ยวคุณภาพที่สนใจวัฒนธรรมอาหารควบคู่ไปกับประเพณีดั้งเดิมอย่างประเพณีถือศีลกินผัก

²⁹ “ผู้ว่าฯ ตรัง เปิดโครงการขับเคลื่อนจังหวัดตรังเมืองสร้างสรรค์ด้านอาหารสู่การเสนอเมืองเข้าร่วมเครือข่ายเมืองสร้างสรรค์ขององค์การยูเนสโก,” accessed March 10, 2026, <https://trang.prd.go.th/th/content/category/detail/id/33/iid/403083>.

³⁰ “TCEB ยกกระดับประเพณีถือศีลกินผัก จัดงาน Phuket Food Faith 2023 ดึงเชฟจากร้านอาหารสร้างสรรค์เมนูอาหารเจ,” accessed March 12, 2026, <https://mgronline.com/south/detail/9660000074824>.

3. การท่องเที่ยววัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ (Cultural & Historical Tourism)

ด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์เป็นการนำเสนอเรื่องราวของเมืองเก่าและสถาปัตยกรรมที่สะท้อนอดีตการเป็นเมืองท่าสำคัญของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยมีสถาปัตยกรรมแบบชิโน-โปรตุกีสที่ปรากฏชัดเจนในย่านเมืองเก่าภูเก็ต ย่านเมืองเก่าตะกั่วป่าในจังหวัดพังงา และย่านกันตังในจังหวัดตรัง นักท่องเที่ยวสามารถสัมผัสวิถีชีวิตวัฒนธรรมได้จากชุมชนท่องเที่ยวแหลมสักในจังหวัดกระบี่ที่หลอมรวมชาวไทยพุทธ จีน และมุสลิมเข้าด้วยกันอย่างกลมเกลียวหรือการเยี่ยมชมหมู่บ้านชาวเลกลางน้ำที่เกาะปันหยีในจังหวัดพังงา นอกจากนี้ยังมีการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ผ่านแหล่งโบราณคดีที่สำคัญ เช่น แหล่งลูกปัดสุริยเทพในอำเภอกลองท่อม จังหวัดกระบี่ ซึ่งเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่สะท้อนถึงความรู้เรื่องของภูมิภาคในยุคโบราณ

4. การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Health & Wellness Tourism)

รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพกำลังก้าวสู่ระยะสำคัญภายใต้ยุทธศาสตร์ “ระเบียงเศรษฐกิจ велเนสอันดามัน” (Andaman Wellness

Economic Corridor - AWC)³¹ ซึ่งมุ่งยกระดับพื้นที่สู่การเป็นศูนย์กลางสุขภาพของโลก โดยภูเก็ตทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางการแพทย์สากล (Medical Hub) ที่รองรับการรักษาโรคซับซ้อน ทันตกรรม และการผ่าตัดเฉพาะทางระดับสูง³² ขณะที่จังหวัดกระบี่มีจุดแข็งเรื่องน้ำพุร้อนเค็มคลองท่อมซึ่งกำลังถูกพัฒนาให้เป็นเมืองสปาระดับสากล (Spa City) และจังหวัดพังงาที่โดดเด่นด้านบริการบำบัดด้วยสภาพอากาศ (Climate Therapy) รวมถึงศูนย์ดูแลผู้สูงอายุที่มีคุณภาพ สำหรับจังหวัดสตูลได้ถูกวางตำแหน่งให้เป็นเมืองสำหรับการพำนักระยะยาว (Long-term residence) เพื่อดึงดูดกลุ่มนักท่องเที่ยววัยเกษียณที่แสวงหาการพักผ่อนที่มีความปลอดภัยและใกล้ชิดธรรมชาติ

3.4.2 ปฏิทินท่องเที่ยวในอนาคต

เมื่อเปรียบเทียบสถานการณ์ปัจจุบันกับสถานการณ์ในอนาคต พบว่าแนวโน้มสำคัญคือการเพิ่มขึ้นของอุณหภูมิและจำนวนวันที่ดัชนีความร้อนเกิน 35°C โดยเฉพาะในช่วงปลายฤดูร้อน แม้ว่าจำนวนวันดังกล่าวยังไม่เกินเกณฑ์ 18 วันที่ใช้ระบุเดือนที่ไม่เหมาะสมต่อการท่องเที่ยวจากปัจจัยความร้อน แต่มีการเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจนในบางเดือนที่ควรเฝ้าระวัง โดยเฉพาะเดือนเมษายนและพฤษภาคม ซึ่งจากเดิมมีจำนวนวันร้อนจัดน้อยกว่า 1 วันต่อเดือนเพิ่มขึ้นเป็นประมาณ 8 วันในเดือนเมษายน และ

³¹ กลุ่มประชาสัมพันธ์, “เดินทางขึ้นกลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามัน (Andaman wellness Corridor:Awc) สู่มะนิลาทางสุขภาพ,” คลังสื่อประชาสัมพันธ์ กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข - Public Relations HSS., March 11, 2022, [https://prgroup.hss.moph.go.th/index.php?option=com_content&view=](https://prgroup.hss.moph.go.th/index.php?option=com_content&view=article&id=884:เดินทางขึ้นกลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามัน-andaman-wellness-corridor-awc-สู่เมืองมาหานาทางด้านสุขภาพ&catid=12)

[article&id=884:เดินทางขึ้นกลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามัน-andaman-wellness-corridor-awc-สู่เมืองมาหานาทางด้านสุขภาพ&catid=12.](https://prgroup.hss.moph.go.th/index.php?option=com_content&view=article&id=884:เดินทางขึ้นกลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามัน-andaman-wellness-corridor-awc-สู่เมืองมาหานาทางด้านสุขภาพ&catid=12)

³² “ภูเก็ตมุ่งหน้ายกระดับเป็นเมืองศูนย์กลางระดับโลก,” สอวช. |, accessed March 12, 2026, <https://www.nxpo.or.th/th/11759/>.

ประมาณ 9–10 วันในเดือนพฤษภาคม ขณะที่เดือนมีนาคมและมิถุนายนก็มีจำนวนวันร้อนจัดเพิ่มขึ้นเช่นกัน แม้จะอยู่ในระดับต่ำกว่า แนวโน้มดังกล่าว

สะท้อนว่าช่วงปลายฤดูร้อนมีความเสี่ยงด้านความร้อนเพิ่มสูงขึ้น และอาจเริ่มส่งผลกระทบต่อความสบายของนักท่องเที่ยวและกิจกรรมกลางแจ้งในบางช่วงเวลา

ตารางที่ 7: ปฏิทินท่องเที่ยวในอนาคต

เดือน	อุณหภูมิพื้นผิวสูงสุด (T_max) เฉลี่ยสูงสุด เพิ่มขึ้นจากปัจจุบัน	จำนวนวันที่ดัชนีความร้อนเกิน 35 องศา (วัน)	Precipitation (mm)	Precipitation Percentage Change
มกราคม	0.63	0.004	47.9147818	6.21506326
กุมภาพันธ์	0.64	0.22	45.4167352	8.41927053
มีนาคม	0.58	2.564	85.8862434	-4.6428511
เมษายน	0.65	8.032	149.658358	-7.031316
พฤษภาคม	0.71	9.494	241.550428	-3.8746386
มิถุนายน	0.74	3.56	221.339489	-0.835394
กรกฎาคม	0.69	0.69	241.173846	2.516645
สิงหาคม	0.73	0.41	266.717551	0.55521273
กันยายน	0.61	0.134	317.189594	0.99141128
ตุลาคม	0.62	0.086	328.326064	4.46351526
พฤศจิกายน	0.61	0.022	245.630406	7.79924426
ธันวาคม	0.62	0.004	119.956137	4.04158973

ที่มา: World Bank

ในด้านปริมาณฝน เดือนที่มีปริมาณฝนสะสมสูงกว่าเกณฑ์ 150 มิลลิเมตร และอาจไม่เหมาะสมต่อการท่องเที่ยว ได้แก่ เดือนเมษายน พฤษภาคม มิถุนายน กรกฎาคม สิงหาคม กันยายน ตุลาคม และพฤศจิกายน ซึ่งสะท้อนอิทธิพลของฤดูมรสุมที่ยาวต่อเนื่องในพื้นที่ดังกล่าว แม้ว่าปริมาณฝนในบางเดือนจะมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นหรือ

ลดลงเล็กน้อยในอนาคตก็ตาม เมื่อพิจารณาภาพรวมร่วมกันทั้งสองปัจจัย ช่วงเดือนที่เหมาะสมต่อการท่องเที่ยวจึงมีแนวโน้มกระจุกตัวอยู่ในช่วงเดือนธันวาคมถึงมีนาคม ขณะที่เดือนเมษายนเริ่มมีความเสี่ยงเพิ่มขึ้นจากความร้อน และช่วงเดือนพฤษภาคมถึงพฤศจิกายนยังคงมีข้อจำกัดจากปริมาณฝนเป็นหลัก

3.4.3 แผนทื่กิจกรรมการท่องเที่ยว

วิสัยทัศน์การพัฒนาเขตการท่องเที่ยว

วิสัยทัศน์ของเขตพัฒนาการท่องเที่ยวอันดามัน กำหนดทิศทางการพัฒนาให้เป็นพื้นที่การท่องเที่ยวทางทะเลระดับโลกบนฐานวัฒนธรรมอันดามัน โดยมุ่งยกระดับโครงสร้างพื้นฐานและระบบคมนาคมเพื่อรองรับการพัฒนาเป็นเมืองท่าเทียบเรือสำราญและเรือยอร์ชขนาดใหญ่ที่ได้มาตรฐานสากล อันจะช่วยดึงดูดนักท่องเที่ยวกลุ่มที่มีกำลังซื้อสูงและเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจให้แก่พื้นที่³³ ควบคู่กันนั้น แนวทางการพัฒนายังให้ความสำคัญกับการนำเสนออัตลักษณ์วิถีอันดามันเป็นแกนหลัก ทั้งในมิติของผู้คน ประเพณี ธรรมชาติ สถาปัตยกรรม และการแต่งกาย โดยผสมผสานรูปแบบดั้งเดิมกับการประยุกต์ร่วมสมัย เพื่อเชื่อมโยงกับภาพลักษณ์การท่องเที่ยววิถีไทยอย่างมีเอกภาพและสร้างความแตกต่างในตลาดโลก ในเชิงพื้นที่ ได้กำหนดบทบาทให้จังหวัดภูเก็ตและกระบี่ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการเชื่อมโยงและกระจายนักท่องเที่ยวไปยังพื้นที่โดยรอบ ขณะเดียวกันส่งเสริมการพัฒนาเมืองท่องเที่ยวรอง ได้แก่ พังงา ตรัง และสตูล ให้มีศักยภาพในการแข่งขันในระดับสากลมากยิ่งขึ้น³⁴ เพื่อลดความแออัดและการกระจุกตัวของนักท่องเที่ยวในพื้นที่หลัก และกระจายรายได้อย่าง

สมดุล นอกจากนี้ ยังมุ่งปรับโครงสร้างตลาดไปสู่การดึงดูดนักท่องเที่ยวคุณภาพ เช่น กลุ่มท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กลุ่มความสนใจเฉพาะด้าน และกลุ่มพำนักระยะยาว เพื่อเพิ่มระยะเวลาการพักค้างคืนและค่าใช้จ่ายต่อหัว โดยยึดหลักการอนุรักษ์และการบริหารจัดการทรัพยากรอย่างยั่งยืนเป็นพื้นฐานสำคัญของการพัฒนา

³³ คณะกรรมการพัฒนาการท่องเที่ยวประจำเขตพัฒนาการท่องเที่ยวอันดามัน, *ประกาศคณะกรรมการพัฒนาการท่องเที่ยวประจำเขตพัฒนาการท่องเที่ยวอันดามัน เรื่อง แผนปฏิบัติการพัฒนาการท่องเที่ยวภายในเขตพัฒนาการท่องเที่ยวอันดามัน* (2558), <https://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2558/E/213/39.PDF>.

³⁴ คณะกรรมการพัฒนาการท่องเที่ยวประจำเขตพัฒนาการท่องเที่ยวอันดามัน, *ประกาศคณะกรรมการพัฒนาการท่องเที่ยวประจำเขตพัฒนาการท่องเที่ยวอันดามัน เรื่อง แผนปฏิบัติการพัฒนาการท่องเที่ยวภายในเขตพัฒนาการท่องเที่ยวอันดามัน*.

ภาพที่ 8: กิจกรรมที่ได้รับผลกระทบจากสภาพอากาศและพลวัตความหลากหลายชีวภาพทางทะเล
เขตการท่องเที่ยวทะเลอันดามัน

ที่มา: รวบรวมโดยคณะผู้วิจัย โดยอ้างอิงจาก กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช³⁵

³⁵ กรุงเทพมหานคร, “เช็ก กรมอุทยานฯ ประกาศปิดการท่องเที่ยว-พักผ่อนในอุทยานแห่งชาติ ประจำปี 2568,” bangkokbiznews, December 27, 2024, <https://www.bangkokbiznews.com/news/news-update/1159787>.

ภาพที่ 9: กิจกรรมท่องเที่ยวทางเลือก และวิสัยทัศน์การพัฒนา

ที่มา: รวบรวมโดยคณะผู้วิจัย

กิจกรรมที่ได้รับผลกระทบจากสภาพอากาศ (Seasonal) และการปรับตัว

จากการประเมินความเสี่ยงด้านภูมิอากาศของเขตพัฒนาการท่องเที่ยวอันดามัน ซึ่งครอบคลุมจังหวัด ภูเก็ต กระบี่ พังงา ตรัง และ สตูล พบว่าการเพิ่มขึ้นของอุณหภูมิน้ำทะเล ความแปรปรวนของมรสุม และความถี่ของพายุฝนฟ้าคะนองที่รุนแรงขึ้น ส่งผลให้ช่วงเวลาที่เหมาะสมสำหรับกิจกรรมท่องเที่ยวทางทะเลมีแนวโน้มหดสั้นลงและมีความไม่แน่นอนมากขึ้น ดังแสดงใน

ภาพที่ 8 โดยมีรายละเอียดและแนวทางการปรับตัว ดังนี้

1. กิจกรรมท่องเที่ยวชายหาดและกิจกรรมกลางแจ้ง

กิจกรรมท่องเที่ยวชายหาดและกิจกรรมกลางแจ้งในพื้นที่หลัก เช่น หาดป่าตอง เขาหลัก อ่าวนาง และเกาะกระดาน มีช่วงเวลาที่เหมาะสมลดลงเหลือเดือนธันวาคมถึงมีนาคม จากการกีดเซาชายฝั่งและคลื่นลมฝนที่รุนแรงขึ้นในช่วงมรสุมและอากาศร้อนจัดในเดือนเมษายน ผลกระทบต่อแหล่งท่องเที่ยวคือพื้นที่ชายหาดที่ลดลงอย่างต่อเนื่อง บางช่วงสูญเสียแนวทรายจนไม่สามารถจัดกิจกรรมหรือรองรับนักท่องเที่ยวได้เต็มที่ ส่งผลต่อรายได้ของร้านค้า เติ่งผ้าใบ และธุรกิจบริการชายหาด³⁶ อีกทั้งยังส่งผลต่อภาพลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวเมื่อชายหาดแคบลงหรือมีโครงสร้างป้องกันการกีดเซาที่กระทบทัศนียภาพ ในด้านนักท่องเที่ยว พื้นที่ที่พักผ่อนที่จำกัดทำให้เกิดความแออัด ลดความเป็นส่วนตัว และลดคุณภาพประสบการณ์³⁷ อุณหภูมิที่สูงจัดยังเพิ่มความเสี่ยงต่อภาวะลมแดดและผิวไหม้ทำให้หลายคนต้องหลีกเลี่ยงการอยู่กลางแจ้งในช่วง

กลางวัน และเปลี่ยนพฤติกรรมไปใช้เวลาในพื้นที่ปรับอากาศมากขึ้น³⁸

2. กิจกรรมดำน้ำ

กิจกรรมดำน้ำลึกและดำน้ำตื้นในพื้นที่สำคัญ ได้แก่ หมู่เกาะพีพี และ เกาะหลีเป๊ะ มีช่วงเวลาที่เหมาะสมลดลงจากเดือนพฤศจิกายนถึงเมษายน เหลือเพียงเดือนธันวาคมถึงมีนาคม อันเป็นผลจากอุณหภูมิน้ำทะเลที่สูงขึ้นในช่วงเดือนเมษายน ซึ่งเพิ่มความเสี่ยงต่อการเกิดปะการังฟอกขาว และแนวโน้มนมรสุมที่เริ่มเร็วขึ้นในเดือนพฤษภาคมซึ่งส่งผลต่อความปลอดภัยและทัศนวิสัยใต้น้ำ ผลกระทบต่อแหล่งท่องเที่ยวปรากฏอย่างเป็นรูปธรรมในหลายมิติ กล่าวคือ แนวปะการังซึ่งเป็นทรัพยากรหลักของกิจกรรมดำน้ำมีความเปราะบางมากขึ้น อัตราการฟื้นตัวช้าลง³⁹ และบางพื้นที่จำเป็นต้องประกาศปิดชั่วคราวหรือจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยว ส่งผลให้รายได้ของผู้ประกอบการเรือดำน้ำ ร้านอุปกรณ์ และชุมชนโดยรอบลดลงในช่วงที่เคยเป็นฤดูกาลท่องเที่ยวปกติ⁴⁰ ในขณะที่ในเดือนพฤศจิกายน มีการเพิ่มขึ้นของปริมาณฝน ประกอบกับลมมรสุม ทำให้ความเหมาะสมในการทำกิจกรรมดำน้ำลดลง นอกจากนี้ การบีบช่วงฤดูกาลให้สั้นลง

³⁶ “NBT CONNEXT - จังหวัดเพชรบุรี ห่วงปัญหาการกีดเซาชายฝั่ง พร้อมเสริมทราย ชายหาดชะอำ ป้องกันผลกระทบความเดือดร้อนของชาวบ้าน ชาวประมง,” accessed March 10, 2026, <https://thainews.prd.go.th/thainews/news/view/475994/?bid=1>.

³⁷ คลื่นใหญ่ซัดประจวบฯ – Beach Lover, November 19, 2023, <https://beachlover.net/bigwave-prachuap/>.

³⁸ “สถานการณ์ท่องเที่ยวตลาดในประเทศ (เดือนเมษายน-มิถุนายน 2568),” TAT Review Magazine, n.d., accessed March 10, 2026, <https://tatreviewmagazine.com/article/snap-dom-q3-2025/>.

³⁹ “พิศสุตรอบ 10 ปี ‘ปะการังหมู่เกาะอ่างทอง’ ฟอกขาวเกิน 80%,” Thai PBS, July 10, 2024, <https://www.thaipbs.or.th/news/content/341884>.

⁴⁰ “สั่งปิดจุดดำน้ำหลายแห่งใน กระบี่ หลังพบ ปะการังฟอกขาวรุนแรง 5 จุด,” May 14, 2024, <https://www.amarintv.com/news/social/217941>.

ยังทำให้เกิดความหนาแน่นของนักท่องเที่ยวสูงในช่วงเวลาสั้น ๆ ซึ่งเพิ่มแรงกดดันต่อทรัพยากรและโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ท่าเรือ ระบบจัดการขยะ และพื้นที่พักค้างคืน ในมุมมองของนักท่องเที่ยว ผลกระทบเกิดขึ้นทั้งด้านคุณภาพประสบการณ์และความไม่แน่นอนของการเดินทาง นักท่องเที่ยวอาจพบการประกาศปิดพื้นที่กะทันหันจากเหตุการณ์ปะการังฟอกขาวหรือคลื่นลมแรง ต้องเลื่อนหรือยกเลิกทริป สูญเสียค่าใช้จ่ายบางส่วน หรือได้ประสบการณ์ดำน้ำที่คุณภาพลดลงจากทัศนวิสัยใต้น้ำที่ขุ่นมัวและแนวปะการังที่ซีดจาง กระแสน้ำที่แรงขึ้นยังเพิ่มความเสี่ยงต่ออุบัติเหตุ โดยเฉพาะในกลุ่มนักดำน้ำมือใหม่ ทำให้ต้องพึ่งพามาตรการความปลอดภัยที่เข้มงวดมากขึ้น⁴¹

3. กิจกรรมล่องเรือเที่ยวเกาะ

กิจกรรมล่องเรือเที่ยวเกาะในพื้นที่ชายฝั่งของ ภูเก็ต กระบี่ และ พังงา เดิมสามารถดำเนินกิจกรรมได้ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายนถึงเดือนเมษายน แต่ปัจจุบันช่วงเวลาที่เหมาะสมลดลงเหลือเดือนธันวาคมถึงเดือนมีนาคมจากสภาพอากาศแปรปรวนและพายุฝนที่รุนแรงขึ้นในช่วงรอยต่อฤดูกาล ผลกระทบต่อแหล่งท่องเที่ยวคือความไม่แน่นอนในการบริหารจัดการท่าเรือและเส้นทางเดินเรือผู้ประกอบการต้องยกเลิกเที่ยวเรือบ่อยครั้ง⁴² ส่งผลต่อรายได้และต้นทุนคงที่ที่ยังคงต้องแบกรับ เช่น ค่าบำรุงรักษาเรือและค่าจ้างพนักงาน คลื่นลมแรงยังเร่งการสึกกร่อนของท่าเทียบเรือและโครงสร้างชายฝั่ง เพิ่มภาระงบประมาณในการซ่อมแซมและปรับปรุงมาตรฐานความปลอดภัย⁴³ ในด้านนักท่องเที่ยวความไม่แน่นอนของสภาพอากาศทำให้กำหนดการเดินทางเปลี่ยนแปลงกะทันหัน เกิดความไม่สะดวกและความกังวลเรื่องความปลอดภัย การเดินเรือในคลื่นสูงอาจทำให้เกิดอาการเมาเรือรุนแรง โดยเฉพาะในเด็กและผู้สูงอายุ และระยะเวลาทำกิจกรรมบนเกาะอาจถูกลดลงเพราะต้องเร่งเดินทางกลับก่อนสภาพอากาศแย่ลง⁴⁴

⁴¹ samso, “ปิดจุดดำน้ำแห่งแก่ปะการังฟอกขาว,” January 21, 2011, <https://www.komchadluek.net/news/86436>.

⁴² กรุงเทพธุรกิจ, “เจ้าทำภูมิภาคน้ำเกิด” เดือน 12-17 ต.ค. คลื่นลมแรงบริเวณฝั่งทะเลอันดามัน,” bangkokbiznews, October 12, 2020, <https://www.bangkokbiznews.com/news/902225>.

⁴³ “คลื่นซัดท่าเรือบ้านน้ำเค็ม-เกาะคอเขา จ.พังงา เรือหยุดให้บริการ,” 11:57:00 + 07:00, <https://mgronline.com/south/detail/966000066009>.

⁴⁴ “เจ็บ 7 เรือใบหูลู 16 ลำนลุ่มมทะเลภูเก็ต เล่าระทึก กระเจกหลุดเจอลื่นซัดน้ำเข้าหน้าต่าง - ข่าวสด,” accessed March 10, 2026, https://www.khaosod.co.th/around-thailand/news_9588047.

พลวัตความหลากหลายทางชีวภาพ

ทางทะเล

ในเขตพัฒนาการท่องเที่ยวฝั่งทะเลอันดามัน การประกาศปิดแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติเป็นมาตรการสำคัญในการปรับตัวต่อความเสี่ยงด้านภูมิอากาศและระบบนิเวศ โดยมีตัวอย่างกำหนดการปิดสถานที่และกิจกรรมท่องเที่ยวที่สำคัญ ดังแสดงใน

ภาพที่ 8

1. มาตรการปิดพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว เพื่อการปรับตัว

(Adaptive Closure Measures)

ในเขตพัฒนาการท่องเที่ยวอันดามัน ซึ่งครอบคลุมจังหวัด พังงา กระบี่ ตรัง สตูล และ ภูเก็ต การบริหารจัดการพื้นที่และการประกาศปิดแหล่งท่องเที่ยวทางทะเลมีลักษณะเป็นมาตรการเชิงระบบที่เชื่อมโยงทั้งด้านความปลอดภัย การฟื้นฟูทรัพยากร และการรักษาความหลากหลายทางชีวภาพ โดยพื้นที่ส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในทะเลอันดามันซึ่งได้รับอิทธิพลโดยตรงจากมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ในช่วงเดือนพฤษภาคมถึงตุลาคม ทำให้จำเป็นต้องกำหนดช่วงปิดการท่องเที่ยวอย่างชัดเจนในหลายอุทยานแห่งชาติทางทะเล

ในเขตพัฒนาการท่องเที่ยวอันดามัน ซึ่งครอบคลุมจังหวัดพังงา กระบี่ ตรัง สตูล และภูเก็ต การประกาศปิดแหล่งท่องเที่ยวทางทะเลถือเป็นมาตรการสำคัญในการบริหารจัดการพื้นที่ท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับสภาพภูมิอากาศและการอนุรักษ์ทรัพยากร โดยพื้นที่ส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในทะเลอันดามันซึ่งได้รับอิทธิพลจากมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องกำหนดช่วงปิดการท่องเที่ยวในหลายพื้นที่เพื่อบริหารความเสี่ยงและรักษาความสมดุลของระบบนิเวศทางทะเล

มาตรการปิดพื้นที่มีวัตถุประสงค์หลักสองประการ ได้แก่ การลดความเสี่ยงด้านความปลอดภัยจากสภาพทะเลที่มีคลื่นลมแรงในช่วงมรสุม และการเปิดโอกาสให้ระบบนิเวศทางทะเลได้ฟื้นตัวจากแรง

กดดันของกิจกรรมท่องเที่ยว โดยเฉพาะในพื้นที่ที่มีแนวปะการังและแหล่งดำน้ำสำคัญ ตัวอย่างพื้นที่ที่มีการใช้มาตรการดังกล่าว ได้แก่ พื้นที่ท่องเที่ยวสำคัญในจังหวัดกระบี่ เช่น หมู่เกาะพีพีและหมู่เกาะลันตา ตลอดจนแหล่งท่องเที่ยวทางทะเลในจังหวัดตรังและสตูลที่มีทรัพยากรทางทะเลเปราะบาง

ในบางพื้นที่ มาตรการปิดพื้นที่ยังถูกใช้เพื่อการฟื้นฟูระบบนิเวศอย่างเข้มข้น โดยเฉพาะในกรณีที่ทรัพยากรได้รับผลกระทบจากการท่องเที่ยวจำนวนมากหรือจากปรากฏการณ์ทางสิ่งแวดล้อม เช่น การฟอกขาวของปะการัง ตัวอย่างเช่น การปิดอ่าวมาหยาในหมู่เกาะพีพีเพื่อฟื้นฟูสภาพชายหาดและแนวปะการัง รวมถึงการปิดเกาะตาชัยในเขตหมู่เกาะสิมิลันเพื่อให้ระบบนิเวศฟื้นตัวจากผลกระทบของการท่องเที่ยวมวลชน มาตรการลักษณะนี้สะท้อนแนวทางการบริหารจัดการพื้นที่คุ้มครองที่ให้ความสำคัญกับความยั่งยืนของทรัพยากรในระยะยาวควบคู่กับการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยสรุป สะท้อนให้เห็นว่าการประกาศปิดแหล่งท่องเที่ยวในเขตอันดามันมิได้เป็นเพียงมาตรการด้านความปลอดภัยตามฤดูกาล หากแต่เป็นกลไกสำคัญในการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ ควบคุมผลกระทบจากการท่องเที่ยวมวลชน และรักษาความสามารถในการรองรับของระบบนิเวศในระยะยาว ซึ่งเป็นเงื่อนไขพื้นฐานของการพัฒนาการท่องเที่ยวทางทะเลอย่างยั่งยืนในระดับสากล

2. การเปลี่ยนแปลงของสัตว์ทะเล

ภาพที่ 8 สะท้อนให้เห็นถึงแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของระบบนิเวศทางทะเลในพื้นที่ท่องเที่ยวฝั่งอันดามัน ซึ่งมีความเชื่อมโยงโดยตรงกับอุณหภูมิน้ำทะเลที่สูงขึ้น ความแปรปรวนของลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ และพลวัตของกระแสน้ำลึกในมหาสมุทรอินเดีย การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวส่งผลต่อช่วงเวลาการปรากฏตัว ความอุดมสมบูรณ์ และความเสถียรของสัตว์ทะเลที่เป็นจุดขายสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ

ในจังหวัดภูเก็ต การพบแมงกะพรุนไฟหมวกโปรตุเกสบริเวณหาดป่าตองและหาดในยาง มีแนวโน้มมาเร็วขึ้นและอยู่ยาวนานขึ้น จากเดิมในช่วงมิถุนายน-กันยายน ขยายเป็นพฤษภาคม-ตุลาคม สะท้อนความแปรปรวนของลมมรสุมที่พัดพาแมงกะพรุนพิษเข้าสู่ชายฝั่งบ่อยครั้งขึ้น ส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวและกิจกรรมชายหาดในช่วงฤดูท่องเที่ยวสำคัญ⁴⁵

ในพื้นที่จังหวัดพังงา กิจกรรมการชมฉลามวาฬและดำน้ำชมปะการังบริเวณหมู่เกาะสิมิลันและริเชลวีร์อ็อก แม้ยังอยู่ในช่วงฤดูกาลหลักพฤศจิกายน-เมษายน แต่กลับเผชิญภาวะทัศนวิสัยใต้น้ำลดลงมากกว่าที่เคย ปรากฏการณ์ยกตัวของน้ำลึกลงมาสู่อากาศขึ้นสู่ผิวน้ำ ส่งผลให้เกิดแพลงก์ตอนบลูม

ในชั้นน้ำลึก ทำให้น้ำขุ่นและกระทบต่อคุณภาพประสบการณ์ดำน้ำ⁴⁶

ขณะที่ในจังหวัดตรัง การชมพะยูนบริเวณเกาะลิบงและอ่าวขาม ซึ่งเดิมพบได้ชัดเจนในช่วงพฤศจิกายน-มกราคม ปัจจุบันเข้าสู่ภาวะวิกฤตและพบเห็นได้ยากมาก อุณหภูมิน้ำทะเลที่สูงจัดทำให้หญ้าทะเลเสื่อมโทรมและเน่าตาย ส่งผลให้พะยูนขาดแหล่งอาหาร ต้องอพยพออกจากพื้นที่หรือมีอัตราการตายเพิ่มขึ้น⁴⁷

ในจังหวัดสตูล พื้นที่เกาะหลีเป๊ะและร่องน้ำจาบังซึ่งมีชื่อเสียงด้านปะการังอ่อนและเต่าตนุ มีความเสี่ยงต่อการฟอกขาวสูงจากอุณหภูมิน้ำทะเลที่แตะระดับสูงต่อเนื่อง ส่งผลให้สีสันและความสมบูรณ์ของปะการังอ่อนลดลง และרבกวนจิงหะการขึ้นมารวางไข่ของเต่าทะเล⁴⁸

นอกจากนี้ เต่าตนุซึ่งเป็นเต่าทะเลกลุ่มเด่นที่สุดของฝั่งอันดามัน มีแหล่งวางไข่และผสมพันธุ์สำคัญในพื้นที่เกาะสิมิลัน เกาะสุรินทร์ จังหวัดพังงารวมถึงหมู่เกาะอาดังราวี จังหวัดสตูล โดยฤดูวางไข่ในทะเลอันดามันอยู่ในช่วงเดือนกันยายนถึงกุมภาพันธ์ ซึ่งซ้อนทับกับช่วงฤดูท่องเที่ยวหลักของพื้นที่ โดยเฉพาะในพื้นที่ที่มีกิจกรรมดำน้ำหนาแน่น การรบกวนจากนักดำน้ำและเรือท่องเที่ยวในแหล่งหญ้า

⁴⁵ “ภูเก็ต เดือนห้ามจับเตี๊ยะตา! แมงกะพรุนไฟเรื้อรโปรตุเกส พิษร้ายแรงถึงชีวิต - ข่าวสด,” accessed March 10, 2026, https://www.khaosod.co.th/around-thailand/news_9941503.

⁴⁶ “‘ดร.ธรณ์’ เผย ‘ทะเลไทยกำลังผิดปกติ’ จากสองเหตุการณ์ ‘แพลงก์ตอนบลูม + เต่ามะเฟืองวางไข่ผิดปกติ,’” 11:37:00+07:00, <https://mgronline.com/travel/detail/966000068566>.

⁴⁷ “ดร.ธรณ์เศร้า! เผยวิกฤตหญ้าทะเลตายใน 22 เดือน พะยูน ล้มตายแล้ว 70 ตัว,” 19:00:00+07:00, <https://mgronline.com/online/section/detail/9670000102627>.

⁴⁸ วิรัตน์ ถึงถิ่น, “16 มิ.ย. วันเต่าทะเลโลก เต่าเสี่ยงเป็นเพศเมียทั้งหมด สูญพันธุ์ เพราะโลกร้อน,” bangkokbiznews, June 16, 2025, <https://www.bangkokbiznews.com/environment/1185033>.

ทะเลอาจส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมหาอาหารและการผสมพันธุ์ของเต่าตนุ⁴⁹ รวมถึงแสงไฟและการสัญจรบนชายหาดในช่วงกลางคืนก็อาจรบกวนการขึ้นวางไข่ของแม่เต่าได้เช่นกัน การบริหารจัดการปฏิทินท่องเที่ยวในพื้นที่จึงควรคำนึงถึงช่วงฤดูวางไข่ของเต่าตนุในการกำหนดขอบเขตพื้นที่กิจกรรมและการเข้าถึงพื้นที่ชายหาดและแหล่งดำน้ำที่สำคัญ นอกจากนี้ เต่าตนุซึ่งเป็นเต่าทะเลกลุ่มเด่นที่สุดของฝั่งอันดามัน มีแหล่งวางไข่และผสมพันธุ์สำคัญในพื้นที่เกาะสิมิลัน เกาะสุรินทร์ จังหวัดพังงา รวมถึงหมู่เกาะอาดังราวี จังหวัดสตูล โดยฤดูวางไข่ในทะเลอันดามันอยู่ในช่วงเดือนกันยายนถึงกุมภาพันธ์ ซึ่งซ้อนทับกับช่วงฤดูท่องเที่ยวหลักของพื้นที่ โดยเฉพาะในพื้นที่ที่มีกิจกรรมดำน้ำหนาแน่น การรบกวนจากนักดำน้ำและเรือท่องเที่ยวในแหล่งหล้าทะเลอาจส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมหาอาหารและการผสมพันธุ์ของเต่าตนุ⁵⁰ รวมถึงแสงไฟและการสัญจรบนชายหาดในช่วงกลางคืนก็อาจรบกวนการขึ้นวางไข่ของแม่เต่าได้เช่นกัน การบริหารจัดการปฏิทินท่องเที่ยวในพื้นที่จึงควรคำนึงถึงช่วงฤดูวางไข่ของเต่าตนุในการกำหนดขอบเขตพื้นที่กิจกรรมและการเข้าถึงพื้นที่วางไข่ใกล้ชายหาดและแหล่งดำน้ำที่สำคัญ

โดยภาพรวม การเปลี่ยนแปลงที่ปรากฏในตารางนี้สะท้อนลักษณะผลกระทบทั้งแบบเหตุการณ์เฉียบพลันและแบบ “ค่อยเป็นค่อยไป” (slow onset) ที่ส่งผลกระทบต่อสมดุลระบบนิเวศทะเลอันดามันและนำไปสู่ความไม่แน่นอนของฤดูกาลท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ (marine tourism seasonality) ซึ่งจำเป็นต้องมีการติดตามข้อมูลอย่างต่อเนื่องและบูรณาการสู่การวางแผนบริหารจัดการการท่องเที่ยวในระดับพื้นที่อย่างเร่งด่วน

กิจกรรมอื่นๆ (Alternative Tourism)

ภาพที่ 9 แสดงศักยภาพของกิจกรรมการท่องเที่ยวทางเลือกในพื้นที่ฝั่งอันดามัน ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างความยืดหยุ่น (resilience) ให้แก่โครงสร้างการท่องเที่ยวในจังหวัดภูเก็ต พังงา และกระบี่ ภายใต้บริบทที่ฤดูกาลท่องเที่ยวทะเลมีความผันผวนมากขึ้นจากมรสุมที่รุนแรง คลื่นลมแรง และฝนตกหนักที่ยาวนานกว่าเดิม กิจกรรมเหล่านี้มีจุดร่วมคือสามารถดำเนินการได้ตลอดปี หรือมีความยืดหยุ่นในการปรับรูปแบบตามสภาพอากาศ จึงช่วยลดการพึ่งพาการท่องเที่ยวชายหาดและกิจกรรมทางทะเลเพียงอย่างเดียว

การท่องเที่ยวในร่มเป็นกิจกรรมที่มีความยืดหยุ่นสูงที่สุดในเชิงโครงสร้าง เนื่องจากอยู่ใน

⁴⁹ Christian T. Hayes et al., “Impacts of Recreational Diving on Hawksbill Sea Turtle (*Eretmochelys Imbricata*) Behaviour in a Marine Protected Area,” *Journal of Sustainable Tourism* 25, no. 1 (2017): 79–95, <https://doi.org/10.1080/096669582.2016.1174246>; Gail Schofield et al., “COVID-19 Disruption Reveals Mass-tourism Pressure on Nearshore Sea Turtle Distributions and Access to Optimal Breeding Habitat,” *Evolutionary Applications* 14, no. 10 (2021): 2516–26, <https://doi.org/10.1111/eva.13277>.

⁵⁰ Christian T. Hayes et al., “Impacts of Recreational Diving on Hawksbill Sea Turtle (*Eretmochelys Imbricata*) Behaviour in a Marine Protected Area,” *Journal of Sustainable Tourism* 25, no. 1 (2017): 79–95, <https://doi.org/10.1080/096669582.2016.1174246>; Gail Schofield et al., “COVID-19 Disruption Reveals Mass-tourism Pressure on Nearshore Sea Turtle Distributions and Access to Optimal Breeding Habitat,” *Evolutionary Applications* 14, no. 10 (2021): 2516–26, <https://doi.org/10.1111/eva.13277>.

สภาพแวดล้อมที่ควบคุมได้ ไม่ได้รับผลกระทบโดยตรงจากคลื่นลม มรสุม หรืออุณหภูมิสูง เหมาะอย่างยิ่งในช่วงฤดูมรสุม (พฤษภาคม–ตุลาคม) ซึ่งกิจกรรมทะเลหลายประเภทต้องหยุดชะงัก แหล่งท่องเที่ยวในร่ม เช่น อควาเรียม การแสดงคาบาเรต์ ฟิฟิธกันท์ หรือชั้นเรียนทำอาหารไทย สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ตลอดปี⁵¹ และทำหน้าที่เป็นกลไกดูดซับความเสี่ยงของระบบการท่องเที่ยวในช่วงที่สภาพอากาศไม่เอื้ออำนวย⁵²

การท่องเที่ยวเชิงการแพทย์และสุขภาพเป็นอีกภาคส่วนที่มีความยืดหยุ่นสูง เนื่องจากความต้องการบริการทางการแพทย์และสุขภาพไม่ได้ขึ้นกับฤดูกาลท่องเที่ยวโดยตรง การจัดประชุมระดับโลกด้านสุขภาพ บริการศัลยกรรมและทันตกรรมมาตรฐานสากล หรือการบำบัดด้วยน้ำพุร้อน ล้วนดำเนินการได้ตลอดปีในโครงสร้างพื้นฐานที่ควบคุมสภาพแวดล้อมได้⁵³ กิจกรรมประเภทยังดึงดูดกลุ่มนักท่องเที่ยวคุณภาพสูงและสร้างรายได้ต่อหัวสูง จึงช่วยเสริมเสถียรภาพทางเศรษฐกิจในระยะยาว

⁵¹ “9 สถานที่เที่ยวภูเก็ต จะเล่นสวนน้ำ โหนสลิง ชมอควาเรียมหรือจะไปดูโชว์ก็สนุกสนานสุดๆแน่นอน - Thai Restnfun,” accessed March 10, 2026, <https://www.thairstnfun.com/blog/9- Phuket-attractions-water-park-zipline-aquarium-or-watch-the-show>.

⁵² “ททท.จัดทัพสินค้าสุขภาพที่เที่ยวไทยฤดูฝน/หน้าหนาว มิ.ย.-ต.ค.ลุยขาย 6 กิจกรรม,” accessed March 10, 2026, https://www.matichon.co.th/publicize/news_5235934.

⁵³ “กรม. อนุมัติ 5 พันล้าน สร้างศูนย์สุขภาพนานาชาติอันดามัน รับผู้ป่วย 4 แสนคน,” accessed March 10, 2026, <https://www.bangkokbiznews.com/tech/innovation/1031979>.

การท่องเที่ยวไมซ์นานาชาติ (International MICE Tourism) มีความยืดหยุ่นด้านเวลาและการจัดการสูง เนื่องจากสามารถกำหนดช่วงเวลาการทำงานให้สอดคล้องกับสภาพอากาศ และใช้สถานที่ที่ออกแบบตามมาตรฐานรองรับผู้เข้าร่วมจำนวนมาก การประชุมนานาชาติ งานเอ็กซ์โป เป็นกิจกรรมที่ไม่ขึ้นกับคุณภาพน้ำทะเลหรือฤดูกาลชายหาดโดยตรง จึงช่วยลดความผันผวนของรายได้ในช่วง Low Season และเสริมบทบาทของภูมิภาคในฐานะศูนย์กลางการจัดงานระดับนานาชาติ⁵⁴

การท่องเที่ยวเชิงอาหารเป็นกิจกรรมที่มีความยืดหยุ่นเชิงเศรษฐกิจสูง เนื่องจากสามารถดำเนินการได้ตลอดปี และเชื่อมโยงกับห่วงโซ่อุปทานในท้องถิ่น เช่น การตระเวนชิมอาหารในเมือง สร้างสรรค์ด้านอาหาร วัฒนธรรมอาหารเช้า หรือเทศกาลอาหารท้องถิ่น กิจกรรมเหล่านี้ไม่พึ่งพาสภาพทะเลโดยตรง และสามารถปรับรูปแบบการจัดงานหรือสถานที่ให้เหมาะสมกับสภาพอากาศ จึงช่วยกระจายรายได้และลดความเปราะบางของระบบท่องเที่ยวที่พึ่งพาธรรมชาติเป็นหลัก⁵⁵

ขณะที่การท่องเที่ยวเชิงผจญภัยและกีฬา แม้บางกิจกรรมมีลักษณะตามฤดูกาล เช่น กีฬาไต่คลื่นที่อาศัยคลื่นลมแรงในช่วงมรสุม แต่กลับสะท้อนรูปแบบการ ใช้ประโยชน์จากความแปรปรวน แทนที่จะได้รับผลกระทบเพียงด้านลบ กล่าวคือ สภาพคลื่นลมที่ไม่เหมาะกับการเล่นน้ำทั่วไป กลับกลายเป็นทรัพยากรสำหรับกิจกรรมไต่คลื่น ล่องแก่ง หรือกิจกรรมกลางแจ้งเชิงผจญภัย ความยืดหยุ่นจึงอยู่ที่การปรับผลิตภัณฑ์ท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับสภาพภูมิอากาศที่เปลี่ยนแปลง

โดยภาพรวม กิจกรรม Alternative Tourism ตามตารางนี้มีบทบาทเชิงยุทธศาสตร์ในการกระจายความเสี่ยง ของภาคการท่องเที่ยวอันดามัน เนื่องจากช่วยลดการพึ่งพาการท่องเที่ยวทะเลแบบดั้งเดิม เพิ่มความหลากหลายของฐานรายได้ และเสริมความสามารถในการปรับตัวของผู้ประกอบการต่อความไม่แน่นอนของภูมิอากาศ⁵⁶ การส่งเสริมกิจกรรมเหล่านี้จึงเป็นแนวทางสำคัญในการสร้างเสถียรภาพและความยั่งยืนของระบบการท่องเที่ยวในระยะยาว ภายใต้แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่ทวีความรุนแรงมากขึ้นต่อเนื่อง

⁵⁴ Wawa, “ที่เสียบ เปิดตัว The Southern MICE District: Phuket Series บันภูเกิดเป็นต้นแบบย่านเศรษฐกิจไมซ์สร้างสรรค์ กระตุ้นเศรษฐกิจท้องถิ่น,” *THE STANDARD*, February 27, 2025, <https://thestandard.co/the-southern-mice-district-phuket-series/>.

⁵⁵ “‘ภูเก็ต’ เมืองสร้างสรรค์ด้านอาหาร | Thai PBS News ข่าวไทยพีบีเอส,” accessed March 10, 2026, <https://www.thaipbs.or.th/news/content/296929>.

⁵⁶ “กระทรวงการท่องเที่ยวฯ เดินหน้าหนุนกีฬาเซิร์ฟ ชูจุดแข็งทะเลภาคใต้ ดึงนักเซิร์ฟเล่นฤดูมรสุม เผย 2 ปี นักเซิร์ฟเข้าไทย กว่า 14 แสนคน,” 20:09:00 + 07:00, <https://mgronline.com/south/detail/9650000082100>.

ภาพที่ 10: ปฏิทินการท่องเที่ยวรายเดือน เขตการท่องเที่ยวทะเลอันดามัน

ปฏิทินการท่องเที่ยวรายเดือน — เขตการท่องเที่ยวทะเลอันดามัน													
กิจกรรมท่องเที่ยว	พื้นที่/จังหวัด	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
กิจกรรมท่องเที่ยวหลัก (ได้รับผลกระทบจากสภาพภูมิอากาศ)													
กิจกรรมท่องเที่ยวชายหาดและกิจกรรมกลางแจ้ง	หาดป่าตอง เขาหลัก อ่าวนาง เกาะกระดาน												
กิจกรรมดำน้ำตื้นและดำน้ำลึก (Scuba & Snorkeling)	หมู่เกาะสิมิลัน สุรินทร์ พีพี หลีเป๊ะ												
ล่องเรือเที่ยวเกาะ (Island Hopping)	ภูเก็ต กระบี่ พังงา												
พลวัตความหลากหลายทางชีวภาพทางทะเล													
ปะการังอ่อน และเต่าตนุ	เกาะหลีเป๊ะ ร่องน้ำจาบัง สตูล												
พะยูน	เกาะลันตา อ่าวขาม ตรัง												
การชมฉลามวาฬ	หมู่เกาะสิมิลัน พังงา												
อุทยาน / สถานที่ท่องเที่ยว (ข้อมูลเปิด-ปิด)													
อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะสิมิลัน	พังงา												
หมู่เกาะตาชัย	พังงา												
อ่าวมาหยา อ่าวละซามะ	กระบี่												
ดำนน้ำเกาะโก๋ (อ่าวคังควา)	กระบี่												
เกาะรอก เกาะโท หมู่เกาะห้า	กระบี่												
เกาะมุก เกาะกระดาน	ตรัง												
อุทยานแห่งชาติตะรุเตา	สตูล												
เกาะปริง	ภูเก็ต												
กิจกรรมทางเลือก — ในร่ม													
อุโมงค์ปลาแยร์ / Aquaria Phuket	ภูเก็ต												
โชว์ Simon Cabaret	ภูเก็ต												
พิพิธภัณฑ์ภูเก็ตไทยหัว	ภูเก็ต												
การเรียนรู้ทำอาหารไทย (Cooking Class)	ภูเก็ต กระบี่												
กิจกรรมทางเลือก — เชิงการแพทย์และสุขภาพ													
บริการคัดกรองตรวจและรักษาโรคข้อเข่าเสื่อม	ภูเก็ต												
น้ำพุร้อนเค็ม (คลองท่อม)	กระบี่												
กิจกรรมทางเลือก — MICE Tourism													
Global Wellness Summit 2026 / Specialized Expo 2028	ภูเก็ต												
Global Meaningful Travel Summit	กระบี่												
กิจกรรมทางเลือก — เชิงอาหาร													
ตระเวนชิมอาหารในเมืองสร้างสรรค์ UNESCO	ภูเก็ต												
วัฒนธรรมอาหารชาตรัง (หมูย่าง/ต้มยำ)	ตรัง												
Food for Faith / เทศกาลถือศีลกินผัก	ภูเก็ต												
กิจกรรมทางเลือก — เชิงผจญภัยและกีฬา													
ล่องแก่งที่คลองสองแพรก	สุราษฎร์ธานี/ชุมพร												
กีฬาโต้คลื่น (Surfing)	หาดเมมโมรี พังงา												
White Water Rafting	กระบี่												
รถ ATV สมส่วนยาง	กระบี่ ตรัง												
■ ช่วงเวลาเหมาะสม / เปิดให้บริการ													

ที่มา: คณะผู้วิจัย

3.5 เขตการท่องเที่ยวทะเลใต้

3.5.1 สถานการณ์ปัจจุบัน

สถานการณ์ปัจจุบันของเขตการท่องเที่ยวทะเลใต้ ซึ่งครอบคลุมจังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยเฉพาะพื้นที่เกาะสมุย เกาะพะงัน และเกาะเต่า มีลักษณะฤดูกาลท่องเที่ยวที่แตกต่างจากพื้นที่ชายฝั่งอันดามัน เนื่องจากได้รับอิทธิพลจากระบบมรสุมของอ่าวไทย โดยทั่วไปช่วงฤดูท่องเที่ยวหลัก (High season) อยู่ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนสิงหาคม ซึ่งเป็นช่วงที่สภาพอากาศค่อนข้างแจ่มใส

ปริมาณฝนไม่สูงมาก และคลื่นลมในทะเลค่อนข้างสงบ เอื้อต่อกิจกรรมท่องเที่ยวชายหาด การดำน้ำ และการท่องเที่ยวหมู่เกาะ ขณะที่ช่วงเดือนตุลาคมถึงเดือนธันวาคมมักถือเป็นฤดูท่องเที่ยวรองหรือช่วง Low season เนื่องจากเป็นช่วงที่ได้รับอิทธิพลจากมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ทำให้เกิดฝนตกชุกและทะเลมีคลื่นลมแรง โดยเฉพาะในเดือนพฤศจิกายนซึ่งมักเป็นช่วงที่มีปริมาณฝนสูงสุดของปี อย่างไรก็ตาม ในช่วงเดือนมกราคมและกุมภาพันธ์ยังคงเป็นช่วงรอยต่อของฤดูกาลที่สามารถท่องเที่ยวได้ แม้สภาพอากาศอาจมีความแปรปรวนในบางช่วงเวลา

ตารางที่ 8: ปฏิทินสถานการณ์ปัจจุบัน (Baseline)

เดือน	อุณหภูมิพื้นผิวสูงสุด (T_max) เฉลี่ยสูงสุด	จำนวนวันที่ดัชนีความร้อนเกิน 35 องศา (วัน)	Precipitation (mm)	จำนวนนักท่องเที่ยวปี 2567 (คน)
มกราคม	29.85	0	49.53	707,114
กุมภาพันธ์	31.72	0	39.59	728,150
มีนาคม	33.19	0.4	76.63	788,104
เมษายน	33.34	2.98	132.7	812,316
พฤษภาคม	31.99	2.5	200.24	724,765
มิถุนายน	30.98	0.26	170.99	662,260
กรกฎาคม	30.6	0.01	177.07	774,672
สิงหาคม	30.46	0.01	205.37	755,683
กันยายน	30.1	0	260.67	757,775
ตุลาคม	29.79	0	297.19	782,699
พฤศจิกายน	29.15	0	239.47	823,618
ธันวาคม	28.86	0	120.62	881,632

ที่มา: World Bank

รูปแบบการท่องเที่ยวปัจจุบัน

1. การท่องเที่ยวชายหาดและหมู่เกาะ (Beach & Island Tourism)

จังหวัดสุราษฎร์ธานีมีบทบาทสำคัญในฐานะศูนย์กลางเศรษฐกิจการท่องเที่ยวของอ่าวไทย ผ่านกลุ่มเกาะที่มีชื่อเสียงระดับสากลอันประกอบด้วยเกาะสมุย ซึ่งถูกพัฒนาให้เป็นจุดหมายปลายทางสำหรับการพักผ่อนระดับพรีเมียมที่มีโครงสร้างพื้นฐานครบครัน เกาะเต่าที่ได้รับการยอมรับในฐานะสถาบันการเรียนรู้โลกใต้ทะเลและการดำน้ำลึกที่สำคัญของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และเกาะพะงันที่มีชื่อเสียงในด้านการจัดกิจกรรมสันทนาการระดับโลก ควบคู่ไปกับหมู่เกาะอ่างทองซึ่งเป็นต้นแบบของการบริหารจัดการพื้นที่คุ้มครองทางทะเลเชิงอนุรักษ์

2. การท่องเที่ยวเชิงอาหารและวัฒนธรรม (Gastronomy Tourism)

เป็นการนำทุนทางวัฒนธรรมและวัตถุดิบท้องถิ่นมาสร้างมูลค่าเพิ่มทางการท่องเที่ยว โดยเฉพาะการเพาะเลี้ยงหอยนางรมในบริเวณอ่าวบ้านดอนที่มีลักษณะเฉพาะตัวในด้านรสชาติและขนาดที่เป็นเอกลักษณ์ รวมถึงการส่งเสริมเส้นทางท่องเที่ยวเชิงเกษตรจากผลผลิตที่มีชื่อเสียง อาทิ เงาะโรงเรียนนาสาร และผ้าไหมพุมเรียง ซึ่งการบูรณาการรูปแบบการท่องเที่ยวที่หลากหลายเหล่านี้ ส่งผลให้จังหวัดสุราษฎร์ธานีมีศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวที่มีความต้องการหลากหลาย และ

สามารถขับเคลื่อนเศรษฐกิจในระดับมหภาคได้อย่างยั่งยืน

3. การท่องเที่ยววัฒนธรรมและ ประวัติศาสตร์ (Cultural & Historical Tourism)

นอกจากทรัพยากรทางธรรมชาติแล้ว การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และพุทธศาสนศึกษา ยังเป็นอีกหนึ่งเสาหลักที่สร้างความโดดเด่นให้กับจังหวัด โดยมีวัดพระบรมธาตุไชยาราชวรวิหารเป็นศาสนสถานสำคัญที่สะท้อนถึงความรุ่งเรืองของอารยธรรมศรีวิชัยในอดีต ผสานกับการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ ณ สวนโมกขพลาราม ซึ่งมุ่งเน้นการเผยแพร่หลักธรรมท่ามกลางความสงบของธรรมชาติ อันเป็นอัตลักษณ์ของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ปัญญาที่ไม่สามารถหาได้จากที่อื่น

3.5.2 ปฏิทินท่องเที่ยวในอนาคต

ตารางที่ 9: ปฏิทินท่องเที่ยวในอนาคต

เดือน	อุณหภูมิพื้นผิวสูงสุด (T_max) เฉลี่ยสูงสุด เพิ่มขึ้นจากปัจจุบัน	จำนวนวันที่ดัชนีความร้อนเกิน 35 องศา (วัน)	Precipitation (mm)	Precipitation Percentage Change
มกราคม	0.7	0	52.84	6.68281849
กุมภาพันธ์	0.64	0.15	42.01	6.11265471
มีนาคม	0.57	3.25	75.28	-1.7617121
เมษายน	0.62	11.8	122.29	-7.8447626
พฤษภาคม	0.82	13.21	191.99	-4.1200559
มิถุนายน	0.75	5.43	167.92	-1.7954266
กรกฎาคม	0.71	1.26	180.7	2.05003671
สิงหาคม	0.69	0.77	207.49	1.0322832
กันยายน	0.61	0.36	258.8	-0.7173821
ตุลาคม	0.61	0.13	307.45	3.45233689
พฤศจิกายน	0.64	0.02	260.35	8.71925502
ธันวาคม	0.67	0	127.48	5.68728237

ที่มา: World Bank

เมื่อเปรียบเทียบสถานการณ์ปัจจุบันกับสถานการณ์ในอนาคต พบว่าแนวโน้มสำคัญคือการเพิ่มขึ้นของอุณหภูมิและจำนวนวันที่ดัชนีความร้อนเกิน 35°C ในหลายช่วงเดือนของปี แม้ว่าจำนวนวันดังกล่าวยังไม่เกินเกณฑ์ 18 วันที่ใช้ระบุเดือนที่ไม่เหมาะสมต่อการท่องเที่ยวจากปัจจัยความร้อน แต่มีการเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน โดยเฉพาะในช่วงเดือนมีนาคมถึงมิถุนายน โดยเดือนเมษายนและพฤษภาคมเป็นช่วงที่เพิ่มขึ้นมากที่สุด จากสถานการณ์ปัจจุบันที่มีจำนวน

วันร้อนจัดประมาณ 3 วันและ 2.5 วันตามลำดับ เพิ่มขึ้นเป็นประมาณ 11.8 วันในเดือนเมษายน และประมาณ 13.2 วันในเดือนพฤษภาคม ขณะที่เดือนมีนาคมและมิถุนายนก็มีจำนวนวันร้อนจัดเพิ่มขึ้นเป็นประมาณ 3.25 วัน และ 5.43 วันตามลำดับ แนวโน้มดังกล่าวสะท้อนว่าช่วงปลายฤดูร้อนมีความเสี่ยงจากความร้อนเพิ่มสูงขึ้น แม้จะยังไม่ถึงระดับที่ทำให้เดือนใดถูกจัดเป็นเดือนที่ไม่เหมาะสมต่อการท่องเที่ยวตามเกณฑ์ที่กำหนด แต่เดือนเมษายนและ

พฤษภาคมถือเป็นช่วงเวลาที่ควรเฝ้าระวังผลกระทบจากความร้อนต่อกิจกรรมท่องเที่ยวกลางแจ้งมากขึ้น

ในด้านปริมาณฝน เดือนที่มีปริมาณฝนสะสมสูงกว่าเกณฑ์ 150 มิลลิเมตร และอาจไม่เหมาะสมต่อการท่องเที่ยว ได้แก่ เดือนพฤษภาคม มิถุนายน กรกฎาคม สิงหาคม กันยายน ตุลาคม และพฤศจิกายน ซึ่งสะท้อนอิทธิพลของฤดูมรสุมที่ต่อเนื่องในพื้นที่ดังกล่าว แม้ว่าปริมาณฝนในบางเดือนจะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นหรือลดลงเล็กน้อยในอนาคตก็ตาม เมื่อพิจารณาภาพรวมร่วมกันทั้งสองปัจจัย ช่วงเดือนที่เหมาะสมต่อการท่องเที่ยวจึงมีแนวโน้มกระจุกตัวอยู่ในช่วงเดือนธันวาคมถึงมีนาคม ขณะที่เดือนเมษายนเริ่มมีความเสี่ยงเพิ่มขึ้นจากความร้อน และช่วงเดือนพฤษภาคมถึงพฤศจิกายนยังคงมีข้อจำกัดจากปริมาณฝนเป็นหลัก

3.5.3 แผนที่กิจกรรมการท่องเที่ยว

วิสัยทัศน์การพัฒนาเขตการท่องเที่ยว

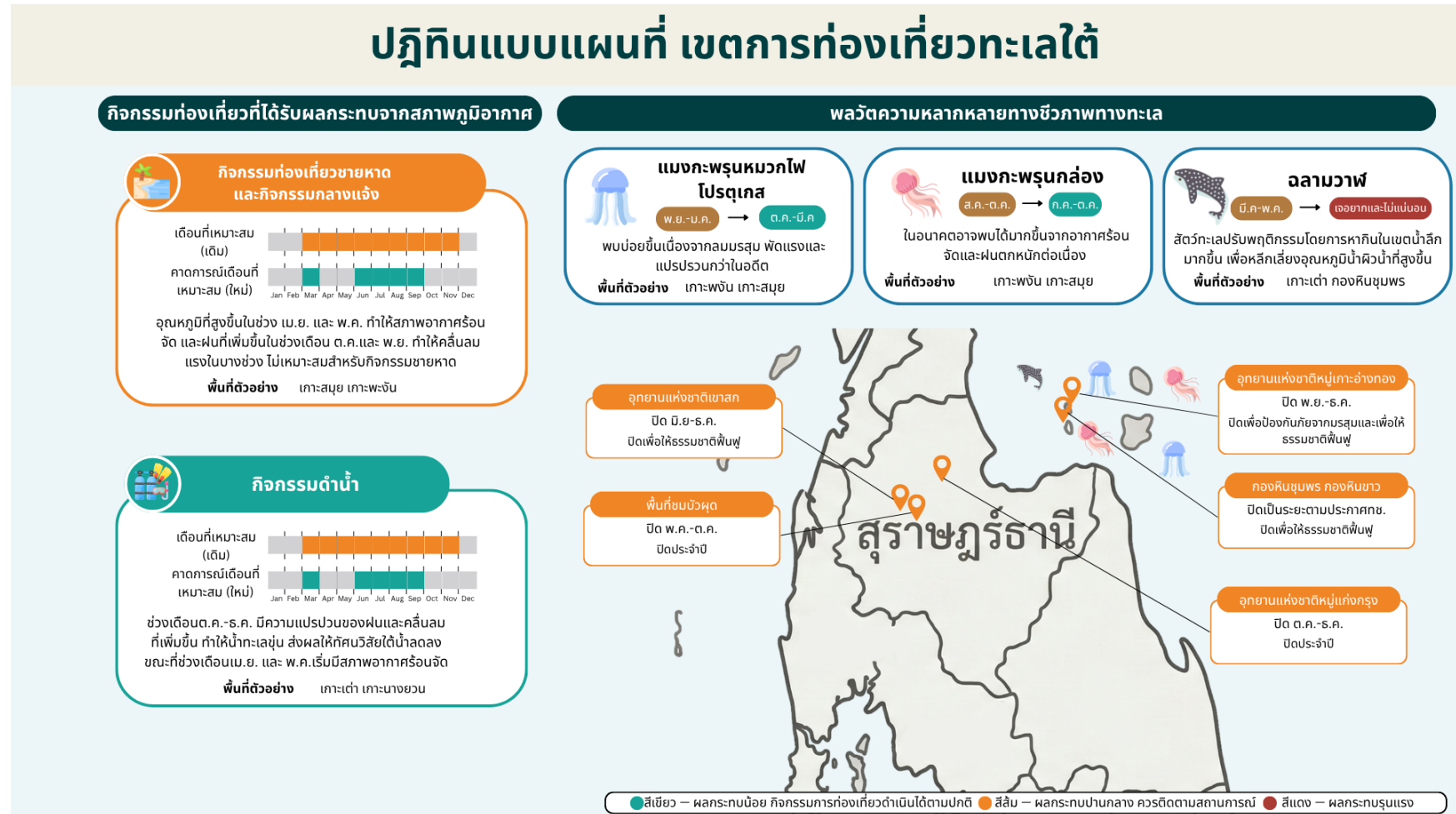
วิสัยทัศน์การพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดสุราษฎร์ธานีถูกกำหนดไว้ภายใต้วิสัยทัศน์รวมในการพัฒนาจังหวัดระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2579) คือ “เมืองเกษตรคุณภาพ การท่องเที่ยวยั่งยืน สังคมเป็นสุข”⁵⁷ โดยในมิติของการขับเคลื่อน “การท่องเที่ยวยั่งยืน” นั้นมุ่งเน้นการฟื้นฟูและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเพื่อยกระดับคุณภาพสู่มาตรฐานสากล พร้อมทั้งสร้างโครงข่ายการท่องเที่ยวชุมชนและส่งเสริมให้ชุมชนท้องถิ่นเข้ามามี

ส่วนร่วมในการพัฒนา ซึ่งจะดำเนินงานภายใต้ยุทธศาสตร์ที่ 2 ในการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อเพิ่มมูลค่าการท่องเที่ยวในทุกมิติ มีเป้าหมายสำคัญในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดให้ตอบรับกับกระแสการท่องเที่ยวโลกเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว ควบคู่ไปกับการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวหลักให้นักท่องเที่ยวเกิดความพึงพอใจ เพื่อกระตุ้นให้เกิดการพักค้างคืนที่ยาวนานขึ้นและมีการใช้จ่ายใช้สอยเพิ่มมากขึ้น ตลอดจนการเร่งพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการบริการและการท่องเที่ยวให้มีคุณภาพตามมาตรฐานเพื่อยกระดับคุณภาพการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในภาพรวม

⁵⁷ “วิสัยทัศน์/ยุทธศาสตร์จังหวัด,” accessed March 12,

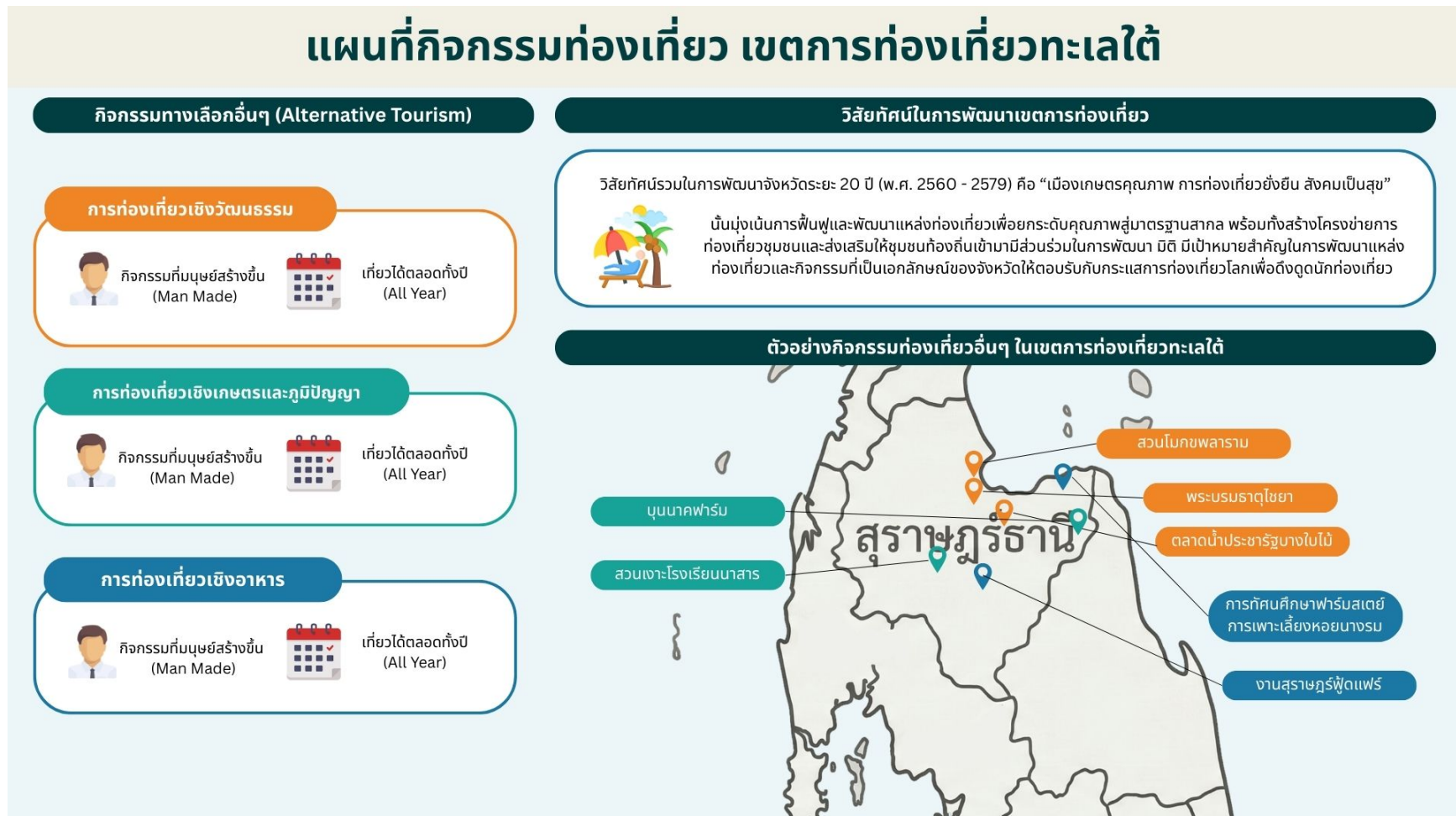
2026, <https://suratthani.moc.go.th/th/content/page/index/id/1337>.

ภาพที่ 11: กิจกรรมที่ได้รับผลกระทบจากสภาพอากาศและพลวัตความหลากหลายชีวภาพทางทะเล เขตการท่องเที่ยวทะเลใต้

ที่มา: รวบรวมโดยคณะผู้วิจัย โดยอิงข้อมูลจากกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

ภาพที่ 12: กิจกรรมท่องเที่ยวทางเลือก และวิสัยทัศน์การพัฒนา

ที่มา: รวบรวมโดยคณะผู้วิจัย

กิจกรรมที่ได้รับผลกระทบจากสภาพอากาศ (Seasonal) และการปรับตัว

ภาพที่ 11 แสดงการเปลี่ยนแปลงช่วงเวลาที่เหมาะสมของกิจกรรมท่องเที่ยวหลัก อันเป็นผลจากความแปรปรวนของสภาพภูมิอากาศในพื้นที่อ่าวไทย โดยเฉพาะผลกระทบจากมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ การเปลี่ยนแปลงของปริมาณฝน และความยาวของฤดูร้อนที่เพิ่มขึ้น ซึ่งส่งผลให้ฤดูกาลท่องเที่ยวบางประเภทขยายหรือเลื่อนช่วงเวลาออกไปจากปฏิทินเดิม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. กิจกรรมท่องเที่ยวชายหาดและกิจกรรมกลางแจ้ง

กิจกรรมการพักผ่อนชายหาดและกิจกรรมทางทะเล เช่น การเล่นน้ำทะเล การเดินเล่นริมชายหาด การพายเรือ หรือกิจกรรมนันทนาการริมทะเล เป็นกิจกรรมหลักที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวในพื้นที่เกาะสมุยและเกาะพะงัน จังหวัดสุราษฎร์ธานี เดิมกิจกรรมเหล่านี้สามารถทำได้ในช่วงเดือนมีนาคมถึงพฤศจิกายน ซึ่งเป็นช่วงที่สภาพทะเลโดยรวมค่อนข้างสงบ อย่างไรก็ตาม จากแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศพบว่าช่วงเวลาที่เหมาะสมสำหรับกิจกรรมดังกล่าวมีแนวโน้มสั้นลง เหลือเพียงเดือนมีนาคม และช่วงเดือนมิถุนายนถึงกันยายน เนื่องจากอุณหภูมิที่สูงขึ้นในช่วงปลายฤดูร้อนทำให้สภาพอากาศร้อนจัดและลดความสบายในการทำกิจกรรมกลางแจ้ง ขณะเดียวกันในช่วงเดือนตุลาคมถึงธันวาคม พื้นที่ได้รับอิทธิพลจากมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งเป็นฤดูฝนหลักของฝั่งอ่าวไทยตอนล่าง ทำให้เกิดฝนตกต่อเนื่องและคลื่นลมแรง ส่งผลให้บางช่วงไม่เหมาะสมต่อการทำกิจกรรมชายหาด การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวอาจทำให้ช่วงฤดูกาลท่องเที่ยวสั้นลงและกระทบต่อผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว เช่น โรงแรม ร้านอาหาร และกิจกรรมริมชายหาด ขณะที่นักท่องเที่ยวอาจต้องปรับแผนการเดินทางหรือหลีกเลี่ยงกิจกรรมกลางแจ้งในช่วงอากาศร้อนจัด แนวทางการปรับตัว ได้แก่ การปรับช่วงเวลากิจกรรมไปสู่ช่วงเช้าหรือเย็น การเพิ่มพื้นที่ร่มเงา และการพัฒนากิจกรรมท่องเที่ยวทางเลือกเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวในช่วงที่สภาพอากาศไม่เอื้ออำนวย

2. กิจกรรมดำน้ำ

กิจกรรมดำน้ำและนันทนาการทางน้ำ เช่น การดำน้ำตื้น การดำน้ำลึก และกิจกรรมทางน้ำอื่น ๆ เป็นกิจกรรมสำคัญของการท่องเที่ยวในพื้นที่เกาะเต่าและเกาะนางยวน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งเป็นแหล่งดำน้ำที่มีชื่อเสียงของประเทศไทย เดิมกิจกรรมเหล่านี้สามารถดำเนินได้ในช่วงเดือนมีนาคมถึงพฤศจิกายน อย่างไรก็ตาม แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศทำให้ช่วงเวลาที่เหมาะสมลดลง เหลือเพียงเดือนมีนาคม และช่วงเดือนมิถุนายนถึงกันยายน โดยในช่วงเดือนตุลาคมถึงธันวาคมพื้นที่ได้รับอิทธิพลจากมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ทำให้เกิดฝนตกหนัก คลื่นลมแรง และตะกอนในทะเลเพิ่มขึ้น ส่งผลให้น้ำทะเลขุ่นและทัศนวิสัยใต้น้ำลดลง ซึ่งกระทบต่อคุณภาพและความปลอดภัยของกิจกรรมดำน้ำ ขณะเดียวกันในช่วงเดือนเมษายนถึงพฤษภาคม อุณหภูมิที่สูงขึ้นและสภาพทะเลที่เริ่มแปรปรวนอาจทำให้สภาพการดำน้ำไม่เหมาะสมเท่าที่ควร การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวอาจส่งผลกระทบต่อธุรกิจดำน้ำ โรงเรียนสอนดำน้ำ

และผู้ประกอบการทัวร์ทางทะเลในพื้นที่ ขณะที่นักท่องเที่ยวอาจมีช่วงเวลาที่เหมาะสมในการทำกิจกรรมได้น้ำลดลง แนวทางการปรับตัว ได้แก่ การปรับเปลี่ยนกิจกรรมดำน้ำให้สอดคล้องกับฤดูกาลมรสุม การให้ข้อมูลสภาพทะเลล่วงหน้าแก่ผู้ประกอบการและนักท่องเที่ยว และการพัฒนากิจกรรมท่องเที่ยวทางธรรมชาติบนเกาะหรือกิจกรรมเชิงเรียนรู้ระบบนิเวศทางทะเลเพื่อเป็นทางเลือกในช่วงที่สภาพทะเลไม่เหมาะสมต่อการดำน้ำ

พลวัตความหลากหลายทางชีวภาพ

ทางทะเล

ในเขตพัฒนาการท่องเที่ยวฝั่งทะเลอันดามัน การประกาศปิดแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติเป็นมาตรการสำคัญในการปรับตัวต่อความเสี่ยงด้านภูมิอากาศและระบบนิเวศ โดยมีตัวอย่างกำหนดการปิดสถานที่และกิจกรรมท่องเที่ยวที่สำคัญ ดังแสดงใน

ภาพที่ 11

1. มาตรการปิดพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว
เพื่อการปรับตัว
(Adaptive Closure Measures)

ภาพที่ 11 สะท้อนแนวทางการบริหารจัดการพื้นที่ท่องเที่ยวของจังหวัด สุราษฎร์ธานี ซึ่งให้ความสำคัญกับการคุ้มครองความหลากหลายทางชีวภาพ (Biodiversity) ควบคู่กับความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว โดยการกำหนดช่วงเวลาปิดแหล่งท่องเที่ยวในลักษณะที่สอดคล้องกับวงจรธรรมชาติและสภาพภูมิอากาศในแต่ละช่วงปี

ในพื้นที่ป่าและทะเลของภาคใต้ตอนบน มาตรการปิดแหล่งท่องเที่ยวถูกนำมาใช้เพื่อบริหารจัดการความเสี่ยงด้านความปลอดภัยและเพื่อเปิดโอกาสให้ทรัพยากรธรรมชาติได้ฟื้นตัว ตัวอย่างเช่น อุทยานแห่งชาติเขาสกมีการจำกัดกิจกรรมพักผ่อนและกิจกรรมท่องเที่ยวบางช่วงของปี เนื่องจากเป็นพื้นที่ป่าดิบชื้นที่มีฝนตกชุกและมีความเสี่ยงต่อเหตุการณ์น้ำป่าไหลหลากในฤดูฝน การปิดพื้นที่ในช่วงดังกล่าวจึงช่วยลดความเสี่ยงต่ออุบัติเหตุและลดแรงกดดันจากนักท่องเที่ยวต่อระบบนิเวศ

ในพื้นที่ทางทะเล มาตรการปิดแหล่งท่องเที่ยวมักเกี่ยวข้องกับสภาพทะเลที่มีคลื่นลมแรงในช่วงมรสุม ตัวอย่างเช่น อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะอ่างทอง ซึ่งอาจมีการปิดพื้นที่บางช่วงของปีเพื่อป้องกันอุบัติเหตุทางทะเลและให้ระบบนิเวศทางทะเลได้ฟื้นฟูตามธรรมชาติ ขณะที่พื้นที่ป่าภูเขา เช่น อุทยานแห่งชาติแก่งกรุง การปิดพื้นที่บางช่วงยังเกี่ยวข้องกับสภาพเส้นทางที่ลื่นหรือเข้าถึงยากในฤดูฝน ซึ่งอาจก่อให้เกิดอันตรายต่อผู้มาเยือน

นอกจากนี้ การปิดพื้นที่บางแห่งยังเกี่ยวข้องกับวงจรธรรมชาติของทรัพยากร ตัวอย่างเช่น พื้นที่ชมบัวผุดในเขตอุทยานแห่งชาติเขาสกและคลองพนม ซึ่งเปิดให้เข้าชมเฉพาะช่วงที่ดอกบัวผุดออกดอก เพื่อป้องกันการรบกวนพืชหายากชนิดนี้ ในขณะที่แหล่งดำน้ำสำคัญรอบเกาะเต่า เช่น กองหินชุมพรและกองหินขาว อาจมีการประกาศปิดชั่วคราวเมื่อพบปัญหาปะการังฟอกขาวหรือเพื่อดำเนินมาตรการฟื้นฟูแนวปะการัง

โดยภาพรวม มาตรการปิดพื้นที่เหล่านี้สะท้อนแนวทางการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวที่พยายามสร้างสมดุลระหว่างการใช้ประโยชน์ด้านการท่องเที่ยวและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อให้แหล่งท่องเที่ยวสามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้อย่างยั่งยืนในระยะยาว

2. การเปลี่ยนแปลงของสัตว์และพืชทะเล

ภาพที่ 11 สะท้อนให้เห็นถึงแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของสัตว์ทะเลสำคัญในพื้นที่ท่องเที่ยวทะเลใต้ โดยเฉพาะจังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวทางทะเลของอ่าวไทยตอนล่าง การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวมีความเชื่อมโยงกับความแปรปรวนของลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ อุณหภูมิน้ำทะเลที่สูงขึ้น และการเปลี่ยนแปลงของกระแสน้ำบริเวณเกาะและแนวปะการัง ส่งผลต่อช่วงเวลาการพบเห็นและพฤติกรรมของสัตว์ทะเลที่เป็นจุดขายหลักของพื้นที่

ในกรณีแมงกะพรุนไฟหมวกโปรตุเกส บริเวณเกาะพะงัน (หาดรีน) และเกาะสมุย ช่วงเวลาการพบจากเดิมพฤศจิกายน-มกราคม ขยายเป็นตุลาคม-มีนาคม สะท้อนผลของลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือที่พัดแรงและมีความแปรปรวนมากขึ้น พัดพาแมงกะพรุนพิษเข้าสู่ชายหาดท่องเที่ยวหลักบ่อยครั้งและยาวนานกว่าเดิม กระทบต่อความปลอดภัยและภาพลักษณ์การท่องเที่ยวชายหาดในช่วงฤดูกาลท่องเที่ยวสำคัญ⁵⁸

สำหรับแมงกะพรุนกล่องในบริเวณเกาะสมุย และเกาะพะงัน โดยเฉพาะเขตน่านน้ำรอบเกาะ พบว่าช่วงเวลาการกระจายตัวจากเดิมสิงหาคม-ตุลาคม ขยายเป็นกรกฎาคม-พฤศจิกายน แนวโน้มดังกล่าวสอดคล้องกับอุณหภูมิน้ำทะเลที่อุ่นสะสมต่อเนื่อง

และสภาพกระแสน้ำที่นิ่งกว่าปกติ เอื้อต่อวงจรชีวิต และการเพิ่มจำนวนของแมงกะพรุน ส่งผลต่อกิจกรรมทางทะเลและความเชื่อมั่นของนักท่องเที่ยว⁵⁹

ขณะที่กิจกรรมการชมฉลามวาฬและเต่าตนุ บริเวณเกาะเต่าและกองหินชุมพร ซึ่งเดิมมีความชัดเจนในช่วงมีนาคม-พฤษภาคม ปัจจุบันมีความไม่แน่นอนมากขึ้น และมีแนวโน้มที่สัตว์ทะเลหายากจะอพยพลงสู่เขตน้ำลึกมากขึ้น สาเหตุสำคัญมาจากอุณหภูมิผิวน้ำที่สูงขึ้น ส่งผลต่อระบบเผาผลาญ และแหล่งอาหาร ทำให้พฤติกรรมการหากินและการเคลื่อนที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม⁶⁰

โดยภาพรวม การเปลี่ยนแปลงที่ปรากฏในพื้นที่ทะเลใต้สะท้อนถึงผลกระทบแบบเหตุการณ์ฉับพลัน และผลกระทบแบบ “ค่อยเป็นค่อยไป” (slow onset) จากการสะสมความร้อนในมวลน้ำทะเล ซึ่งนำไปสู่ความไม่แน่นอนของฤดูกาลท่องเที่ยวทางทะเล (marine tourism seasonality) และเพิ่มความเสี่ยงต่อผู้ประกอบการที่พึ่งพากิจกรรมชมสัตว์ทะเลเป็นหลัก จำเป็นต้องมีระบบเฝ้าระวัง การสื่อสารความเสี่ยง และการปรับรูปแบบกิจกรรมให้สอดคล้องกับบริบทภูมิอากาศที่เปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง

⁵⁸ “ระวัง! พบแมงกะพรุนไฟหมวกโปรตุเกส บนหาดสมุยสวยแต่อันตรายมาก,” accessed March 10, 2026, <https://www.sanook.com/travel/1447115/>.

⁵⁹ “คร.ธรณ์เตือนระวัง! แมงกะพรุนกล่อง สมุย-พะงัน เริ่มพบแล้ว แนะนำเล่นน้ำในช่่ายกัน เลี่ยงเล่นช่วงพลบค่ำ,” 14:39:00+07:00, <https://mgronline.com/onlinesection/detail/9680000073761>.

⁶⁰ “ทะเลเดือดทำให้ ‘ฉลามเสือ’ ว่ายน้ำไปทั่วโลกมากขึ้น แฉมเสี่ยงถูกล่าเชิงพาณิชย์,” springnews, May 20, 2024, <https://www.springnews.co.th/keep-the-world/climate-change/850448>.

กิจกรรมอื่นๆ (Alternative Tourism)

ภาพที่ 12 แสดงให้เห็นถึงแนวทางกิจกรรมการท่องเที่ยวทางเลือกในพื้นที่ภาคใต้ฝั่งอ่าวไทย ซึ่งมีศักยภาพในการเสริมสร้างความยืดหยุ่น ให้แก่ระบบการท่องเที่ยวท้องถิ่น โดยเฉพาะในบริบทที่กิจกรรมทางทะเลและชายหาดมีความผันผวนมากขึ้นจากสภาพอากาศแปรปรวน คลื่นลมแรง และฤดูกาลที่ไม่แน่นอน กิจกรรมเหล่านี้มีลักษณะสำคัญคือพึ่งพาทุนทางวัฒนธรรม วิถีชีวิต และองค์ความรู้ท้องถิ่นเป็นหลัก มากกว่าการพึ่งพาทรัพยากรชายฝั่งโดยตรง จึงช่วยกระจายความเสี่ยงเชิงโครงสร้างของภาคการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยววัฒนธรรม เช่น การปฏิบัติธรรมเจริญจิตภาวนา ณ สวนโมกขพลาราม การทัศนศึกษาโบราณคดี ณ วัดพระบรมธาตุไชยา และการชมตลาดน้ำประชารัฐบางไผ่ เป็นกิจกรรมที่สามารถดำเนินการได้ตลอดปี และมีความยืดหยุ่นสูง เนื่องจากไม่ขึ้นกับสภาพทะเลหรือฤดูกาลธรรมชาติ กิจกรรมส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่ที่มีโครงสร้างพื้นฐานรองรับ และสามารถปรับช่วงเวลาให้เหมาะสมกับสภาพอากาศได้ อีกทั้งยังพึ่งพาทุนทางจิตวิญญาณและประวัติศาสตร์ ซึ่งมีความเสถียรในระยะยาว จึงช่วยสร้างฐานรายได้ที่ไม่ผันผวนตามฤดูกาลท่องเที่ยวชายฝั่ง⁶¹

การท่องเที่ยววิถีเกษตรและภูมิปัญญา แม้มีลักษณะตามฤดูกาล เช่น การเยี่ยมชมสวนเงาะในช่วงเก็บเกี่ยว แต่มีความยืดหยุ่นในเชิงการจัดการ เนื่องจากสามารถวางแผนกิจกรรมให้สอดคล้องกับปฏิทินการผลิต และต่อยอดเป็นกิจกรรมการเรียนรู้หรือเวิร์กช็อปที่จัดได้ตลอดปี เช่น การศึกษาศิลปะการทอผ้าไหมพรมเรียง ความยืดหยุ่นของกิจกรรมประเภทนี้อยู่ที่การเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจฐานราก และการกระจายรายได้ไปยังภาคเกษตรและหัตถกรรม⁶² ลดการพึ่งพารายได้จากภาคบริการชายหาดเพียงอย่างเดียว

การท่องเที่ยวเชิงนวัตกรรมอาหาร เช่น การทัศนศึกษาฟาร์มสเตย์การเพาะเลี้ยงหอยนางรมขาวในอ่าวบ้านดอน เป็นกิจกรรมที่สามารถดำเนินการได้ตลอดปี และมีความยืดหยุ่นเชิงเศรษฐกิจสูง เนื่องจากสามารถปรับรูปแบบกิจกรรมตามสภาพอากาศ และเชื่อมโยงกับห่วงโซ่อุปทานอาหารในท้องถิ่น กิจกรรมลักษณะนี้ยังช่วยสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับภาคประมงและการเกษตร ผ่านการเปลี่ยนจากการผลิตเพื่อขายวัตถุดิบไปสู่การสร้าง

⁶¹ “ตามรอย พุทธศาสนิกชน ครูแห่งจิตวิญญาณผู้ยิ่งใหญ่ (Teachers....” <http://horoscope.trueid.net/>, January 22, 2023, <https://horoscope.trueid.net/detail/A3W0RNY1Z1M5>.

⁶² Admin, “‘ ผ้าไหมพรมเรียง ไข่เค็มไชยา ปูม้าแหลมโพธิ์ ’ รายงานประชาชน โดย ส.ว.พลเดช (ฉบับที่ 145),” *Civil Society Development Institute - CSDI*, September 26, 2022, <https://www.csdi.or.th/2022/09/public-report-145/>.

ประสบการณ์⁶³ ซึ่งเพิ่มรายได้ต่อหัวและลดความเสี่ยงจากความผันผวนของนักท่องเที่ยวขาด

โดยภาพรวม กิจกรรม Alternative Tourism ตามตารางนี้มีบทบาทสำคัญในการสร้างความหลากหลายของผลิตภัณฑ์ท่องเที่ยว และเสริมความสามารถในการปรับตัวของพื้นที่ต่อการ

เปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เนื่องจากช่วยลดการพึ่งพาทรัพยากรทะเลที่มีความเปราะบาง กระจายแหล่งรายได้สู่ภาคส่วนอื่น และเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในระยะยาว ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของความยั่งยืนเชิงโครงสร้างของภาคการท่องเที่ยวได้ในอนาคต

⁶³ “‘กลุ่มแปลงใหญ่หอยนางรมอำเภอกาญจนดิษฐ์’ จ.สุราษฎร์ธานี ต้นแบบแปลงใหญ่หอยนางรม สินค้าเกษตรมูลค่าสูง สร้างรายได้ 68 ล้านบาท/ปี - เทคโนโลยีชาวบ้าน,” accessed March 10,

2026, https://www.khaosod.co.th/technologychaoban/technology/article_304536.

ภาพที่ 13: ปฏิทินการท่องเที่ยวรายเดือน เขตการท่องเที่ยวทะเลใต้

ปฏิทินการท่องเที่ยวรายเดือน — เขตการท่องเที่ยวทะเลใต้														
กิจกรรมท่องเที่ยว	พื้นที่/จังหวัด	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	
กิจกรรมท่องเที่ยวหลัก (ได้รับผลกระทบจากสภาพภูมิอากาศ)														
การพักผ่อนชายหาดและกิจกรรมทางทะเล	เกาะสมุย เกาะพะงัน สุราษฎร์ธานี													
การดำน้ำและนันทนาการทางน้ำ	เกาะเต่า เกาะนางยวน สุราษฎร์ธานี													
พลวัตความหลากหลายทางชีวภาพทางทะเล														
การชมฉลามวาฬ	เกาะเต่า กองหินชุมพร													
อุทยาน / สถานที่ท่องเที่ยว (ข้อมูลเปิด-ปิด)														
อุทยานแห่งชาติเขาสก	สุราษฎร์ธานี													
อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะอ่างทอง	สุราษฎร์ธานี													
อุทยานแห่งชาติแก่งกรุง	สุราษฎร์ธานี													
พื้นที่ชุ่มน้ำผุด (เขาสก/คลองพนม)	สุราษฎร์ธานี													
กองหินชุมพร / กองหินขาว	สุราษฎร์ธานี (รอบเกาะเต่า)													
กิจกรรมทางเลือก — เชิงวัฒนธรรม														
สวนโมกขพลาราม	ไชยา สุราษฎร์ธานี													
พระบรมธาตุไชยา	ไชยา สุราษฎร์ธานี													
ตลาดน้ำประจักษ์ศิลปาคม	สุราษฎร์ธานี													
กิจกรรมทางเลือก — เชิงเกษตรและภูมิปัญญา														
สวนเงาะโรงเรียนนาสาร	สุราษฎร์ธานี													
บุนนาคฟาร์ม	สุราษฎร์ธานี													
การทัศนศึกษาฟาร์มสเตย์	สุราษฎร์ธานี													
การเพาะเลี้ยงหอยนางรม	สุราษฎร์ธานี													
กิจกรรมทางเลือก — เชิงอาหาร														
งานสุราษฎร์ฟู้ดแฟร์	สุราษฎร์ธานี													
ช่วงเวลาเหมาะสม / เปิดให้บริการ														

■ ช่วงเวลาเหมาะสม / เปิดให้บริการ

ที่มา: คณะผู้วิจัย

4 ตัวชี้วัดประเมินผลการใช้ เครื่องมือเพื่อการปรับตัว

การพัฒนาปฏิทินการท่องเที่ยวภายใต้บริบทการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ มีได้สิ้นสุดเพียงแค่การจัดทำและเผยแพร่เครื่องมือเท่านั้น แต่ต้องมีกระบวนการติดตาม ประเมินผล และปรับปรุงอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เครื่องมือดังกล่าวเกิดประสิทธิผลสูงสุดในการสนับสนุนการปรับตัวของภาคการท่องเที่ยว บทนี้จึงนำเสนอกรอบตัวชี้วัดประเมินผลที่ออกแบบมาโดยเฉพาะสำหรับปฏิทินการท่องเที่ยวทั้ง 4 เขต ได้แก่ เขตการท่องเที่ยวทะเลตะวันออก ทะเลตะวันตก ทะเลอันดามัน และทะเลใต้

ตารางที่ 10: ตัวชี้วัดการนำไปใช้

ตัวชี้วัด	คำอธิบาย	วิธีการวัด
การเข้าถึงปฏิทิน	วัดความสามารถในการกระจายปฏิทินสู่กลุ่มเป้าหมายผ่านช่องทางดิจิทัลและออฟไลน์ ครอบคลุมการดาวน์โหลด การเข้าชมเว็บไซต์ และการแจกจ่ายในเวทียุทธศาสตร์และการประชุมผู้ประกอบการ	จำนวนการดาวน์โหลด / ยอดผู้เข้าชมเว็บไซต์ / จำนวนสำเนาที่แจกจ่าย
การนำไปใช้ในภาคธุรกิจ	วัดสัดส่วนผู้ประกอบการที่นำปฏิทินไปใช้จริงในกระบวนการทางธุรกิจ ได้แก่ การวางแผนการตลาด การออกแบบแพ็คเกจทางเลือกในช่วง Low Season และการบริหารความเสี่ยงจากสภาพอากาศ ครอบคลุมทั้งโรงแรม บริษัทนำเที่ยว ผู้ให้บริการเรือ และร้านอาหาร	แบบสำรวจผู้ประกอบการ / รายงานการประชุมกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

กรอบตัวชี้วัดแบ่งออกเป็น 2 มิติหลัก ได้แก่ ตัวชี้วัดการนำไปใช้ (Adoption Indicators) ซึ่งสะท้อนระดับการเข้าถึงและการนำปฏิทินไปปรับใช้จริงในกลุ่มผู้ใช้งานเป้าหมาย และตัวชี้วัดผลลัพธ์ (Outcome Indicators) ซึ่งสะท้อนการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจริงในระบบการท่องเที่ยวอันเป็นผลจากการนำปฏิทินไปใช้ประโยชน์ในระยะยาว

4.1 ตัวชี้วัดการนำไปใช้(Adoption Indicators)

ตัวชี้วัดในมิตินี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวัดระดับการเข้าถึง การยอมรับ และการนำปฏิทินไปบูรณาการในกระบวนการตัดสินใจของกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในภาคการท่องเที่ยว ครอบคลุมทั้งภาคเอกชน ภาครัฐ และนักท่องเที่ยว ซึ่งถือเป็นเงื่อนไขจำเป็นก่อนที่การเปลี่ยนแปลงในระดับผลลัพธ์จะเกิดขึ้นได้

ตัวชี้วัด	คำอธิบาย	วิธีการวัด
การบูรณาการ กับนโยบาย ภาครัฐ	วัดระดับการยอมรับปฏิทินในฐานะแหล่งข้อมูลอ้างอิงของ หน่วยงานภาครัฐ โดยพิจารณาจากจำนวนแผนพัฒนาเขต ท่องเที่ยว นโยบายการปรับตัว หรือเอกสารราชการที่อ้างอิง ข้อมูลจากปฏิทิน	การทบทวนเอกสารราชการ / รายงานการประชุม หน่วยงาน
ความพึงพอใจ ของผู้ใช้งาน	วัดคุณภาพการนำไปใช้ในเชิงอัตนัย โดยประเมินความพึง พอใจใน 4 ด้าน ได้แก่ ความเข้าใจง่าย ความครบถ้วนของ ข้อมูล ความน่าเชื่อถือ และความสามารถในการนำไป ประยุกต์ใช้ได้จริง ครอบคลุมนักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการ และเจ้าหน้าที่ภาครัฐ	แบบสำรวจออนไลน์ / การ สัมภาษณ์เชิงลึก / คะแนน NPS
การขยายผลไป พื้นที่อื่น	วัดศักยภาพในการถ่ายทอดกรอบเครื่องมือสู่บริบทการ ท่องเที่ยวอื่นนอกเหนือจาก 4 เขตทะเลเดิม เช่น การ ท่องเที่ยวภูเขา เมือง หรือเชิงเกษตร รวมถึงการอ้างอิงใน สิ่งพิมพ์วิชาการและการนำไปบรรจุในหลักสูตรพัฒนา บุคลากรท่องเที่ยว	รายงานความร่วมมือ / MOU / การอ้างอิงใน สิ่งพิมพ์วิชาการ

4.2 ตัวชี้วัดผลลัพธ์ (Outcome Indicator)

ตัวชี้วัดผลลัพธ์มุ่งวัดการเปลี่ยนแปลงที่
เกิดขึ้นจริงในระบบการท่องเที่ยวอันเป็นผลจากการ

นำปฏิทินไปใช้ประโยชน์อย่างต่อเนื่อง ตัวชี้วัดในมิติ
นี้มีลักษณะเป็นผลลัพธ์ระยะกลางถึงระยะยาว จึง
ต้องการระยะเวลาในการติดตามที่เพียงพอ และควร
มีการกำหนดข้อมูลฐาน (Baseline) ก่อนการ
ดำเนินการเผยแพร่ปฏิทิน

ตารางที่ 11: ตัวชี้วัดผลลัพธ์

ตัวชี้วัด	คำอธิบาย	วิธีการวัด
การลด Seasonality	วัดความสมดุลของการกระจายนักท่องเที่ยวตลอดทั้งปี โดย พิจารณาว่าช่องว่างระหว่าง Peak Season กับ Low Season แคบลงหรือไม่ รวมถึงการเปลี่ยนแปลงของอัตรา การเข้าพักในเดือนที่เคยเป็น Low Season	สถิติการท่องเที่ยวรายเดือน (กองเศรษฐกิจการท่องเที่ยว และกีฬา) / อัตราการเข้า พัก

ตัวชี้วัด	คำอธิบาย	วิธีการวัด
การกระจายเชิงพื้นที่	วัดการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการกระจายตัวของนักท่องเที่ยวจากพื้นที่หลักสู่พื้นที่รอง เช่น จากพัทยาสู่จันทบุรี จากหัวหินสู่ชุมพร หรือจากภูเก็ตสู่ตรังและสตูล รวมถึงการลดลงของความหนาแน่นในพื้นที่ที่มีปัญหา Overtourism	สถิติผู้เยี่ยมเยือนรายแหล่ง (ททท.) / ข้อมูล Carrying Capacity
เสถียรภาพของรายได้	วัดความสามารถของผู้ประกอบการในการสร้างรายได้สม่ำเสมอตลอดทั้งปี โดยพิจารณาจากความผันผวนของรายได้รายเดือนที่ลดลง สัดส่วนรายได้นอกฤดูกาลที่เพิ่มขึ้น และความสามารถในการรักษาการจ้างงานในช่วง Low Season	แบบสำรวจรายได้ผู้ประกอบการ / ข้อมูลสภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว
การลดความเสี่ยงและอุบัติเหตุ	วัดประสิทธิผลของปฏิทินในฐานะเครื่องมือสื่อสารความเสี่ยง โดยพิจารณาจากการลดลงของอุบัติเหตุทางน้ำจากคลื่นลมแรง การเจ็บป่วยจากความร้อน และเหตุการณ์จากสัตว์ทะเลในช่วงที่ปฏิทินแจ้งเตือน	รายงานอุบัติเหตุทางน้ำ (กรมเจ้าท่า) / สถิติผู้ป่วยฉุกเฉิน / รายงานเหตุการณ์ท่องเที่ยว
การพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางเลือก	วัดการเติบโตของกิจกรรมท่องเที่ยวที่ไม่ขึ้นอยู่กับสภาพอากาศทางทะเลในช่วง Low Season เช่น การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม สุขภาพ และนิเวศบนบก รวมถึงสัดส่วนรายได้จากผลิตภัณฑ์ทางเลือกที่เพิ่มขึ้น	ทะเบียนกิจกรรมท่องเที่ยว (ททท. / อปท.) / รายงานผู้ประกอบการใหม่

5 บทสรุป

ปฏิทินการท่องเที่ยวเพื่อการปรับตัวฉบับนี้เป็นเครื่องมือวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ที่ใช้ข้อมูลภูมิอากาศเป็นฐาน ออกแบบมาเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ใช้งานสามกลุ่มหลัก ได้แก่ นักท่องเที่ยวที่ต้องการข้อมูลความเสี่ยงและทางเลือกในการวางแผนการเดินทาง ผู้ประกอบการที่ต้องการบริหารจัดการอุปสงค์และพัฒนาผลิตภัณฑ์ท่องเที่ยวใหม่ และหน่วยงานภาครัฐที่ต้องการใช้ข้อมูลเพื่อกำหนดนโยบายการจัดการพื้นที่และการกระจายนักท่องเที่ยว ปฏิทินฉบับนี้แตกต่างจากปฏิทินท่องเที่ยวทั่วไปอย่างมีนัยสำคัญ เนื่องจากมีได้มุ่งเน้นการประชาสัมพันธ์เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว หากแต่นำเสนอข้อมูลความเสี่ยงด้านภูมิอากาศและพลวัตระบบนิเวศอย่างตรงไปตรงมา เพื่อให้ผู้ใช้งานสามารถตัดสินใจบนพื้นฐานของข้อมูลจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์เชิงโครงสร้างที่สำคัญประการหนึ่งของปฏิทินฉบับนี้คือการลดความเป็นฤดูกาล (Seasonality) ของการท่องเที่ยวชายฝั่ง ซึ่งถือเป็นมาตรการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในเชิงระบบ การนำเสนอข้อมูลความเสี่ยงและทางเลือกกิจกรรมในช่วง Low Season อย่างเป็นระบบจะช่วยกระจายนักท่องเที่ยวออกจากช่วงพีคและพื้นที่แออัด ลดแรงกดดันต่อระบบนิเวศ และสร้างรายได้ที่มีเสถียรภาพตลอดทั้งปี ในขณะเดียวกัน ปฏิทินยังระบุช่วงเวลา Seasonal Closure ของแต่ละเขตพัฒนาการท่องเที่ยวไว้อย่าง

ชัดเจน เพื่อสื่อสารกับนักท่องเที่ยวล่วงหน้า ลดความผิดพลาด และรักษาฐานทรัพยากรธรรมชาติให้มีความยั่งยืนในระยะยาว

5.1 ภาพรวมผลการวิเคราะห์ปฏิทินท่องเที่ยว

การวิเคราะห์ปฏิทินการท่องเที่ยวใน 4 เขตพัฒนาการท่องเที่ยวชายฝั่งทะเลของไทย พบรูปแบบร่วมและความแตกต่างเชิงพื้นที่ที่มีนัยสำคัญต่อการวางแผนการท่องเที่ยวในอนาคต

ผลการวิเคราะห์ดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าปฏิทินฉบับนี้มีได้มีบทบาทเป็นเพียงเครื่องมือวางแผนสำหรับผู้ประกอบการและภาครัฐ แต่ยังเป็นช่องทางสื่อสารความเสี่ยงและสร้างความคาดหวังที่ถูกต้องให้กับนักท่องเที่ยวแต่ละกลุ่มอย่างตรงจุด ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญสำหรับการบริหารจัดการอุปสงค์เชิงพื้นที่-เชิงเวลาและการกระจายนักท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพ

5.1.1 แนวโน้มความเสี่ยงด้านภูมิอากาศ

ในภาพรวม เขตการท่องเที่ยวทุกแห่งมีแนวโน้มอุณหภูมิสูงขึ้นในช่วงปลายฤดูร้อน โดยเฉพาะเดือนเมษายน-พฤษภาคม ที่จำนวนวันซึ่งดัชนีความร้อนเกิน 35 องศาเซลเซียสเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ ส่งผลให้กิจกรรมกลางแจ้งและการท่องเที่ยวชายหาดในช่วงดังกล่าวมีความเสี่ยงด้านสุขภาพสูงขึ้น โดยเขตทะเลตะวันออกมีความเสี่ยงจากความร้อนเพิ่มขึ้นชัดเจนที่สุด ขณะที่เขตทะเลใต้มีช่วงเวลาที่เหมาะสมต่อการท่องเที่ยวกระจุกตัวแคบที่สุด เนื่องจากได้รับอิทธิพลทั้งมรสุม

ตะวันออกเฉียงเหนือและตะวันตกเฉียงใต้ ส่วนเขตทะเลอันดามันมีช่วงท่องเที่ยวที่เหมาะสมกระจุกตัวอยู่ในธันวาคม-มีนาคม

5.1.2 พลวัตความหลากหลายทางชีวภาพ

นอกเหนือจากตัวชี้วัดด้านความร้อนและฝน พลวัตของระบบนิเวศชายฝั่งเป็นอีกมิติสำคัญที่ปฏิทินฉบับนี้นำเสนอ ทั้ง 4 เขตพบแนวโน้มร่วมกันคือสัตว์ทะเลสำคัญมีการเปลี่ยนแปลงช่วงเวลาการพบเห็นและพฤติกรรมอันเป็นผลจากอุณหภูมิ น้ำทะเลที่สูงขึ้น ตั้งแต่ปรากฏการณ์แพลงก์ตอนบลูมที่ขยายช่วงเวลาและพื้นที่การเกิด การเปลี่ยนแปลงช่วงเวลาพบแมงกะพรุนพิษที่ส่งผลต่อความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว ไปจนถึงการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการวางไข่ของเต่าทะเลในเขตทะเลตะวันออกและอันดามัน และการอพยพของพะยูนในเขตทะเลอันดามัน ความเปลี่ยนแปลงเหล่านี้กระทบโดยตรงต่อกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติที่ใช้สัตว์ทะเลเป็นจุดขาย หากไม่มีการปรับปฏิทินกิจกรรมให้สอดคล้อง ทั้งผู้ประกอบการและนักท่องเที่ยวจะเผชิญทั้งความเสี่ยงด้านความปลอดภัยและความผิดหวังจากประสบการณ์ที่ไม่ตรงกับความต้องการ

5.1.3 ศักยภาพของการท่องเที่ยวทางเลือก

จากความเสี่ยงด้านภูมิอากาศและพลวัตระบบนิเวศข้างต้น ทั้ง 4 เขตมีศักยภาพในการพัฒนากิจกรรมท่องเที่ยวทางเลือก (Alternative Tourism) ที่ไม่พึ่งพาทรัพยากรชายฝั่งโดยตรง ไม่ว่าจะเป็นการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ และ Wellness การท่องเที่ยววิถีเกษตรและชุมชน รวมถึงกิจกรรมเชิงนิเวศบนบก ซึ่งสามารถรองรับ

นักท่องเที่ยวในช่วงที่สภาพอากาศไม่เอื้อต่อกิจกรรมทางทะเล นอกจากจะเป็นกลไกในการกระจายรายได้สู่ชุมชนและภาคส่วนอื่นแล้ว ยังเป็นเครื่องมือสำคัญในการลด Seasonality ของการท่องเที่ยวชายฝั่งในเชิงโครงสร้าง และเสริมความสามารถในการปรับตัวของพื้นที่ต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในระยะยาว

5.1.4 โครงสร้างอุปสงค์ของนักท่องเที่ยวต่างชาติ

เมื่อนำข้อมูลปฏิทินมาพิจารณาร่วมกับสถิตินักท่องเที่ยวต่างชาติปี 2567 พบว่าเดือนที่นักท่องเที่ยวเดินทางเข้าประเทศไทยมากที่สุดคือ ธันวาคม รองลงมาคือมกราคม-กุมภาพันธ์ และกรกฎาคม ขณะที่กันยายน-ตุลาคมเป็นเดือนที่นักท่องเที่ยวน้อยที่สุด (2.2 ล้านคน) โดยตลาดอาเซียนเป็นกลุ่มที่มีจำนวนสูงและกระจายตลอดปี ตลาดยุโรปกระจุกตัวในช่วงพฤศจิกายน-กุมภาพันธ์ และตลาดอินเดียกับตะวันออกกลางขยายตัวในช่วงพฤษภาคม-สิงหาคม

เมื่อซ้อนทับข้อมูลทั้งสองส่วนเข้าด้วยกัน พบว่ากลุ่มตลาดที่มีความเสี่ยงสูงสุดคือ ตลาดยุโรป ซึ่งเดินทางสูงสุดในช่วงพฤศจิกายน-กุมภาพันธ์ ทับซ้อนกับช่วงที่เขตทะเลใต้และทะเลตะวันออกยังมีความเสี่ยงจากมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบกับกลุ่มนี้มีความอ่อนไหวสูงต่อคุณภาพชายหาดและปรากฏการณ์แพลงก์ตอนบลูม ตลาดจีน มีความกังวลสูงเรื่องความปลอดภัยทางน้ำเป็นพื้นฐาน และเดินทางมากในช่วงกรกฎาคม-สิงหาคม ซึ่งเป็นช่วงที่อันดามันอยู่ในมรสุม จึงต้องการการสื่อสารความ

เสี่ยงและสภาพคลื่นลมอย่างชัดเจน ตลาดอินเดีย ที่มีการเดินทางสูงในเดือนพฤษภาคม-มิถุนายน สำหรับงานแต่งงานและกิจกรรมรางวัลองค์กร จะเผชิญทั้งความเสี่ยงจากฝนและความร้อนที่เพิ่มขึ้น พร้อมกัน ขณะที่ ตลาดตะวันออกกลาง เดินทางมากในช่วงพฤษภาคม-สิงหาคมเช่นกัน แต่กลุ่มนี้แสวงหา

ความเขียวชึ้นและการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ปฏิทินสำหรับกลุ่มนี้จึงเป็นโอกาสมากกว่าความเสี่ยง และตลาดเกาหลีใต้และญี่ปุ่น ที่นิยมกอล์ฟและสปา จะได้รับผลกระทบจากความร้อนที่เพิ่มขึ้นในช่วงกรกฎาคม-สิงหาคม ซึ่งกระทบกิจกรรมกลางแจ้งโดยตรง

5.2 ข้อจำกัดและข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนาปฏิทิน

5.2.1 ข้อจำกัดของการวิจัย

การจัดทำปฏิทินฉบับนี้มีข้อจำกัดที่ควรนำมาพิจารณาประกอบการตีความผลการวิเคราะห์ใน 5 ด้านหลัก

1. ข้อจำกัดด้านตัวชี้วัดภูมิอากาศ

แม้ดัชนีความร้อนและปริมาณน้ำฝนจะครอบคลุมความเสี่ยงหลักที่ส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยวชายฝั่ง และสามารถเชื่อมโยงไปสู่ผลกระทบด้านอื่นๆ ได้ในเชิงระบบ แต่ภัยพิบัติรูปแบบอื่น เช่น พายุ น้ำท่วมฉับพลัน และดินโคลนถล่ม ยังมีข้อจำกัดด้านการเข้าถึงข้อมูลที่เพียงพอสำหรับการวิเคราะห์ในระดับรายเดือนและรายพื้นที่ จึงยังไม่ได้รับการนำเสนอในปฏิทินฉบับนี้

2. ข้อจำกัดด้านข้อมูลพฤติกรรมนักท่องเที่ยว

ปฏิทินฉบับนี้ใช้ข้อมูลสถิตินักท่องเที่ยวรายเดือนเป็นฐานในการวิเคราะห์ด้านอุปสงค์ แต่ยังขาดข้อมูลเชิง

พฤติกรรมเชิงลึก เช่น รูปแบบการจองล่วงหน้า อัตราการยกเลิก และความยืดหยุ่นในการปรับเปลี่ยนแผนการเดินทางตามสภาพอากาศ ซึ่งอาจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญในแต่ละกลุ่มตลาด

3. ข้อจำกัดด้านการแบ่งกลุ่มตลาดและมิติเศรษฐกิจ

การวิเคราะห์ในปฏิทินฉบับนี้นำเสนอภาพรวมในระดับเขตพัฒนาการท่องเที่ยว ยังไม่สามารถจำแนกตามกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีความต้องการแตกต่างกัน เช่น กลุ่มอายุ ระดับรายได้ หรือภูมิภาคต้นทาง รวมถึงยังขาดการวิเคราะห์ผลกระทบทางเศรษฐกิจในเชิงลึก เช่น รายได้ต่อหัว ระยะเวลาการพำนั และค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวในแต่ละช่วงเวลา

4. ขอบเขตพื้นที่และประเภทการท่องเที่ยว

งานวิจัยฉบับนี้มุ่งเน้นการท่องเที่ยวทะเลและชายฝั่งใน 4 เขตพัฒนาการท่องเที่ยวเป็นหลัก จึงไม่ครอบคลุมรูปแบบการท่องเที่ยวประเภทอื่น เช่น การท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติในพื้นที่ภาคเหนือและภาคกลาง หรือกิจกรรมที่ผูกติดกับฤดูกาลเฉพาะพื้นที่

เช่น การชมดอกไม้และการท่องเที่ยวอุทยาน
แห่งชาติบนบก

5. ข้อจำกัดด้านความละเอียดของพื้นที่ วิเคราะห์

เนื่องจากปฏิทินฉบับนี้จัดทำในระดับ
เขตพัฒนาการท่องเที่ยว ซึ่งครอบคลุมหลาย
จังหวัดในคราวเดียวกัน ข้อมูลที่นำเสนอจึง
เป็นค่าเฉลี่ยในระดับภูมิภาค ไม่สามารถ
สะท้อนความแตกต่างของสภาพภูมิอากาศ
และความเสี่ยงในระดับแหล่งท่องเที่ยวราย
พื้นที่ได้อย่างแม่นยำ เช่น ความแตกต่าง
ระหว่างชายหาดที่อยู่ในอ่าวกับชายหาดที่รับ
มรสุมโดยตรง หรือความแตกต่างระหว่างเกาะ
ขนาดใหญ่กับเกาะขนาดเล็กที่มีความ
เปราะบางต่างกัน ในทำนองเดียวกัน ข้อมูล
พลวัตความหลากหลายทางชีวภาพและ
Iconic Species ก็ยังอยู่ในระดับเขตการ
ท่องเที่ยว ยังไม่สามารถระบุช่วงฤดูกาลวางไข่
หรืออพยพในระดับแหล่งท่องเที่ยวรายพื้นที่ได้
ครบถ้วน เนื่องจากข้อมูลทางชีววิทยาในระดับ
ดังกล่าวยังมีความครอบคลุมไม่เพียงพอ
ผู้ใช้งานจึงควรพิจารณาบริบทเฉพาะของแต่ละ
พื้นที่ประกอบด้วยเสมอ

5.2.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนาในระยะ ต่อไป

เพื่อให้ปฏิทินมีความครอบคลุมและเป็น
ประโยชน์ต่อการวางแผนได้มากยิ่งขึ้น มี
ข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนาต่อยอดใน 3 ด้าน

1. รูปแบบของปฏิทิน

ปฏิทินในรูปแบบปัจจุบันได้รับการ
ออกแบบให้เป็นเอกสารอ้างอิงเชิงนโยบาย
ซึ่งมีประโยชน์ในการสื่อสารภาพรวมของ
ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพ
ภูมิอากาศต่อภาคการท่องเที่ยวได้อย่างเป็น
ระบบ อย่างไรก็ตาม รูปแบบเอกสารมี
ข้อจำกัดสำคัญในแง่ของการเข้าถึงและ
การอัปเดตข้อมูล เนื่องจากข้อมูลด้านการ
ท่องเที่ยวและสภาพภูมิอากาศมีการ
เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ไม่ว่าจะเป็น
สถานะการเปิด-ปิดของอุทยาน พลวัตของ
สัตว์ทะเล หรือกำหนดการจัดกิจกรรมและ
เทศกาลต่างๆ การพิมพ์เผยแพร่ในรูปแบบ
เอกสารจึงไม่สามารถสะท้อนความเป็น
ปัจจุบันของข้อมูลได้อย่างเพียงพอ

ดังนั้น ในระยะต่อไปจึงมีข้อเสนอแนะให้พัฒนา
ปฏิทินการท่องเที่ยวสู่รูปแบบ Dashboard ดิจิทัล
แบบ Interactive โดยมีเป้าหมายหลัก 2 ประการ
ได้แก่ การเพิ่มความสะดวกในการเข้าถึงข้อมูล
สำหรับผู้ใช้งานทุกกลุ่ม และการสร้างระบบที่รองรับ
การอัปเดตข้อมูลได้อย่างต่อเนื่องและทันการณ์โดย
ไม่ต้องจัดพิมพ์เอกสารใหม่ทุกครั้ง

Dashboard ดังกล่าวควรประกอบด้วย
องค์ประกอบหลักดังนี้

- การแสดงผลแบบ Map-based และรายเดือน ผู้ใช้
สามารถคลิกเลือกพื้นที่หรือจังหวัดบนแผนที่ หรือ
เลือกดูตามรายเดือน เพื่อดูกิจกรรมที่เหมาะสม
พร้อมสถานะการเปิด-ปิดของอุทยานและแหล่ง
ท่องเที่ยวที่อัปเดตอยู่เสมอ

- ตัวกรองตามประเภทกิจกรรม ผู้ใช้สามารถกรองข้อมูลตามประเภทกิจกรรมที่สนใจ เช่น ดำน้ำ ชายหาด ล่องเรือ ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม หรือ กิจกรรมในร่ม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ตรงกับความต้องการ โดยไม่ต้องอ่านข้อมูลทั้งหมด
- ระบบแจ้งเตือนความเสี่ยง แสดงสัญลักษณ์เตือนในช่วงเวลาที่มีความเสี่ยงสูง เช่น ฤดูแมงกะพรุน ช่วงคลื่นลมแรง หรืออุณหภูมิสูงสุดขีด ซึ่งสามารถอัปเดตได้แบบ Real-time ตามข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- ข้อมูลสัตว์ทะเลและ Species on the Move แสดงช่วงเวลาที่มีโอกาสพบสัตว์ทะเลชนิดต่างๆ พร้อมหมายเหตุถึงความไม่แน่นอนที่เพิ่มขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เพื่อช่วยกำหนดความคาดหวังของนักท่องเที่ยว
- การเชื่อมโยงกับกิจกรรมทางเลือก ในช่วงเดือนที่กิจกรรมทางทะเลหลักไม่เหมาะสม Dashboard ควรแนะนำกิจกรรมทางเลือกในพื้นที่ใกล้เคียงที่ยังทำได้อยู่ เพื่อช่วยกระจายนักท่องเที่ยวและลด Seasonality

การพัฒนาสู่รูปแบบ Dashboard จะทำให้ปฏิทินเปลี่ยนจากเอกสารที่ใช้ได้ครั้งเดียวสู่เครื่องมือที่มีชีวิต สามารถปรับปรุงข้อมูลได้โดยหน่วยงานพันธมิตร และเข้าถึงได้โดยผู้ใช้งานทุกกลุ่มตั้งแต่นักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการ ไปจนถึงผู้กำหนดนโยบาย ซึ่งจะช่วยให้ปฏิทินเกิดประโยชน์สูงสุดและสามารถรองรับการ

เปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. กรอบการพัฒนาปฏิทินในอนาคต

ปฏิทินฉบับปัจจุบันมีขอบเขตครอบคลุม 4 เขตการท่องเที่ยวทางทะเลและชายฝั่ง ในระยะต่อไปมีข้อเสนอแนะให้พัฒนาใน 6 ด้านหลักดังนี้

ตารางที่ 12: กรอบการพัฒนาปฏิทินในอนาคต

ประเด็นการพัฒนา	รายละเอียด
ขยายชุดตัวชี้วัดภูมิอากาศและความละเอียดเชิงพื้นที่	เพิ่มผลกระทบแบบ Slow Onset เช่น การกัดเซาะชายฝั่ง น้ำเค็มรุก และการเสื่อมสภาพของหาดทราย รวมถึงตัวแปรที่ส่งผลต่อกิจกรรมท่องเที่ยวโดยตรง เช่น ดัชนีความร้อนและพายุฝนฟ้าคะนอง และพัฒนาความละเอียดของข้อมูลจากระดับเขตสู่ระดับจังหวัดและรายแหล่งท่องเที่ยว
เพิ่มมิติพฤติกรรมและการแบ่งกลุ่มตลาด	บูรณาการข้อมูลเชิงพฤติกรรมนักท่องเที่ยว เช่น รูปแบบการจองและการยกเลิก และพัฒนาการวิเคราะห์ให้ตอบโจทย์กลุ่มนักท่องเที่ยวที่

ประเด็นการพัฒนา	รายละเอียด
	แตกต่างกัน เพื่อให้ผู้ประกอบการและหน่วยงานสามารถกำหนดกลยุทธ์การตลาดได้ตรงจุดมากขึ้น
เพิ่มมิติด้านความปลอดภัยและภัยพิบัติ	บรรจุข้อมูลพื้นที่เสี่ยงภัยพิบัติที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เช่น พื้นที่เสี่ยงน้ำท่วมฉับพลัน ดินโคลนถล่ม และคลื่นซัดชายฝั่งในช่วงมรสุม เพื่อให้นักท่องเที่ยวและผู้ประกอบการสามารถวางแผนรับมือได้ล่วงหน้า
เพิ่มมิติเศรษฐกิจและการเชื่อมโยงนโยบาย	เพิ่มการวิเคราะห์ผลกระทบทางเศรษฐกิจรายฤดูกาล เช่น รายได้ต่อหัว ระยะเวลาการพำนักร และการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยว และบูรณาการปฏิทินเข้ากับแผนพัฒนาเขตการท่องเที่ยวและนโยบายการปรับตัวระดับประเทศ
เพิ่มมิติชุมชนและการท่องเที่ยวทางเลือก	ขยายข้อมูลการท่องเที่ยววิถีชุมชน เทศกาลและประเพณีท้องถิ่นรายจังหวัด รวมถึงข้อมูล Species on the Move เพื่อช่วย Manage Expectation ของนักท่องเที่ยวสำหรับกิจกรรมชมสัตว์ทะเล
ขยายขอบเขตสู่เขตการท่องเที่ยวอื่น	นำกรอบเครื่องมือไปปรับใช้กับพื้นที่ท่องเที่ยวประเภทอื่น เช่น การท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติบนบก การท่องเที่ยวชุมชนในพื้นที่เสี่ยงภัย และเขตการท่องเที่ยวในภูมิภาคอื่นของประเทศ

ที่มา: คณะผู้วิจัย

3. กรอบการทบทวนข้อมูลในปฏิทิน

เนื่องจากปฏิทินการท่องเที่ยวมีความเชื่อมโยงกับข้อมูลที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

จึงจำเป็นต้องมีกรอบการทบทวนและอัปเดตข้อมูลอย่างเป็นระบบ โดยแบ่งตามความถี่ของการเปลี่ยนแปลงดังนี้

ตารางที่ 13: กรอบการทบทวนข้อมูลในปฏิทิน

ความถี่	ประเภทข้อมูล	ตัวอย่าง
รายเดือน	ข้อมูลที่มีการเปลี่ยนแปลงสูงและส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยโดยตรง	สถานะเปิด-ปิดอุทยานและแหล่งดำน้ำ (กรณีปิดพิเศษ เช่น ปะการังฟอกขาว) / การแจ้งเตือนธงแดงและสภาพคลื่นลม
รายฤดูกาล (ทุก 3-4 เดือน)	ข้อมูลที่เปลี่ยนแปลงตามฤดูกาลและมีผลต่อการวางแผนระยะกลาง	การพบแมงกะพรุน การบานของปะการัง ช่วงวางไข่ของสัตว์ทะเล การอพยพของโลมาและวาฬ / กิจกรรมตามฤดูกาล เช่น ช่วงเก็บเกี่ยวผลไม้และเทศกาลท้องถิ่น
รายปี	ข้อมูลที่เปลี่ยนแปลงในระดับโครงสร้างและนโยบาย	กำหนดการเปิด-ปิดอุทยานประจำปี / การเปลี่ยนแปลงกฎระเบียบการเข้าพื้นที่และการจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยว / การเพิ่มหรือปรับรายชื่อกิจกรรมทางเลือก
ทุก 3-5 ปี	ข้อมูลที่ต้องการการวิเคราะห์เชิงวิชาการและมีต้นทุนการอัปเดตสูง	ข้อมูลคาดการณ์สภาพภูมิอากาศจากแบบจำลอง CMIP / การประเมิน Carrying Capacity ของแหล่งท่องเที่ยว / สถานภาพของระบบนิเวศแนวปะการังและหญ้าทะเล / ทบทวนกรอบแนวคิดและวิธีวิทยาของปฏิทิน

ที่มา: คณะผู้วิจัย

6 บรรณานุกรม

- “9 สถานที่เที่ยวภูเก็ต จะเล่นสวนน้ำ โหนสลิง ชมอควาเรียมหรือจะไปดูโชว์ก็สนุกสนานสุดๆแน่นอน - Thai Restnfun.” Accessed March 10, 2026. <https://www.thairstnfun.com/blog/9-phuket-attractions-water-park-zipline-aquarium-or-watch-the-show>.
- “16 มกราคม 2565 ‘ห้วยหิน’ น้ำทะเลเป็นสีเขียว จากปรากฏการณ์ ‘ซีปลาวาฟ.’” ข่าวสิ่งแวดล้อม. สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, January 15, 2022. <https://www.onep.go.th/16-%e0%b8%a1%e0%b8%81%e0%b8%a3%e0%b8%b2%e0%b8%84%e0%b8%a1-2565-%e0%b8%ab%e0%b8%b1%e0%b8%a7%e0%b8%ab%e0%b8%b4%e0%b8%99-%e0%b8%99%e0%b9%89%e0%b8%b3%e0%b8%97%e0%b8%b0%e0%b9%80%e0%b8%a5/>.
- Admin. “‘ ผ้าไหมพรมเรียง ไข่เค็มไชยา ปูม้าแหลมโพธิ์ ’ รายงานประชาชน โดย ส.ว.พลเดช (ฉบับที่ 145).” *Civil Society Development Institute - CSDI*, September 26, 2022. <https://www.csdi.or.th/2022/09/public-report-145/>.
- Drago, Carlo, and Angelo Leogrande. *Beyond Temperature: How the Heat Index 35 Shapes Environmental, Social, and Governance Standards*. n.d.
- FM91 Trafficpro, dir. นทท.จีน โวยบริษัทแพ็กเกจทัวร์ ฝ่าธงแดงล่องเรือยอร์ชเที่ยว สุดท้ายล่มกลางอ่าว หวิดตายยกครีว. 2025. 02:37. https://www.youtube.com/watch?v=JsLo-oe45_o.
- GreenNews, กองบรรณาธิการ. “โรคปะการังระบาด เกาะขาม-สัทธิบ-แสมสาร สาเหตุยังไม่ชัด ทช.เร่งคัดแยก.” *สำนักข่าวสิ่งแวดล้อม (GreenNews)*, October 27, 2022. <https://greennews.agency/?p=31161>.
- Hayes, Christian T., Dustin S. Baumbach, David Juma, and Stephen G. Dunbar. “Impacts of Recreational Diving on Hawksbill Sea Turtle (*Eretmochelys Imbricata*) Behaviour in a Marine Protected Area.” *Journal of Sustainable Tourism* 25, no. 1 (2017): 79–95. <https://doi.org/10.1080/09669582.2016.1174246>.

<http://horoscope.trueid.net/>. “ตามรอย พุทธศาสนิกชน ครูแห่งจิตวิญญาณผู้ยิ่งใหญ่ (Teachers...” January 22, 2023. <https://horoscope.trueid.net/detail/A3W0Rny1Z1M5>.

<https://travel.trueid.net>. “เกาะมันใน ดูเต่าทะเล ที่ ศูนย์อนุรักษ์พันธุ์เต่าทะเล ชิลทะเลระยอง.” Accessed March 10, 2026. <https://travel.trueid.net/detail/MRXD83pPW05>.

<https://www.naewna.com>. “เกาะกูดเตือนระวังแมงกะพรุนกล่อง หลังพบนักท่องเที่ยวถูกพิษบาดเจ็บ.” Accessed March 10, 2026. <https://www.naewna.com/local/248577>.

<https://www.tnnthailand.com/earth/198150/>. “พัทยา...ลาก่อน? เมืองท่องเที่ยวจมน้ำท่วมซ้ำซาก นักท่องเที่ยวหาย.” May 5, 2025. <https://www.tnnthailand.com/earth/198150/>.

Mail, Pattaya. “Hot Days, Storm Risk Ahead for Pattaya as Summer Weather Pattern Builds.” *Pattaya Mail*, March 9, 2026. <https://www.pattayamail.com/news/hot-days-storm-risk-ahead-for-pattaya-as-summer-weather-pattern-builds-538591>.

Mieczkowski, Z. “The Tourism Climatic Index: A Method of Evaluating World Climates for Tourism.” *Canadian Geographies / Géographies Canadiennes* 29, no. 3 (1985): 220–33. <https://doi.org/10.1111/j.1541-0064.1985.tb00365.x>.

“NBT CONNEXT - จังหวัดเพชรบุรี ห่วงปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง พร้อมเสริมทราย ชายหาดชะอำ ป้องกันผลกระทบความเดือดร้อนของชาวบ้าน ชาวประมง.” Accessed March 10, 2026. <https://thainews.prd.go.th/thainews/news/view/475994/?bid=1>.

Patchesuti, Warapol. “ประจวบฯ จัดใหญ่ ‘Gastronomy @ Prachuapkirikhan’ ชูซอฟต์พาวเวอร์อาหารและส่งเสริมการท่องเที่ยว.” *เดลินิวส์*, n.d. Accessed March 11, 2026. <https://www.dailynews.co.th/news/5053724/>.

samso. “ปิดจุดดำน้ำ 7 แห่งแก่ปะการังฟอกขาว.” January 21, 2011. <https://www.komchadluek.net/news/86436>.

Schofield, Gail, Liam C. D. Dickson, Lucy Westover, Antoine M. Dujon, and Kostas A. Katselidis. “COVID-19 Disruption Reveals Mass-tourism Pressure on Nearshore Sea Turtle

- Distributions and Access to Optimal Breeding Habitat.” *Evolutionary Applications* 14, no. 10 (2021): 2516–26. <https://doi.org/10.1111/eva.13277>.
- Scott, Daniel, Michelle Rutty, Bas Amelung, and Mantao Tang. “An Inter-Comparison of the Holiday Climate Index (HCI) and the Tourism Climate Index (TCI) in Europe.” *Atmosphere* 7, no. 6 (2016): 80. <https://doi.org/10.3390/atmos7060080>.
- springnews. “ทะเลเดือดทำให้ ‘ฉลามเสือ’ ว่ายไปขั้วโลกมากขึ้น แฉมเสี่ยงถูกล่าเชิงพาณิชย์.” May 20, 2024. <https://www.springnews.co.th/keep-the-world/climate-change/850448>.
- springnews. “ไทยอากาศร้อนจัด! ลำดับ3ในรอบ70 ปี เม.ย. 68 บางที่ทะเล 44 °C ภาคเหนือเสี่ยงสุด.” March 3, 2025. <https://www.springnews.co.th/keep-the-world/climate-change/856378>.
- “TCEB ยกกระต๊อบประเพณีถือศีลกินผัก จัดงาน Phuket Food Faith 2023 ดึงเชฟจากร้านดังรังสรรค์เมนูอาหารเจ.” Accessed March 12, 2026. <https://mgronline.com/south/detail/9660000074824>.
- Thai PBS. “บางแสนน้ำทะเลสีเขียว เกิดจากแพลงก์ตอนบลูม ‘อ.ธรณ์’ ชี้สาเหตุโลกร้อน.” February 26, 2024. <https://www.thaipbs.or.th/news/content/337441>.
- Thai PBS. “พื้ศสุตรอบ 10 ปี ‘ปะการังหมู่เกาะอ่างทอง’ ฟอกขาวเกิน 80%.” July 10, 2024. <https://www.thaipbs.or.th/news/content/341884>.
- Wawa. “ที่เสียบ เปิดตัว The Southern MICE District: Phuket Series บั้ญญ่เกิดเป็นต้นแบบย่านเศรษฐกิจไมซ์ สร้างสรรค์ กระตุ้นเศรษฐกิจท้องถิ่น.” *THE STANDARD*, February 27, 2025. <https://thestandard.co/the-southern-mice-district-phuket-series/>.
- World Bank Group and Asian Development Bank. *Climate Risk Country Profile*. World Bank, Washington, DC and Asian Development Bank, Manila, 2021. <https://doi.org/10.1596/36368>.
- “กระทรวงการท่องเที่ยวฯ เดินหน้าหนุนกีฬาเซิร์ฟ ชูจุดแข็งทะเลภาคใต้ ดึงนักเซิร์ฟเล่นฤดูมรสุม เผย 2 ปี นักเซิร์ฟเข้าไทยกว่า 4 แสนคน.” 20:09:00 + 07:00. <https://mgronline.com/south/detail/9650000082100>.

กรุงเทพธุรกิจ. “‘เจ้าท่าภูมิภาคสาขาภูเก็ต’ เดือน 12-17 ต.ค. คลื่นลมแรงบริเวณฝั่งทะเลอันดามัน.”
bangkokbiznews, October 12, 2020. <https://www.bangkokbiznews.com/news/902225>.

กรุงเทพธุรกิจ. “เช็ก กรมอุทยานฯ ประกาศปิดการท่องเที่ยว-พักผ่อนในอุทยานแห่งชาติ ประจำปี 2568.”
bangkokbiznews, December 27, 2024. <https://www.bangkokbiznews.com/news/news-update/1159787>.

กลุ่มประชาสัมพันธ์. “เดินทางขึ้นกลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามัน (Andaman wellness Corridor:Awc) สู่มะนิเมือง
มหาอำนาจด้านสุขภาพ.” คลังสื่อประชาสัมพันธ์ กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข -
P u b l i c R e l a t i o n s H S S . , M a r c h 1 1 , 2 0 2 2 .
[https://prgroup.hss.moph.go.th/index.php?option=com_content&view=article&id=884:
เดินทางขึ้นกลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามัน-andaman-wellness-corridor-awc-สู่เมืองมหาอำนาจด้าน
สุขภาพ&catid=12](https://prgroup.hss.moph.go.th/index.php?option=com_content&view=article&id=884:เดินทางขึ้นกลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามัน-andaman-wellness-corridor-awc-สู่เมืองมหาอำนาจด้านสุขภาพ&catid=12).

“‘กลุ่มแปลงใหญ่หอยนางรมอำเภอกาญจนดิษฐ์’ จ.สุราษฎร์ธานี ต้นแบบแปลงใหญ่หอยนางรม สินค้าเกษตร
มูลค่าสูง สร้างรายได้ 68 ล้านบาท/ปี - เทคโนโลยีชาวบ้าน.” Accessed March 10, 2026.
https://www.khaosod.co.th/technologychaoban/techno-news/article_304536.

“กินปู ดูฉลามวาฬ ที่ เกาะร้านเป็ด-เกาะร้านไก่ จ.ชุมพร.” Accessed March 16, 2026.
<https://thai.tourismthailand.org/Articles/กินปู-ดูฉลามวาฬ-ที่-เกาะร้านเป็ด-เกาะร้านไก่-จ-ชุมพร>.

“เกษตรประจวบฯ เปิดกิจกรรม ‘จิบกาแฟ แลธรรมชาติ@ป่าหามก’ ดันท่องเที่ยวเชิงเกษตร สร้างรายได้ชุมชน.”
19:48:00+07:00. <https://mgronline.com/local/detail/9690000014875>.

“เกาะกระดาน จ.ตรัง คว้าอันดับ 1 ชายหาดดีที่สุดในโลก โดย World Beach Guide.” *THE STANDARD*, n.d.
Accessed March 10, 2026. <https://thestandard.co/life/ko-kradan-trang-world-best-beach/>.

ข่าวเจ้าท่าภูมิภาคสาขาพัทยา ขึ้นธงแดง หลังทะเลคลื่นลมแรง. n.d. Accessed March 10, 2026.
<https://news.ch7.com/detail/816070>.

“ชาว"ชะอำ" ร้อนจัด ๆ นักท่องเที่ยวสู้ไม่ถอยกางร่มเล่นน้ำทะเล.” Accessed March 16, 2026.
<https://news.ch7.com/detail/726156>.

คณะกรรมการพัฒนาการท่องเที่ยวประจำเขตพัฒนาการท่องเที่ยวฝั่งทะเลตะวันตก. ประกาศคณะกรรมการพัฒนาการท่องเที่ยวประจำเขตพัฒนาการท่องเที่ยวฝั่งทะเลตะวันตก เรื่อง แผนปฏิบัติการพัฒนาการท่องเที่ยวภายในเขตพัฒนาการท่องเที่ยวฝั่งทะเลตะวันตก พ.ศ. 2559–2563. 2558.

คณะกรรมการพัฒนาการท่องเที่ยวประจำเขตพัฒนาการท่องเที่ยวฝั่งทะเลตะวันออก. ประกาศคณะกรรมการพัฒนาการท่องเที่ยวประจำเขตพัฒนาการท่องเที่ยวฝั่งทะเลตะวันออก เรื่อง แผนปฏิบัติการพัฒนาการท่องเที่ยวภายในเขตพัฒนาการท่องเที่ยวฝั่งทะเลตะวันออก พ.ศ. 2559–2563. n.d.

คณะกรรมการพัฒนาการท่องเที่ยวประจำเขตพัฒนาการท่องเที่ยวอันดามัน. ประกาศคณะกรรมการพัฒนาการท่องเที่ยวประจำเขตพัฒนาการท่องเที่ยวอันดามัน เรื่อง แผนปฏิบัติการพัฒนาการท่องเที่ยวภายในเขตพัฒนาการท่องเที่ยวอันดามัน. 2558. <https://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2558/E/213/39.PDF>.

“กรม. อนุมัติ 5 พันล้าน สร้างศูนย์สุขภาพนานาชาติอันดามัน รับผู้ป่วย 4 แสนคน.” Accessed March 10, 2026. <https://www.bangkokbiznews.com/tech/innovation/1031979>.

“คลื่นซัดท่าเรือบ้านน้ำเค็ม-เกาะคอเขา จ.พังงา เรือหยุดให้บริการ.” 11:57:00+07:00. <https://mgronline.com/south/detail/9660000066009>.

คลื่นใหญ่ซัดประจวบฯ – Beach Lover. November 19, 2023. <https://beachlover.net/bigwave-prachuap/>.

“เจ็บ 7 เรือใบหุ 16 ลำนล่มจมทะเลภูเก็ต เล่าระทึกกระຈกหลุดเจคคลื่นซัดน้ำเข้าหน้าต่าง - ข่าวสด.” Accessed March 10, 2026. https://www.khaosod.co.th/around-thailand/news_9588047.

“‘ดร.ธรณ์’ เผย ‘ทะเลไทยกำลังผิดปกติ’ จากสองเหตุการณ์ ‘แพลงก์ตอนบลูม + เต่ามะเฟืองวางไข่ผิดปกติ.’” 11:37:00+07:00. <https://mgronline.com/travel/detail/9660000068566>.

“ดร.ธรณ์เตือนระวัง! แมงกะพรุนกล่อง สมุย-พะงัน เริ่มพบแล้ว แนะนำเล่นน้ำในชายฝั่ง เลี่ยงเล่นช่วงพลบค่ำ.” 14:39:00+07:00. <https://mgronline.com/online/section/detail/9680000073761>.

“ดร.ธรณ์เศร้า! เผยวิกฤตหญ้าทะเลตายใน 22 เดือน ทำพะยูนล้มตายแล้ว 70 ตัว.” 19:00:00+07:00. <https://mgronline.com/online/section/detail/9670000102627>.

ถึงถิ่น, วิรัตน์. “16 มิ.ย. วันเต่าทะเลโลก เต่าเสี่ยงเป็นเพศเมียทั้งหมด สูญพันธุ์ เพราะโลกร้อน.”
 bangkokbiznews, June 16, 2025.
<https://www.bangkokbiznews.com/environment/1185033>.

“ททท.จัดทัพสินค้าสุขภัณฑ์เที่ยวไทยฤดูฝน/หน้าหนาว มิ.ย.-ต.ค.ลุยขาย 6 กิจกรรม.” Accessed March 10,
 2026. https://www.matichon.co.th/publicize/news_5235934.

“ทะเลตราดกำลังแย่น้ำร้อน-ลดปะการัง-หญ้าทะเลหาย กระทบ โลมา เต่า พะยูน.” Accessed March 10,
 2026. https://www.matichon.co.th/region/news_4554362.

“ผู้ว่าฯ ตรัง เปิดโครงการขับเคลื่อนจังหวัดตรังเมืองสร้างสรรค์ด้านอาหารสู่การเสนอเมืองเข้าร่วมเครือข่ายเมือง
 สร้างสรรค์ ขององค์การยูเนสโก.” Accessed March 10, 2026.
<https://trang.prd.go.th/th/content/category/detail/id/33/iid/403083>.

“ภูเก็ต เตือนห้ามจับเด็ดขาด! แมงกะพรุนไฟเรื้อรอบโปรตุเกส พิชัยแรงถึงชีวิต - ข่าวสด.” Accessed March
 10, 2026. https://www.khaosod.co.th/around-thailand/news_9941503.

“‘ภูเก็ต’ เมืองสร้างสรรค์ด้านอาหาร | Thai PBS News ข่าวไทยพีบีเอส.” Accessed March 10, 2026.
<https://www.thaipbs.or.th/news/content/296929>.

“ระวัง! พบแมงกะพรุนไฟหมวกโปรตุเกส บนหาดสมุย สวยแต่อันตรายมาก.” Accessed March 10, 2026.
<https://www.sanook.com/travel/1447115/>.

“ฤดูกาลชมวาฬบรูด้า.” Accessed March 16, 2026. <https://thai.tourismthailand.org/Events-and-Festivals/ฤดูกาลชมวาฬบรูด้า>.

“วิสัยทัศน์ / ยุทธศาสตร์ จังหวัด.” Accessed March 12, 2026.
<https://suratthani.moc.go.th/th/content/page/index/id/1337>.

“สถานการณ์ท่องเที่ยวตลาดในประเทศ (เดือนเมษายน-มิถุนายน 2568).” *TAT Review Magazine*, n.d.
 Accessed March 10, 2026. <https://tatreviewmagazine.com/article/snap-dom-q3-2025/>.

“ส่องสถานการณ์ ‘ปะการังฟอกขาว’ มิ.ย. 67.” Accessed March 10, 2026.
<https://www.bangkokbiznews.com/environment/1130960>.

สอวช. |. “ภูเก็ตมุ่งหน้ายกระดับเป็นเมืองศูนย์สุขภาพระดับโลก.” Accessed March 12, 2026.
<https://www.nxpo.or.th/th/11759/>.

“สั่งปิดจุดจำหน่ายเหล้าใน กระบี่ หลังพบ ปะการังฟอกขาวรุนแรง 5 จุด.” May 14, 2024.
<https://www.amarintv.com/news/social/217941>.

“‘อ่าวมาหยา’ ติดอันดับ 3 ชายหาดที่ดีที่สุดในโลก การันตีโดยสื่อท่องเที่ยวระดับโลก Lonely Planet.”
A c c e s s e d M a r c h 1 0 , 2 0 2 6 .
<https://www.prd.go.th/th/content/category/detail/id/9/iid/258854>.

“澳廣視新聞 | Thailand: More People Die of Heat Stroke This year | Thailand: More
People Die of Heat Stroke This Year.” Accessed March 10, 2026.
<https://www.tdm.com.mo/en/news-detail/958751>.